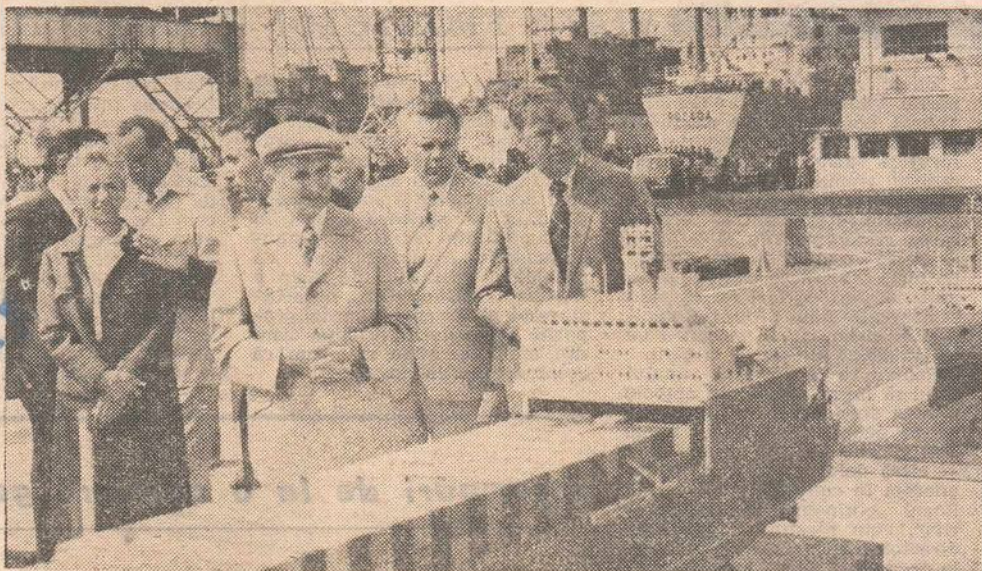

**Tovarășul
NICOLAE CEAUȘESCU,
împreună cu tovarășa
ELENA CEAUȘESCU,
în vizita de lucru la Galați**

Pagina 3

flacăra

săptăminal editat de frontul democrației și unității socialiste

anul XXXIV

(1574)

33

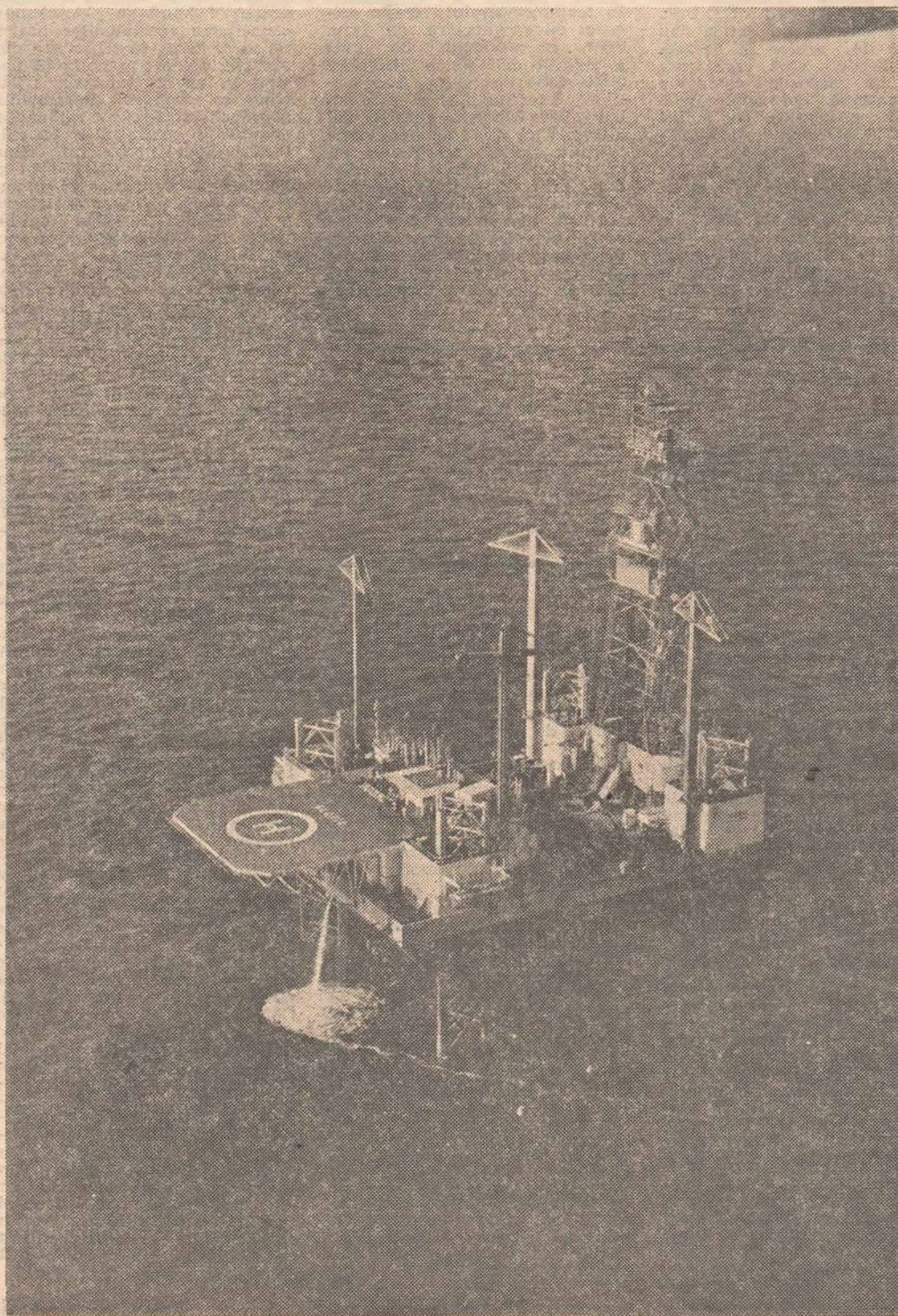
VINERI
16 AUGUST

1985

Președintele țării pune
în lumină un adevăr —
imperativ al muncii
și vieții noastre

Acum e momentul calității și al dezvoltării intensive!

Prin rodnicia fiecărei zile — aleasă cinstire mării sărbători de la 23 August

GLORIA monument plutitor al muncii

Printre înfăptuirile de mare prestigiu ale Epocii Nicolae Ceaușescu se numără și forajul marin al cărui început este această platformă. I-au urmat „Orizont”, „Prometeu”, „Fortuna”. Le urmează „Atlas” iar acum, în aceste zile premergătoare mării sărbători naționale, sint în studiu avansat de asamblare platformele 6 și 7

● La concret, despre lucrul bine făcut

Oameni, idei, inițiative din
cinci întreprinderi sibiene

Paginile 12—13

● Lehliu o comună ca un oraș

Paginile 6—7

În livezi, oamenii ca albinele

Nici pădurea nu crește fără aportul științei!
Argumente în grupajul:

Aurul verde — aur adevărat

Paginile 16—17

Zilele trecute au avut loc adunările generale ale oamenilor muncii din **Schela de producție petrolieră Poeni** a Trustului de foraj și extracție Bolintin. Numitorul comun al tuturor discuțiilor l-a constituit planul de producție, mai exact — recuperarea restanțelor de până acum — și asta pentru că petroliștilor de aici, oameni serioși și pasionați de ceea ce fac, nu le sunt indiferente nici propriile venituri și nici aportul pe care-l au la producția de petrol a țării.

Pentru ca la sfârșitul anului totul să fie în regulă din ambele puncte de vedere, ar trebui ca de pe acum să se scoată zilnic 200 de tone de țitei peste plan — cifră deloc mare în sine dar enormă în contextul în care la Poeni „obținem țitei cu lingurița”, cum plastic se exprima directorul adjunct cu problemele producției, **ing. Florin Petrescu**. Din cele 20 de zăcăminte care se exploatează aici, 15 sunt cu probleme serioase generate de nisipul care se ridică până la 200—300 m pe gura sondei, practic infundându-o. „La noi e o luptă pe viață și pe moarte pentru combaterea viiturilor de nisip din subteran, adaugă **ing. Florin Petrescu**. E un nisip ca făina, extrem de fin și imperceptibil la pipăit. De aceea, o

bună parte din munca noastră se consumă în operațiuni adiacente, destul de complicate, de consolidare și protejare a stratului de țitei prin filtre succesive injectate de la suprafață. Facem acest lucru la sute de sonde, fapt ce contează enorm în productivitatea și eficiența muncii noastre. Apoi, admitând că problema viiturilor de nisip e rezolvată, zăcămintul propriu-zis este el însuși impur în proporție de peste 80 la sută. Cam din motivele astea spuneam că scoatem țitei cu lingurița”.

când posibilă iarna, conduce la blocarea întregii schele. Desigur că ni se pare firească îngroparea acestei rețele de conducte (și pentru asta ar fi necesare și suficiente doar două săptămâni de șanțuri, care ar realiza zilnic cam 1 km de șanț în care să fie pusă conducta), dar declanșarea acestei operațiuni depășește posibilitățile efective ale schelei. De asemenea, funcționarea unor sonde cu echipamentul din subteran uzat (a cărui înlocuire presupune, de asemenea, destule avatururi) a făcut și face să se

ficient ca astfel de câteva sonde bune să aștepte — ore, nu zile, intervențiile de reparare pentru ca minusurile în producție să se înregistreze văzind cu ochii. Iarna lucrurile sînt și mai complicate din cauza lipsei căilor de acces spre sonde, astfel încît timpul de staționare al unei sonde ce așteaptă intervenția se dublează și uneori se triplează, cu efectele respective asupra producției de petrol nerealizate în acest răstimp. De aceea, petroliștii au nevoie imperioasă de drumuri, pentru că sondele

de lucru sînt în dispozitiv, și că ele au ajuns la sondele defecte, mai rămîne în discuție ultima etapă — calitatea reparațiilor capitale efectuate. Față de numărul de sonde aflate permanent în reparație capitală (în medie, 45 de sonde) și de numărul de zile-lumină cit se lucrează la ele — deci față de timpul ne-productiv total înregistrat pe schelă — este de așteptat ca măcar calitatea acestor lucrări, care substituie activitatea productivă propriu-zisă, să fie corespunzătoare, adică să le facă rentabile.

Am concentrat în aceste rânduri gîndurile și preocupările esențiale ale celor peste 1900 de oameni ai muncii din Schela de producție petrolieră Poeni, încercînd satisfacția de a întîlni un colectiv aflat într-o permanentă competiție cu sine însuși, într-o susținută tentativă de autodepășire. Alături de seriozitatea cu care aici au fost analizate, lucid și responsabil, aspectele de fond ale activității schelei, trebuie apreciată și convingerea la care poenarii au ajuns — și anume că speranța stă tot în ceea ce fac ei cu mina lor și mai puțin în ceea ce așteaptă de la alții, chiar dacă, așa cum s-a văzut, sînt lucruri care le depășesc și atribuțiile și posibilitățile. Nu cunoaștem concluziile finale ale adunării generale de ieri a oamenilor muncii din întreaga schelă (la ora aceea revista noastră se afla în tipar) dar conținem sigur pe faptul că petroliștii de aici vor ști să găsească cele mai bune soluții pentru a gospodări din ce în ce mai bine subteranul așa cum dovedesc că știu să fie gospodari și la suprafață, schela Poeni fiind și la acest capitol frunză pe întregul trust.

OCTAVIAN STIREANU

Însemnări de la o adunare generală

POT MAI MULT, VOR FACE MAI MULT

Sînt, desigur, niște cauze obiective care împiedică asupra desfășurării normale și în pas cu cifrele de plan a activității de extracție a petrolului, dar adunările generale din cele 7 brigăzi de producție (cea pe întreținere va fi avut loc ieri) au pus, cum se și cuvenea, un mai mare accent pe lucrurile de la suprafață, pe cauzele dependente de oameni care au condus la restanțele înregistrate în prezent.

De pildă, în iarna trecută schela a stat 20 la sută din timp din cauza înghețării conductelor — problemă valabilă cam peste tot, din cîte am înțeles. La Poeni sînt 80 km de conductă la suprafață, a cărei înghețare, ori-

înregistreze pierderi de randament, zilnic de cîte 60—70 tone iarna și 25—30 tone vara. Pe lîngă sondele care funcționează cu echipament uzat mai sînt și sonde care stau pentru că au echipamentele defecte și așteaptă intervenția de depanare. O regulă nescrisă a muncii în domeniul petrolului este ca formațiunile de intervenție să aștepte sonda (să se defecteze) și nu sonda defectă să aștepte formația (care s-o depaneze). Acum nimeni nu-si mai poate permite să constituie formații de intervenție care să aștepte ele defectarea sondelor; lucrurile petrecîndu-se exact invers — după defectarea sondelor se alcătuiesc grupurile de depanare. Or, e su-

nu pot să funcționeze neasistate și nici nu pot fi reparate cu o surubelniță purtată în buzunar. În raza schelei Poeni sînt 520 de sonde în exploatare, la care se mai adaugă sonde ajutoare — de injecție tehnologică, de cercetare și piezometrice. Anul acesta s-au dat în folosință 34 de sonde noi care nu au un metru de drum de acces. La toate aceste sonde este necesară facilitarea accesului utilajelor și instalațiilor de intervenție ca la orice unitate productivă, altfel pierderile în țitei sînt mai mari decît economiile făcute de cei care ar trebui să se îngrijescă de aceste probleme și nu o fac.

Presupunînd și că formațiile

Țară de voievozi

Țara aceasta are voievozi cu spada, voievozi cu condeiul. Unii dintre ei sînt chiar onomimi: **Mihai, Tudor...** Ca să-i deosebim pe cei doi Mihai, unuia îi zicem **Viteazul**, celuilalt **Lucafărul**: **Mihai Viteazul, Mihai Lucafărul...** Vin apoi anonimii, oștenii lor, cei care au invins la **Călugăreni** și au **compus Miorîța**. Din rîndul lor s-au ridicat și se ridică ei înșiși, **voievozii...** **Fericită ești, țară de voievozi, prea fericită, căci izvorul lor nu seacă niciodată!**

ION MUNTEANU

În satele noastre zilele și nopțile au început să miroase, din ce în ce mai persistent, nu numai a fin proaspăt coșit, ci și a piine nouă. Piine albă, pufoasă, înaltă ca roata carului. Piine ca în Ardeal. Din timpuri imemorabile piinea a fost aliatul de nădejde al omului la bine, ca și la greu. Griul a constituit prima recoltă și prima bucurie la masa țaranului. Țăranul român iubeste griul și pentru virtuțile sale, să le zic așa, secrete. Îl vezi cum își ciuleste urechea și ascultă cum fâșnește griul, ca niște clopote, vălurindu-se, — prevestind starea de bob de lapte și starea de pîrg. Îl vezi, apoi, cum ia în palme spicul cu, și fără ariste și-l freacă stranic, uitîndu-se la boabele mirabile cu uimire. Bobul de griu, ca și fata depărtată a lunii, reproduce fizionomia omului. Să fim, vă rog, ceva mai atenți cu această plantă cerealiară și vom vedea, de asemenea, că din toamnă, cînd boabele se bagă binisor sub brazdă, pînă la marelui seceriș din luna lui cuptor, griul trece printr-o metamorfoză ciudată, care durează nici mai mult, nici mai puțin decît nouă luni, adică, exact atîta răstimp cît îi trebuie puilului de om de la fecundarea ovulului și pînă la nastere.

Am schimbat aceste gînduri și aceste păreri cu inginerul brăilean **Constantin David**, de la DGAI A Brăila. Companiul meu este plăcut la vorbă și are experiența scriitorilor și a ziaristilor, dacă pot spune astfel. 15 ani la rînd a fost inginer la Grădiștea, locul de bastină al scriitorului **Fănuș Neagu**. Multe întîmplări de neuit în preajma marelui scriitor care își leagă viața și opera de aceste locuri de sud ale țării mărginind Dunărea și Insula Mare a Brăilei. **Nea Ivan**, soferul, pune asistența TV la drum întins, și, lată-ne, în zi de duminică, pe ogoarele citorva unități brăilene. De fapt, sînt ultimele zile și nopți ale griului. De fapt, sînt ultimele ore ale recoltei '85. Oamenii locului, din satul, **Cazasu**, țărani români, comunisti deprinși cu greul, îmi spun că nu-si aduc amînte să fi fost în vremea din urmă un an chiar într-atîta de capricios. În ce

sens? În vara anului trecut și pînă-n toamnă, la semănat, n-a plouat defel! Să fim mai corecți: prima precipitație au constituit-o primii fulgi de zăpadă! În vara aceasta a plouat cu nemiluita; timp de 27 de zile a plouat într-una. (Paradoxal, în alte iudete din sud era secetă). La Brăila o ploaie deasă, măruntă și inebunitoare incurcă vădit mersul normal al lucrărilor agricole din campania de vară. **Viorica Popescu**, președinta unității agricole din **Cazasu**, ne spunea că sînt ultimele 30—40 ha de griu care se recoltează. Locul se cheamă — „Centura”, iar combinele lăcome însfăceau, cu făcile lor uriașe, hălci întregi din lan. Spicul este bine dezvoltat, pe cînd paiul a rămas mic. Lanul a fost nitel îmburu-

Vreo 150 de oameni lucrează de zor la „castratul” porumbului. Sînt prezenti la această operațiune migăloasă și țărani din satele **Ciprian Porumbescu** (Suceava), **Bisoca și Dumitresți** (Buzău). Lucru sezonier, dar plătit bine. Membrii **F.D.U.S.**, elevii și bătrînii au dat și dau o mîna de ajutor în această campanie de vară care s-a sfîrșit, în această campanie care continuă. Lot semincer și porumb pretentios, dar plătit bine și el, porumbul, în valută forte. Ne interesează dacă griul este la adăpost și dacă s-a dat griu țărănilor la ziua de muncă? Ni se răspunde că da. Erau ultimele 58 de ha de griu de recoltat din 600 ha aflate deunăzi în cultură. În locurile joase, cu luciu de apă vizibil cu ochiul, au intrat coasele manu-

în cîntarul recoltei. Au mai rămas de secerat cîteva zeci de ha de orzoaică. În sola nr. 37 de lîngă **I.A.S. Rîmnicelu** s-a terminat și griul și orzoaica. Președintele se scapă și ne spune despre o experiență. În toamna anului trecut irigașe cîteva hectare de griu. Știi ce producție de griu a obținut pe solele irigate? 5500—6000 kg la ha. A se reține! Nu știm cine și cum au împiedicat lucrurile cum se mai întîmplă în toamna seacătoasă a anului trecut, nu s-a irigat, totuși, griul?... Imediat după griu se trece la însămîntatul culturilor duble, în spetă porumb (dar și soia, fasole, legume, plante de nutreț). Venind vorba de plantele de nutreț vom spune, negresit, că s-a procedat bine că tulpinele de mazăre re-

s-au însămîntat cu plante de nutreț în cultură dublă la nivel de județ (dintr-un plan de 50760 ha total culturi duble). Firește că ponderea o deține tot porumbul pentru boabe. Nu sîntem puși pe sfaturi, ci sîntem de părere că trebuie să credem în capacitatea specialiștilor noștri. Să ni se erte, în schimb, o observație finală: o anumită pasivitate, un anumit spirit bătrîilor se constată în privința abordării problemelor campaniei de vară în special și a agriculturii brăilene în general. Cînd este vorba de mai mult griu în hambarele brăilenilor și inclusiv ale țării, acțiunea de irigare a griului din toamna anului trecut nu trebuia să sufere nici un fel de aminare, cunoscîndu-se ravagiile secetei. S-a dovedit că unde s-a irigat griul producțiile au fost la nivelul anului 1984, an de referință pentru cultivatorii de cereale din cele trei sate brăilene văzute de noi. Să nădăduim că bunii gospodari învață și din experiențele altora și din propriile lor greșeli, de bună seamă.

...Privim remorile și camioanele care transportă griul la bazele de receție apropiate. Totul în flux continuu. Cînd umiditatea a fost între 19—24 procente, griul s-a lopsăt, s-a însoțit și vînturat. Griului pentru sîmîntă, destinat recoltei anului viitor, i s-a acordat un tratament ceva mai special. Se împarte griul la oameni. Fiecăruia după munca depusă! Cuptoarele piinii încep să se ncingă. Oamenii cîmpiei românești și-au făcut cu prisosință și în acest an datoria. Parabolic vorbind, Cîmpia românească o putem imagina ca pe o piine nouă de griu de an, albă și pufoasă, înaltă cît roata carului. Piine ca în Ardeal, ca la Pecica, și ca în alte zone ale țării. Cînd vom avea piine din griu nou pe mesele noastre, poate prea repede orășenizate, să nu uităm de zilele și nopțile griului. Și mai ales să nu uităm că țaranul român cunoaște și iubeste acele virtuți secrete și străvechi ale griului, de care înainte aminteam. Pe țaranul român nu e bine să-l aduci în situația să nu-i pese de soarta griului. Căci este ca și cum l-ai face să uite de sine și cînd uită de sine uită de totul și greu mai poate fi controlat. Să iubim griul ca pe un aliat al țaranului român din timpuri imemorabile. În satele noastre revigorate în anii de lumină ai socialismului, se presimte în aer miros de piine nouă. Să sporim dragostea noastră și a țărănilor din satele noastre, atîția cîți și cum ne-au mai rămas, pentru soarta griului și pentru piinea noastră cea de toate zilele, atît de necesară traiului și vieții.

DORIN SĂLĂJAN

Piine nouă

lenat. În anul 1984 au realizat 6500 kg orz și 5500 kg griu la ha. Tovarășii de la Direcția agricolă le-au fixat parametrii de plan la nivelul acestor cifre-etalon. Dar anii agricoli tîni și de vreme. Producția medie la griu, s-o spunem p-aiă dreaptă, nu trece acum de 3000 kg la ha. Față de anul care a fost, eu zic și sper că nu gresesc, se pot declara mulțumiri. Porumbul se anunță, în schimb, excepțional. **Constantin Răduță**, inginerul sef, după ce ne face cîteva explicații despre loturile semincere, ne vorbește de sîmînta „Elită”, „Supraelită”, „Înmulțirea I-a”, care nu sînt niste vorbe abstracte vehiculate de specialiști la Cazasu, ci îmbracă haina realității. În teren, se vede cu ochiul liber că în ciuda faptului că a plouat mult, culturile prăsitore sînt curate de buruieni. Porumbul, floarea soarelui, cartofii de toamnă, sfecla de zahăr și furajieră, anunță recoltă excelentă, după evaluările de cultură făcute în teren.

Hotarul unității din vecinătate, **Tudor Vladimirescu**, arată la fel de bine și de curat. S-au făcut trei prasile manuale, ne asigură inginerul sef, **Viorel Popescu**, un om matur și stăpîn pe meserie. Se vede de departe că s-a făcut treabă bună în spetă la porumb.

În alte cîteva locuri au intrat combinele cu senile. Hălci de pămînt melițat sub imensele roți. Lucrarea s-a continuat manual. Oamenii de la cositul finului și a mazării au trecut la griu. Griu pentru piinea noastră cea de toate zilele, atît de necesară traiului și vieții. Dintr-o vorbă în alta aflăm că valoarea normei convenționale se ridică, la unitatea amintind de numele marelui strateg din **Vladimiri**, la 70—80 lei. Facem un calcul succint cu oamenii care se aflau la coasă. Norma la cosit este de 2500 m² la zi. E mult? E puțin? Un bărbat zdravăn cosește linistit 5000 m² într-o zi. Deci, cistigul este pe măsură! Deci, bun! Altfel, vă asigur, nu s-ar indemna să vină oameni din alte părți să muncească fie și sezonier la unitatea emblematică botezată „**Tudor Vladimirescu**”, din localitatea cu același nume istoric.

La **Scortaru Vechi** (există și unul Nou) ne întîmpină **Angheluta Moise**, președintele unității. S-a nimerit că, desi zi de duminică, în unitate să fie prezente două comisii, una pe probleme de zootehnie, alta pe probleme generale de campanie. Sola unde se recoltau ultimele ha de griu se cheamă „**Rost**”. Iar griul care a rămas de secerat este, într-adevăr, un rest care se pune firesc la socoteală

zultate în urma batozării se dau în hrana vacilor cu lapte. Sînt 1500 de vite la **Scortaru Vechi** în genere bine întretinute. Masa verde și-a spus cuvîntul în privința creșterii producției de lapte. Cu puțină ordine și mai bună gospodărire a sectorului zootehnic îl vom sălta cituși de puțin de la statutul de cenușareasă conferit fără drept de apel de unii care nu au nici în clin, nici în mîncă la activul sectorului zootehnic, la statutul meritat.

Constatăm aceeași experiență bună cu loturile semincere. **Porumbul „Pioneer”, „Roberta”** etc. se prezintă minunat. Constatăm, în același context ca și la unitățile vecine, aproape lipsă la apel sapele rotative și tăvălugii inelari. Nu cumva s-a renunțat prea ușor la aceste utilaje agricole dovedite a fi bune și verificate în cîmpul agricol? Specialiști ca inginerul **Viorel Popescu**, de pildă, nu au nevoie de nici un fel de sfat. E bine să fie lăsați să-și facă meseria. Multele comisii și comițioane mai mult incurcă treburile. Nu de planuri de măsuri se duce lipsă în sectorul zootehnic, ne-am convins de asta, ci de bază furajeră. Iar suprafețele destinate bazei furajere să nu fie în nici un fel diimuite, ci dimpotrivă, să fie mai bine gospodărite, 1190 ha

Vizita de lucru a tovarășului Nicolae Ceaușescu, împreună cu tovarășa Elena Ceaușescu, în județul Galați

Înfăptuiri mărețe, programe cutezătoare

„Înțirile cu colectivele de oameni ai muncii din Galați, cu dumneavoastră, ne-au dat posibilitatea de a constata încă o dată că și la Galați — ca de altfel în întreaga țară — oamenii muncii sint ferm hotărâți de a face totul pentru a-și aduce o contribuție cit mai importantă la dezvoltarea generală a patriei. Toate aceste întâlniri, adunarea aceasta se înscriu în spiritul politicii noastre de dezvoltare a democrației socialiste, de consultare cu clasa muncitoare, cu țărănimea, cu intelectualitatea, cu masele largi ale oamenilor muncii, cu întregul popor, deoarece numai și numai prin participarea cit mai activă și largă a întregului popor la făurirea conștientă a viitorului comunist, numai prin participarea, în deplină unitate, a întregului popor, sub conducerea partidului nostru comunist, la înfăptuirea programelor de dezvoltare a patriei, avem deplina garanție că țara noastră va merge ferm înainte, că vom realiza și hotărârile Congresului al XIII-lea și Programul partidului de făurire a comunismului în România“. Aceste aprecieri, cuprinse în cuvintarea rostită de tovarășul Nicolae Ceaușescu la marea adunare populară din municipiul Galați, sintetizează cum nu se poate mai bine trăsăturile fundamentale ale vizitei de lucru pe care conducătorul partidului și statului nostru a făcut-o, împreună cu tovarășa Elena Ceaușescu, în județul Galați.

Pe de o parte, această vizită a evidențiat încă o dată, cu pregnanță, stilul de muncă revoluționar, comunist, democratic, de consultare permanentă a activului de partid și de stat, a specialiștilor, a oamenilor muncii, de atragere a maselor la soluționarea tuturor problemelor edificării socialiste în țara noastră al secretarului general al partidului, stil de muncă promovat cu consecvență de-a lungul ultimelor două decenii de cind tovarășul Nicolae Ceaușescu se află la cirna destinelor României socialiste. Pe de altă parte, este vorba de îndrumările și indicațiile de inestimabilă valoare pe care secretarul general al partidului le-a dat colectivelor de oameni ai muncii, cadrelor de conducere, specialiștilor din cele două mari unități economice vizitate: Combinatul Siderurgic și Șantierul Naval din Galați, de angajamentele pe care aceste colective și le-au luat.

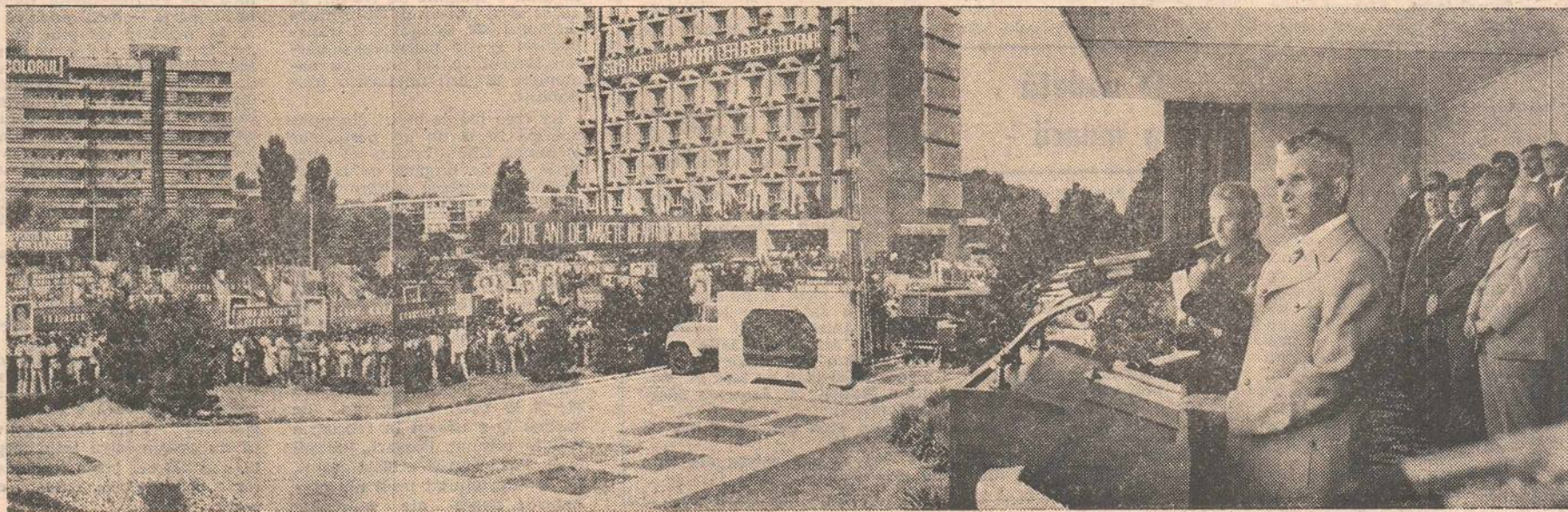
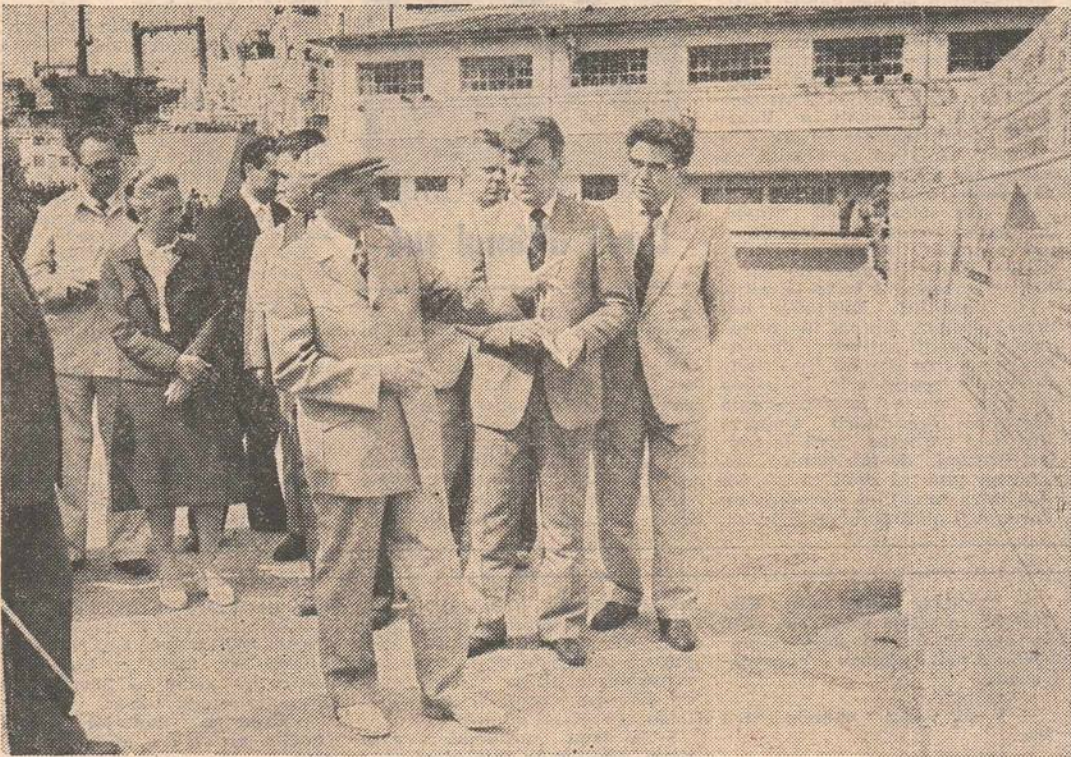
Se știe că la Galați, ca urmare a politicii economice științifice, de largă perspectivă a partidului nostru comunist, a secretarului său general, s-a făurit cea mai puternică cetate de oțel a țării. Ca urmare a grijii permanente a conducătorului partidului și statului nostru, la Galați se dezvoltă continuu și se modernizează producția de nave fluviale și maritime, cunoscute azi pe toate meridianele globului, se dezvoltă industriile construcțiilor de ma-

șini, ușoară și alimentară. Dezvoltarea puternică a producției de metal, atât de importantă în realizarea progresului în toate ramurile economice, a conferit orașului de pe Dunăre atribuțiile unei adevărate cetate socialiste, determinind profunde mutații în viața locuitorilor municipiului. Iată de ce noua întâlnire a tovarășului Nicolae Ceaușescu cu furnaliștii, cu oțelarii, cu laminoriștii celei mai mari și mai moderne cetăți a metalului românesc, cu constructorii de nave a prilejuit o analiză temeinică și multilaterală a modului în care se acționează pentru îndeplinirea planului pe acest an și pe întregul cincinal, la toți indicatorii și cu eficiență ridicată, cum se pregătesc condițiile pentru înfăptuirea, în viitorul cincinal, a mobilizatoarelor obiective ce stau în fața oamenilor muncii gălățeni.

Ca de fiecare dată în asemenea împrejurări, atât la fața locului, în fiecare sector vizitat, cit și în cuvintarea rostită la marea adunare populară, tovarășul Nicolae Ceaușescu a tras sarcini care constituie un adevărat program de activitate pentru toți cei ce trăiesc și muncesc pe aceste meleaguri. După ce a subliniat necesitatea îndeplinirii exemplare a prevederilor de plan pe acest an și pe întregul cincinal 1981—1985, pentru a pune o bază trainică cincinalului 1986—1990, tovarășul Nicolae Ceaușescu a spus: „Este necesar să se depună eforturi mal susținute în vederea reducerii consumurilor materiale și energetice, pentru ridicarea generală a calității producției în toate domeniile, pentru creșterea productivității muncii și sporirea eficienței economice. Trebuie să facem totul pentru reducerea, pe ansamblu, a cheltuielilor materiale și a cheltuielilor la 1 000 de lei producție, în așa fel încit să crească mai puternic producția netă, să sporească venitul național și pe această bază să fie create condiții mai bune pentru dezvoltarea generală a patriei și pentru ridicarea bunăstării materiale și spirituale a poporului. Ţelul suprem al politicii partidului nostru, esența societății socialiste multilateral dezvoltate pe care o făurim cu succes în România“.

Factorii de conducere, specialiștii, toți oamenii muncii gălățeni au exprimat și cu acest prilej conducătorului partidului și statului nostru întregul lor dragoste, stima și recunoștința lor, împreună cu angajamentul solemn de a acționa cu toată priceperea și responsabilitatea pentru înfăptuirea întocmai a prețioaselor indicații date de tovarășul Nicolae Ceaușescu cu prilejul acestei vizite, pentru transpunerea în viață a sarcinilor ce revin județului Galați din hotărârile Congresului al XIII-lea al partidului.

ION CODRU ■

ZIUA MINERULUI

NOROC BUN!

Ce se mai întâmplă sub pământ

Mi-ar fi fost aproape imposibil — sau, în orice caz, ar fi fost necinstit — să scriu despre mineri fără să intru în subteran. Un sentiment de jenă, de culpă nedefinită m-ar fi stăpinit multă vreme pentru așteptările mele de la suprafață (ca ei să termine șutul), pentru hainele mele, penibil de curate față de costumația celor abia ieșiți din mină cu care stăteam de vorbă, dacă în cele din urmă n-aș fi intrat în subteran, să-i văd (e un fel de a spune) pe mineri la locurile lor de muncă. Nu cred nici o clipă că am făcut un act de eroism, dar de asemenea cred că pentru orice miner fiecare ieșire la suprafață, sfârșitul fiecărui șut reprezintă un triumf, o victorie subînțeleasă, trăită mereu la aceeași înaltă tensiune, chiar dacă se repetă zilnic.

Drumul spre mină este pavat cu omenestii îndemnuri la atenție, la respectarea a ceea ce se numesc norme de protecția muncii, dar mai cred că este pa-

vat și cu foarte multe gânduri, mereu aceleași și identice pentru toți, care-ți vin și-ți trec prin minte cu forța și iuteala unor lovituri de pichamur ce încetează abia odată cu ajungerea coliviei la orizont (cât de ciudat sună acest cuvânt, orizont, în subteran, deși aici linia unde cerul se întâlnește cu pământul nu este deloc imaginară, ba, dimpotrivă, foarte perceptibilă, întinzându-se cât lungimea unei galerii, dacă mai ai forța să privești în sus).

Coborâm din colivie la orizontul 360 (așa înseamnă o galerie săpată la 360 m de la nivelul mării și la vreo trei sute și ceva de la suprafață, în cazul minei Paroșeni). Credeam că e un fel de punct terminus, dar undeva, în stînga, dacă această direcție mai are vreo relevanță, în subteran, începea să coboare o altă galerie, ce se sfârșea după vreo șert de oră de mers, în chiar perețele muntelui: era orizontul 280, locul cel mai adînc (de-

camdată) al minei Paroșeni. Aici se lucrează la deschiderea unor noi galerii, cea pe care coborîsem noi fiind un fel de cale principală din care vor porni laterale, odată cu atingerea zăcămintului, orizonturile de exploatare. Deocamdată aici este ceea ce se cheamă sectorul de investiții, locul unde muncesc primii cuceritori ai subteranului, oamenii care deschid calea celor care vor exploata cărbunele. Este un sector greu dar foarte important: greu pentru că se sapă în rocă, în stîncă și principalul pentru că de truda și inspirația oamenilor de aici depinde rodnicia muncii celor care-i ur-

mează, a minerilor din sectoarele de producție.

Toate aceste orizonturi de pornire, de deschidere a căilor spre zăcămint au fost săpate în mina Paroșeni de ortaci lui Laszlo Alexandru, care este aici șef de brigadă din 1964, la același sector de investiții. Tunclele săpate de brigada lui în acest răstimp măsoară peste 20 de km, adică un fel de metrou subteran, segmentat în direcții și la adîncimi diferite. La suprafață, relativ la „frumusețea“ muncii în subteran, la pasiunea mineritului, mi se spuse că sînt oameni pentru care mina reprezintă adevărata

Pensionarea unui miner este o sărbătoare generală. Este, dacă vreți, un triumf al vieții și al luminii asupra beznei din subteran, asupra agresivității tăcute a muntelui. Oamenii au înțeles de mult acest lucru și, de aceea, la ieșirea din ultimul șut a oricărui miner se strîng toți ortacii, vin pionierii, se adună și fanfara pentru tradiționalul „mulți ani trăiască“ — toful pentru o emoționantă și irepetabilă festivitate. La Paroșeni, eroul unui asemenea eveniment avea să fie, la 30 iulie a.e., *Mihai Cârșmar*, „mastru miner principal specialist, c'asa scrie pe cartea mea de muncă“. A venit în Valea Jiului acum treizeci de ani și a început mineritul la Petrita, ca vagonetar. „Eram contabil în Bucovina, în orașul Siret și am venit aici căutînd mai binele. Am lăsat creionul și domnia și am venit să muncesc cu palmele“. Peste douăzeci de ani a lucrat în sectorul forte al minei — la investiții. „Efectuăm lucrări speciale, sîntem în avansul întregii activități, de reușitele noastre depind reușitele întregii întreprinderi“. În prima sa zi de pensie („o zi așteptată dar apoi regretată“) maestrul Cârșmar vorbește încă la timpul prezent despre munca sa. „Nu-mi vine să cred că nu voi mai intra în șut, că niciodată nu voi mai fi alături de ortacii mei.

După treizeci de ani de muncă în subteran, e prea orbitoare lumina soarelui, primită așa, dintr-o dată“. Despărțirea de mină este dureroasă pentru nea Mihai pentru că înseamnă despărțire

După ultimul șut

de oameni. „Am mers pe acest principiu al omeniei, am muncit numai cu oameni și am avut satisfacția să creș și să formeze meseriași buni. Pe Diaconescu Octavian l-am luat de cînd era vagonetar și acum este maestrul, la fel Grigorescu Ioan. Am muncit alături de actualul director al minei de pe vremea cînd dumnealui era topograf și apoi mi-a fost șef de sector. În mină

oamenii sînt severi, dar răi — nu. Pe toți ne interesează să ne facem datoria“. Se hotărăște greu să-mi vorbească de realizările sale. „Am aplicat printre primii modul de extracție a cărbunelui prin puțuri cu șchip, amenajările de la mina noastră fiind la vremea respectivă o premieră. Apoi nu pot uita recordurile atinse în săparea de puțuri, la orizontul 360... Era în 1978, 6 noiembrie, o dată pe care n-o pot șterge din memorie. Chibla, un fel de pahar urias, era să se răstoarne, norocul a fost că am sărit pe un pod de odihnă, pe marginea unui puț de vreo 160 m adîncime. Ma-m salvat și eu și l-am salvat și pe colegul meu... Sînt, desigur, multe momente grele, dificile într-o viață de miner, dar cine are teamă nu poate fi miner — asta e principala calitate“.

Era o impolitete să-l mai țin de vorbă pe nea Mihai. Îl așteptau ortacii, familia... Îl întreb ce face mine. „Plec la Căciulata, n-am încotro, e hotărîrea ailor mei. Dar mă întorc la mină — și nu ca angajat, dar voi lucra mai ales cînd se va începe noul puț. E imposibil să nu le mai fiu de folos ortacilor cu experiența mea“.

I-am urât multă sănătate și ne-am despărțit eu o bucurie care valora cât o imensă strîngere de inimă.

lor natură, mediul lor de viață fundamental, că atunci cînd ajung la abataj ochii îi se luminează de o ciudată bucurie lăuntrică. Un astfel de om este și Laszlo Alexandru. Acolo, la talpa muntelui, la peste patru sute de metri de la suprafață, întreaga-i personalitate se concentrează în strălucirea privirii și în calmul vocii, atunci cînd rostuește ce e de făcut la cele două puncte de lucru de care răspunde. Brigada sa este de patru ani, deci în acest cîcinal, tot pe locul I între sectoarele de investiții din întregul Combinat minier Valea Jiului și după rezultatele de pina acum sînt șanse să fie tot primul și la sfîrșitul acestui an. Cu alte cuvinte, temelia celui loc I pe țară obținut de mina Paroșeni în anul trecut (pentru care a și primit Ordinul Muncii clasa I) a pus-o munca ortacilor lui Laszlo Alexandru, minerii de la „investiții“ — Butnar Mihai, Mester Dionisie, Doboș Dumitru, Anescu Gheorghe, Anescu Ilie, Machiuș Ion și ceilalți — pina la 28, de mîntea și brațele cărora depinde activitatea viitoare a minei.

De mare ajutor îi este lui Laszlo Alexandru o instalație de înaintare universală — mindria cea mai nouă a întregii mine, după cite am înțeles — concepută în principal de un maestrul al minei, Șinka Iosif. Instalația, ne spune unul din oamenii care pun mult suflet în experimentarea și definitivarea ei, șeful biroului energetic, ing. C. Răduțoiu, este folosită la săparea galeriilor în steril și în cărbune și are ca menire mecanizarea operațiilor principale și secundare din cadrul tehnologiei de săpare prin perforare-impuscare. Deocamdată instalația este folosită pe planul inclinat (ce va avea în final o lungime de 410 m), de acces spre orizontul 230 dinspre orizontul 360, ea săpînd și transportînd gresia marnoasă și marno-calcarul ce stă în calea oamenilor brigăzii lui Laszlo Alexandru.

La vreo 150 de metri deasupra noastră lucra un alt performer al minei, Liuță Vasile, cel mai tînăr șef de brigadă de la Paroșeni. Pricipea și hîrnicia sa au convins conducerea minei să-i formeze și să-i încredințeze spre conducere o brigadă alcătuită în majoritate din tineri sub 30 de ani. Ei se ocupă de pregătirea abatajelor, de deschiderea frontului de lucru, prin metoda numită aici „clasică“ — perforare-impuscare. Prin munca lor se avansează cu 80 m liniari pe lună, ritm suficient pentru obținerea unor depășiri de plan cu 20—25 la sută. Moldovean de baștină (s-a născut în februarie 1956 în comuna Plugari, județul Iași), Vasile nu și-a uitat graiul, dar a împrumutat mult din obiceiurile aspre ale minerilor,

pentru care contează mai mult cum merg mina și mîntea decît vorba, astfel că a putut să se instaleze rapid în fruntea celor mai hîrnici mineri din sectorul I producție. În plus, a început să țină și cu Minerul Paroșeni („am pierdut pe nedrept promovarea în B, jucătorul ăla de la Mureș avea trei cartonașe galbene și nu două, avea drept de joc...“), ceea ce aici este un adevărat semn de noblete.

Ce poate fi mai important într-o mină decît lumina? Capătul firelor care duc curent electric la locurile de săpare este purtat nu de puține ori de maestrul Manea Petru, adjunct de șef de sector. Îi văzusem poza la tabloul frunțașilor și nu-i „dădeam“ mai mult de 25 de ani. Îmi spune că are 43, că este căsătorit de la vîrsta de 19 ani, cu o fată din Gorj, care atunci avea 16 ani. Părinții bineînțeleși că s-au opus (fata era frumoasă dar săracă și, mai ales, prea „erudă“), dar căruța căsniciei lor merge înainte. Băiatul lor, Petrică, s-a înscris și el acum vreo doi ani, tot pe cînd avea 19 ani, și are deja un copil care a împlinit 4 luni și pe care-l cheamă Petrică-Liviu. Petrusenior (bunicul) lucrează la Paroșeni încă de la redeschiderea minei, bună parte din rețeaua electrică din subteran trecîndu-i prin mîinile sale. Petre-junior (tatăl) a absolvit o școală profesională și lucrează de asemenea în mină, iar cînd iese la suprafață își mai face plămîni cu saxofonul, în care suflă cu sirg, spre „încîntarea“ vecinilor. Cît despre Petrică-Liviu — n-ar fi exclus să-l aștepte același destin al mineritului, dacă ar fi să ne luăm după această boală de familie. Manea Aurica, soția lui Petru, mama lui Petrică și bunica lui Petrică-Liviu, lucrează la lămpărie — locul unde se dau și se primesc lămpile de miner, la intrarea și ieșirea din șut (de aceea, lămpăria este un fel de loc de pontaj al minerilor, iar lampa — cartea lor de muncă sau fișă de pontaj). A lucrat multă vreme la cantina minerilor, dar s-a molipsit de la soț și a făcut o școală de electricieni, lucrînd, totuși, în domeniu. N-o sperie și nici n-o intrigă prea tare faptul că la nici 39 de ani a devenit bunică, mai ales că mai are o fetiță, Cristina, în clasa a VIII-a, în care se bazează ca într-un om mare.

Am ieșit la suprafață alt om. Îi stimam pe mineri, dar nu știam mare lucru despre ei, despre munca lor. Pornisem contrarietatea de idee că viața în subteran este frumoasă — „cum poate fi frumoasă o muncă sub pământ?“ —, dar m-am convins că nu aveam întru totul dreptate, sau că, cel puțin, problema nu e corect pusă. Totuși ceva este.

— **Tovarăse Constantin Ciobănoiu**, în zilele astea am auzit rostindu-se de cel puțin douăzeci de ori numele dumneavoastră.

— Se poate.

— **V-am văzut numele și-n ziar.**

— În care?

— În cel local, „Steagul roșu“.

— Credeam că-n „Scinteia“.

— e-am apărut și-acolo de vreo două ori, anul trecut și anul ăsta.

— **Acum o să apăreți și-ntr-o revistă. Vă place popularitatea?**

— Nu, dar n-am încotro. Chiar, mai bine mă lăsați în pace, scrieți acolo trei vorbe și noroc bun!

— **De ce vă grăbiți, aveți ceva probleme?**

— Am un abataj nou la orizontul 360 și încă nu l-am dat pe făgaș. Sperăm să dăm cărbune, dar deocamdată am sărituri pe strat, adică intercalatii de piatră.

— **Am citit că lucrați cu un complex mecanizat care dă un randament foarte mare — cam 16—18 tone pe post cu virfuri de pină la 25 de tone pe post. Prima problemă este ce-nseamnă asta și cum de se calculează „pe post“, din moment ce există în brigada dv. un singur complex mecanizat?**

— Producția acestui complex

se imparte la numărul de oameni care-l deserveș, adică la numărul de posturi active, care este în medie de 35. Cum într-o zi producem în jur de 400 tone de cărbune, faceți și dv. socoteala cît revine pe post.

— **A doua problemă: cum alege complexul mecanizat steril de cărbune?**

— Ați ghicit-g. de data asta.

O vedetă a muncii

Intr-adevăr, sapa mecanică nu știe să aleagă sterilul de cărbune și asta ne produce greutăți și d-asta eram necăjiți. Săriturile acelea de piatră le exploatăm manual, reușînd să mai eliminăm din steril, dar separarea totală se face la suprafață. Stratul din abatajul nostru e, însă, dintre cele mai bune din întreaga mină.

— **Ați avut noroc, deci.**

— E norocul la tot, că de cărbune de-asta avem nevoie.

— **De cînd lucrați în mină?**

— Din 1960. Bineînțeleș că atunci se lucra individual, prin procedeul clasic, cu stîlpi, tăiere

prin perforare-impuscare și încărcare cu lopata în vagonet. A urmat apoi o perioadă în care tăierea se făcea cu combina, pentru ca acum să lucrăm cu un complex mecanizat.

— **Cum se numește exact funcția pe care o aveți în mină?**

— Sînt șef de brigadă la sectorul 4 producție, și asta din 1965.

— **Dar cîți ani aveți?**

— Cîți îmi dați?

— 40.

— **N-ați nimerit, mai am un an și ceva pină la pensie. Îs tînăr, dar sînt făcut de mult!**

— **Să vă spun și eu una: vîrsta este la femei după cum arată, la bărbați — după cum se simt. Cum stați cu planul?**

— Pe primul semestru, brigada mea a dat 11 000 tone de cărbune peste plan, iar anul trecut, cu 27 000 tone peste plan, am ocupat locul II pe combinatul minier din Valea Jiului.

— **Inseamnă că mai mult de jumătate din realizările peste plan pentru care mina Paroșeni a luat locul întâi pe țară și „Ordinul Muncii“ se datoreș dumneavoastră.**

— Păi, cam așa ceva. Pot să mă retrag?

— **Nu, eu mă retrag din fața dumneavoastră.**

Aveți legătura cu subteranul

— Un fapt de excepție, relatat de chiar eroul său principal. — Era duminică, 28 iulie. Am intrat în șut la șase fără zece, dimineața. Am preluat schimbul, eram cinci oameni, lucram într-un sector de producție, la peste 100 m sub pământ — la cota 503 m de unde, printr-un suitor — noi îi zicem secția rostogolului —, deversam cărbunele în jos, pînă la cota 480. Pe la ora 9 și ceva am simțit o lovitură în spate care m-a aruncat pe rostogol, pe aceluși tunel înclinat. După mine s-a pornit piatra, era ca o avalanșă. M-am aruncat sub un lemn și m-am prins cu minile de o grindă. Avalanșa a continuat, simțeam cum mă îngroapă piatra, mă cam pierdusem... piatra și cărbunele îmi ajunseseră pînă la subțioți... întreg rostogolul se umpluse, un volum uriaș — fațelii socoteala: un tunel lung de vreo 19 m, lat de 2 și înalt de 1,70 m. Deasupra capului mai aveam o zonă liberă de vreo 15 cm... vreo trei sferturi de oră am făcut muncă morală, mi-am zis că aer am, lovit nu sînt și că trebuie să scap cu viață. Cînd totul s-a liniștit, am început să-mi strig ortacii. Primul care a ajuns, a fost șeful de sector, Vasile Brie, care a venit pe un tunel paralel, de care mă despărțea un perete gros de un metru și ceva... Primul lucru pe care îl am spus a fost să trimită un om cu o secură și-i spun eu ce să facă, îi dictez eu tot programul... În noaptea minci ne puteam auzi unul pe celălalt... A venit o echipă formată din brigadierii Mihai Dudescu și Ion Sima și minierul Gheorghe Cojocărașu. Întîi mi-or acoperit deasupra capului, să nu mă lovească ceva, apoi or săpat în perete o gaură de vreo 70 cm diametru prin care m-or tras, eizmele or rămas dincolo, am ieșit desculț... M-or îmbrățișat, mi-or zis noroc bun, și eu am zis la fel, dar să nu mai fie ca asta... ne încurajăm reciproc. Am fost la spital, la Vulcan și la Petroșani, iar la trei după amiază eram acasă. A doua zi dimineață am intrat din nou în șut.

— La același loc de muncă, la același post ?

— La același loc de muncă ! Pentru ce să ne speriem ? ! Viața merge înainte.

— Cum te numești dumneata, Dobrotă sau Drobotă ?

— Gheorghe Drobotă, sînt brigadier la sectorul I producție, mina Vulcan.

— Ai familie ?

— Sînt căsătorit de aproape nouă ani, avem patru copii, cel mai mare de 8 ani, cel mai mic de 2 ani.

— Și ai povestit acasă așa cum mi-ai povestit și mie ?

— Acasă n-am povestit nimic, soția suferă cu inima, a auzit ea ceva, dar nu știe exact cum s-a întimplat.

— Lucrezi de mult în mină ?

— De 12 ani. Cînd m-am angajat, după prima zi de lucru în subteran am zis că în vecei n-o să mai intru în mină. Apoi am zis să mai intru și a doua zi, apoi — să lucrez măcar o lună, după care am zis să mai rămîn încă una, și uite așa s-au adunat anii. Am început de la vagonetar și acum sînt brigadier, abia am împlinit 34 de ani. De vreo patru ani sînt și minier salvator.

— Ce înseamnă asta ?

— Minerii salvatori sînt oameni gata pentru orice sacrificiu, pentru a salva mina sau minerii aflați în situații deosebite, cum am fost eu alaltăieri dimineața. Ne antrenăm în fiecare săptămînă în condiții care simulează împrejurările critice posibile într-o mină. Un fel de cascadorie în subteran, dar nu așa cum știți dumneavoastră, pentru spectacol... Aici e vorba de vieți omenesti... Unul dintre oamenii cărui i-am salvat viața odată este actualul director de la mina Aninoasa, inginerul Ion Dăbulcanu. Era inginer șef la Paroșeni, s-a întimplat ceva acolo și am fost chemați să intervenim... De data asta a trebuit ca eu să fiu salvat...

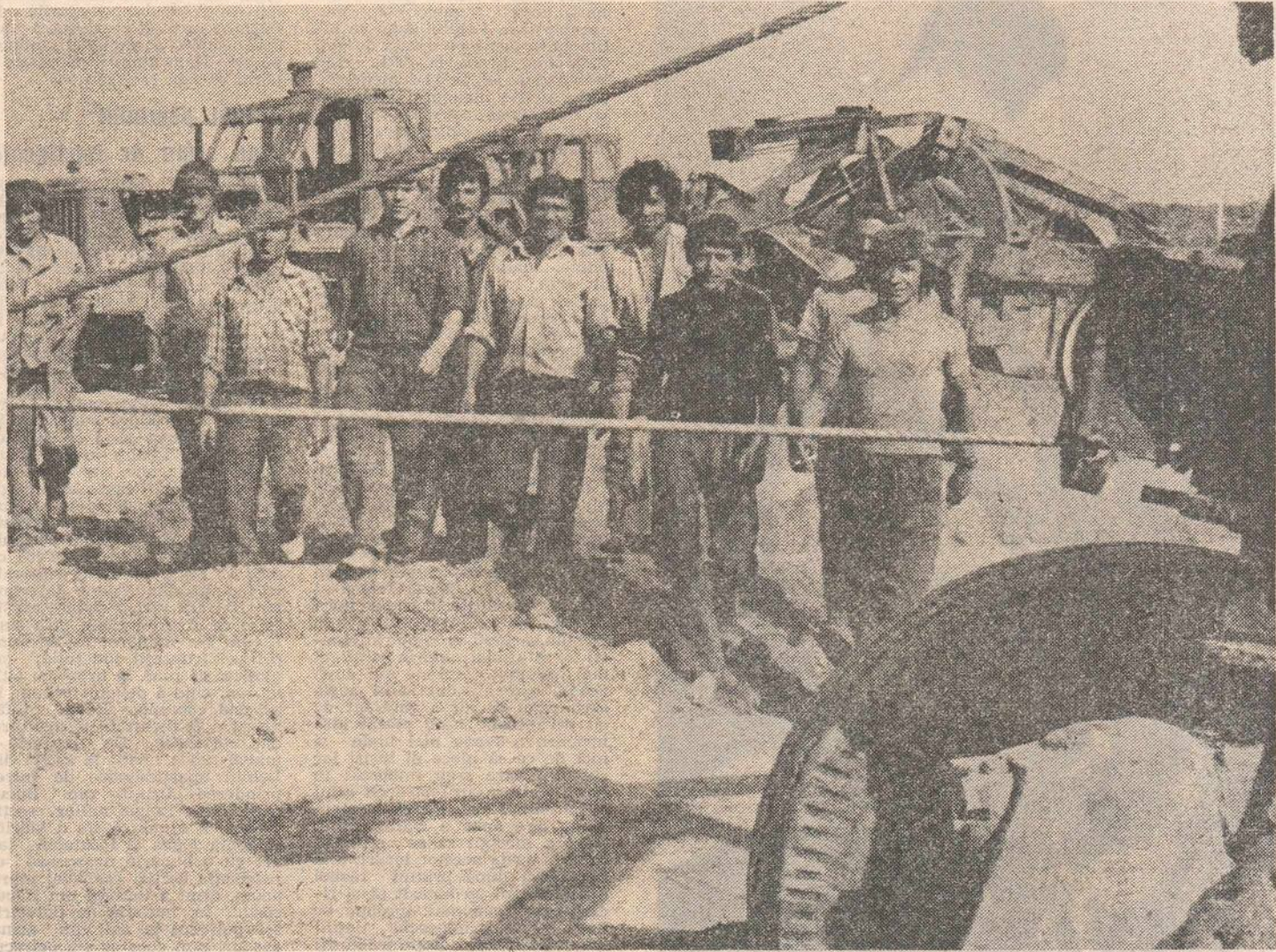
— De unde ești de loc ?

— Din comuna Plugari, județul Iași. Soția e tot de acolo, am adus-o aici, apoi ne-am căsătorit. E casnică, stăm la bloc.

— Nu eredi că așa mai putea să te întreb ceva sau să mai adaug ceva. Îți dorește multă sănătate.

— Mulțumesc, la fel.

Grupaj realizat de OCTAVIAN STIREANU
Fotografii de PAUL AGARICI
și OVIDIU PĂRAIANU

Fotografie de PAUL AGARICI

Instituită din inițiativa secretarului general al partidului, Ziua brigadierului, pe care am sărbătorit-o duminică, 11 august, a însemnat o strălucitoare manifestare a tinereții, deci, a vitalității și forței țării, a viitorului ei, rodit robust în luminoșul prezent al Epocii Ceaușescu. În acest fierbinte anotimp al roadelor, în care am celebrat două decenii de cînd Congresul al IX-lea a instalat la cîrma partidului și a națiunii libertatea, dreptatea, democrația, omnia, progresul, demnitatea, independența, cuprinse sub aura unui singur nume, cel mai iubit din țară — s-au rostit vreedată la Dunăre și Carpați, în aceste zile premergătoare aniversării actului crucial al istoriei noastre, actualului revoluționar din August 1944, Ziua brigadierului — expresie a dragostei și atenției cu care sînt vegheate la noi formarea și afirmarea, prin muncă și pentru muncă, a tinerei generații — s-a constituit într-o zi-sinteză, o zi-bilanț a vreedniciei de faptă a virstei de aur a României socialiste, angajînd, simultan, noi perspective, noi și înflăcărâte legăminte ale tinerilor de a fi, ca întotdeauna, în primele rînduri ale efortului pentru țară.

Bilanțul cu care tinerii brigadieri de pe cele 213 șantiere naționale, județene și locale de muncă patriotică s-au prezentat la ziua închinată lor e elocvent. Pe ansamblu, angajamentele lor pe 1985 au fost împlinite în proporție de 71 la sută, urmînd ca pînă la 23 August să atingă 75 la sută. Șantierele de pe fronturile energiei, precum cel al Sistemului hidroenergetic și de navigație Porțile de Fier II (unde brigadierii au preluat spre execuție integrală centrula română) sau cele din bazinele carbonifere Motru și Rovinari, Șantierul Canalului Poarta Albă-Midia-Năvodari, preluat și el în mare măsură de tineri (aceiași tineri care, la construcția Canalului Dunăre-Mare Neagră, au realizat un tronson de peste 10 km !), ca și cele peste 40 de șantiere de îmbunătățiri funciare incredințate „bluzelor albastre”, deschid, prin panoramele ample ale infăptuirilor constructive ca și prin detaliul cotidian al muncii, ștampilat de bărbăție, de eroism, de ardență mereu intensă a muncii, sînt tot atitea imagini care ne umplu inimile de mîndrie și de încredere. Mîndrie pentru calitatea umană nouă a tineretului nostru, încredere că țara de mîine se va afla, ca și azi, în cele mai bune mîini.

Toate aceste șantiere, plasate în puncte-cheie ale construcției naționale, sînt șantiere ale muncii și, deopotrivă, ale ideii, locuri în care fermentul valorii-

lor afirmate prin vreednicia brațului și a minții, prin dăruire, inteligență și competență, dezvoltă un real climat creator, expresie a civilizației noastre în plină ascensiune, la fel de impresionantă prin concepție ca și prin eforturile care o intrupează expresie a reimpătrării și reînălțării ei permanente, a fluxului impetuos al noului, care trage în albiile lui tot ceea ce e mai bun din vechile și noile generații ale României socialiste. De decenii, aceste șantiere ale tinereții sînt, prin toate datele lor, niște școli, niște veritabile și înalte școli în care se predă (și se însușește cu pasiune, dar și cu gravitate, cu matură înțelepciune) spiritul revoluționar, franchețea crezului patriotic și co-

visul cu realitatea, supă din vis cu realitatea fapturii reci. Aceasta din urmă a trebuit umplută zilnic cu ceva, cu aceeași consistență minimă pentru ca oamenii să poată trăi, gândi și visa, iar aceasta a pretins un efort, o încordare, o bătaie în care noile generații, împreună cu întreaga națiune, și-au înseris un entuziasm aporț, ca factor constant al unei societăți conștiente, preocupate nu doar de ziua de azi, ci mai cu seamă de cea de mîine, de generațiile viitoare, de traiul lor. O societate care știe că mîncînd frugal, renunțînd nu numai la desert, ci și la supra, investește în prințul substanțial al celor ce vor veni după noi. Cum vor fi ei ? — ne

mai-binele neamului, cereri care pentru noi, cîndva, însemnau nu cereri imperative, vitale, ci impuls spontan. Deveniți o singură ființă cu munca și cu creația lor, desfășurate pe marile linii de sens și de forță trasate de Congresul al XIII-lea al partidului, ei se află, mai mult ca oricînd, în primele rînduri ale bătaiei pentru nou, pentru o țară mai înaltă calitate a muncii în toate sectoarele, pentru înflorirea economiei, pentru dezvoltarea bazei energetice și de materii prime, pentru reducerea consumurilor, recuperarea și re folosirea energiei și a materialelor, pentru transformarea cuceririlor științei și tehnicii în practici curente, pentru scurtarea distanței dintre efort și răsplată lui. Mîndri de faptul că, din inițiativa patriei noastre, anul 1985 a fost decretat de O.N.U. drept „Anul Internațional al Tineretului”, sub deviza „Participare. Dezvoltare. Pace”, mîndri de faptul că președintele Comitetului consultativ al O.N.U. pentru A.I.T. este un compatriot al nostru, primul secretar al C.C. al U.T.C., tovarășul Nicu Ceaușescu, tinerii României, constituiți în marile bloc de granit al națiunii noastre socialiste, își exprimă totala adeziune la politica externă a partidului și statului, la inițiativele de aură planetară menite păcii, colaborării, concordiei, promovate pe agitata arenă a lumii contemporane de președintele României. Nu poți să nu fii mîndru cînd constăți că ideile și idealurile tale, ideile și idealurile care dau sens existenței tale, își croiesc drum în lume și biruie. Biruie, fiindcă sînt raționale și drepte. Biruie, fiindcă sînt ferm răspicte și urmate, în primul rînd, de noi însine.

Acești tineri ai României Epocii Ceaușescu și-au gravat adînc în conștiințe și inimi emoționanta chemare pe care le-a adresat-o cîrmaciul destinului național :

„Un singur lucru nu trebuie să uitați niciodată, tovarăși, că sînteți fiii unui popor care a devenit liber, stăpîn pe destinele sale, ai unui popor care niciodată nu a îngunehial și care e hotărît să lupte pentru victoria comunismului alături de toate țările socialiste, care merge cot la cot cu toate popoarele spre progresul vieții pe planeta noastră”.

Iar răspunsul celor cărora li se adresează acest generos și înalt îndemn e și va fi, ca întotdeauna, pe măsura unei generații eroice, vîlstar al unei epoci și țării eroice.

ILIE PURCARU

Romantismul revoluționar al tinereții

Întrebam noi atunci. Și ne bucurăm că ei, cei de azi, duc mai departe, la o scară de noisat, truda noastră, într-o continuitate de ideal, de simțire și faptă care unifică fizionomia societății noastre, dăltuindu-i un chip mai bărbătesc și mai luminos ca oricînd. O societate generoasă, neobșnuit de generoasă, pentru că de atunci trăiește mereu în conștinta unui timp viitor. Iată de ce sîntem mîndri de calitatea umană, de calitatea morală a tineretului nostru, care știe că viața nu e o jucărie, ci un aspru și dezinteresat efort pentru ce va să fie cîndva.

„În toate marile realizări din anii construcției socialiste — arăta tovarășul Nicolae Ceaușescu la tribuna forumului național al tinerei generații, din primăvara acestui an —, tineretul, împreună cu întregul popor, a adus o contribuție de mare însemnătate în toate domeniile dezvoltării economice și sociale”. Generația „bluzelor albastre” este, desigur, alta acum, așa cum și țara e alta, aflată într-o altă vîrstă istorică, de neimaginat prin frumusețea și forța ei cu două decenii în urmă. Este o generație, și ea, a romantismului, dar și a unei înțelegeri lucide, lucide ca și lumina triumfătoare a zilei de azi. Acești tineri în bluze albastre știu, ca toți tinerii țării, ce li se cere, știu cum să răspundă unor cereri imperative, vitale pentru

La cimp

LEHLIU

Un reporter și doi fotoreporteri
vă prezintă un oraș în devenire

Mai întâi a fost o gară. I s-a spus, după numele celui mai apropiat sat, Lehliu. Asta se întâmplă în urmă cu o sută de ani. Ceva mai târziu, la 1893, când într-o zi de joi, pe 14 septembrie, urma să fie inaugurat podul de la Cernavodă construit de Saligny, direcția căilor ferate publicase prin toate ziarele din țară anunțuri că va organiza în acea zi numeroase „trenuri de plăcere”, cu prețuri foarte reduse, și lumea dăduse buluc. Numai în București s-au vândut într-o săptămână peste 14 000 de bilete. Înainte de a se lumina de ziua, în ziua evenimentului promis au plecat din Capitală patru trenuri cu câte treizeci de vagoane fiecare. Unii nu găsiseră loc decît pe scări și pe timpoane. Dar oamenii desprindem dintr-o cronică a acelei zile, erau veseli și comunicativi. A-vea desigur dreptate redactorul „Calendarului pentru toți românii”, care descria călătoria aceea, să tragă pînă la urmă încheierea că „poporul nostru are o fire binecuvîntată: la nevoie ca și la voie bună el e același: băiat bun, brazdă veselă, fire apropiată și nepretențioasă”. Printre garile frumos impodobite în acea zi se afla de bună seamă și Lehliu, în mijlocul unei mări de porumb prin valurile căreia trebuia să înoți vreo opt kilometri ca să ajungi pînă în satul cel mai apropiat. Zece de ani după aceea, oamenii din satul acela care știau că au o gară cit de cit pe-aproape n-au plecat însă nicăieri, n-aveau nici unde și nici de ce să plece ei înșiși iar călătorii care s-au imbarcat în gara Lehliu n-au fost decît grîul și porumbul culese aici, în marginea de apus a Bărăganului. Apoi a început să se schimbe ceva în viața acestor locuri, mai cu seamă după primul război mondial unii au hotărît să-și ridice case ceva mai aproape de linia ferată, îndeosebi tinerii însurători și cei improspetați pe aceste pămînturi. Așa cum pilitura de fier e atrasă irezistibil de puterea unui magnet, casele s-au orînduit de o parte și de alta a ulițelor iar satului nou, roit din matca celui vechi, i s-a spus Lehliu-Gară. Și oricît de nouă ni s-ar părea că e această așezare de oameni, ea a ajuns să aibă bătrîni ei, iar această realitate are și ea fără îndoială o importanță dacă ținem să înțelegem că la Lehliu-Gară vigoarea și entuziasmul alcătuirilor noi se întemeiază tocmai pe o anumită cumînțenie și pe o anumită cumpătare, ca să zicem așa, moștenite din satul de baștină, de-alături, unde aceste însușiri au fost exersate îndelung, pe o durată istorică

mult mai întinsă. Încît spunem din capul locului: rîndurile de față încearcă să se oprească tocmai asupra acestui fel anume, pe care l-am numi înțelept, de a porni să faci lucruri noi.

A lubi pămîntul

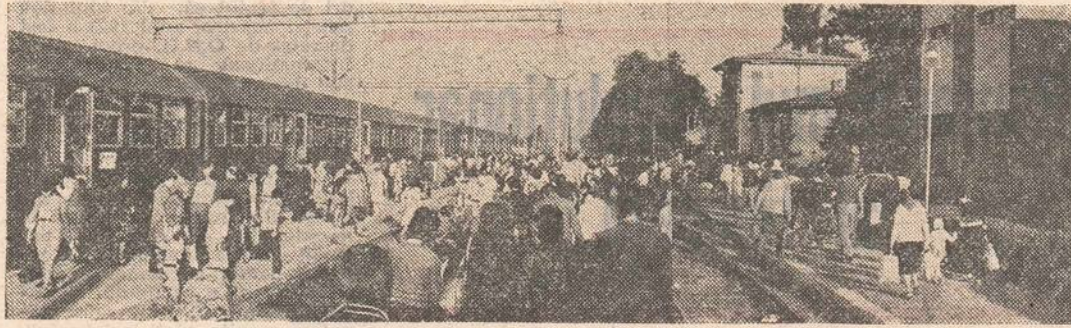
C un semn de inteligență

În primul rînd, cum foarte precis și frumos spune primăria Rada Ștefănescu, a iubi pămîntul a fost și nu poate fi altfel decît un semn de inteligență aici, la Lehliu. Dar acest adevăr rămîne, ca să zicem așa, pitic dacă el se încheagă numai din evocarea nopților cu lună în Bărăgan, a răsăriturilor și apusurilor de soare ori a ierbiilor imbrobonate de rouă, dimineața. Cu exactitatea unei definiții, a iubi pămîntul înseamnă a-l îngriji ca să producă mai mult. Și chiar cu acest gînd se apleacă oamenii la Lehliu asupra celor 12 300 de hectare ale comunei lor, pămînturi irigate în întregime și din care în acest an mai bine de 3 000 au fost semănate cu grîu și orz, 4 000 cu porumb, 650 cu floarea-soarelui. 1 400 cu soia și tot 1 400 fiind cultivate cu legume. Cînd spune dovînd că știe fără nici o ezitare aceste cifre ca și producțiile prin care Lehliu s-a numărat întotdeauna printre frunțașii județului, mă gîndesc că pînă în urmă cu cîțiva ani, cînd a devenit primar în această comună, Rada Ștefănescu o fi lucrat în agricultură, dar mă înșel. De profesie e maistru și a lucrat la secția din Lehliu aparținătoare de întreprinderea „Crinul” din București. De-a lungul anilor secția aceasta a ajuns să fie o fabrică în toată legea și localnicii iau act cu o bucurie neascunsă că producția secției este mai mare, acum, decît a unității din București. În materie de industrie s-a petrecut în anii din urmă, așadar, cam ceea ce s-a petrecut mai demult prin desprinderea satului nou, Lehliu, din satul cel vechi. Pe scurt, cum zice un localnic, Vasile Stancu, copilul a crescut și a ajuns să-și întrecă părinții. Vasile Stancu e președintele Consiliului comunal al Frontului Democrației și Uniunii Socialiste iar importanța creșterii la care se referă el e ușor de sesizat de oricine, chiar fără să fie din partea locului. Cei 1 360 de oameni de la „Crinul” reprezintă un puternic nucleu muncitoresc între cei aproape 6 500 de locuitori din Lehliu iar faptul acesta a avut și are o seamă de consecințe dintre cele mai importante în viața comunei. Fabrica asigură comunei, bunăoară, o producție

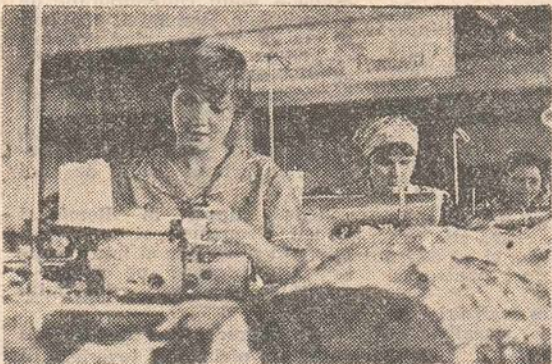
marfă industrială de aproape 250 milioane pe an. Pe de altă parte, existența acestei fabrici a făcut necesară construirea la Lehliu a 232 de apartamente și 75 de garsoniere, alte cinci blocuri aflîndu-se chiar acum în construcție. Comuna a început să-și schimbe înfățișarea, a început să arate ca un orașel și printre argumentele că Lehliu nu e o comună oarecare cu cîteva blocuri ci chiar o localitate în curs de urbanizare, un oraș în devenire, ar trebui să amintim că statutul acesta și l-a cîștigat și prin atragerea unora de prin satele din jur de a veni să lucreze aici. Lehliu-Gară este, cu o expresie consacrată, un „centru polarizator” al populației din satele vecine. Iar unii, mai ales cei tineri, nu țin să facă naveta la Lehliu-sat, Lupșanu, Vlad Tepeș, Sălcioara sau Dor Mărunt și așa se explică ridicarea blocurilor noi și cererea de locuințe la Lehliu-Gară. Însă în acest an, comuna are planificată o producție industrială marfă de 427 de milioane și din acest fapt se poate înțelege că locurile de muncă sînt, la Lehliu, mai multe decît celea pe care poate să le asigure „Crinul”. La unitatea „Prodprest”, al cărei nume imbină cum se vede cuvintele producție și prestare, numai într-una dintre secții există vreo 14 formații de lucru, care execută în cooperare cu industria republicană o serie de repere și confecții metalice pentru întreprinderile de rețele electrice sau diverse repere din cauciuc, din mase plastice sau din lemn pentru diverși beneficiari din țară. Prin refolosirea și valorificarea superioară a unor materiale care provin, în cea mai mare parte a lor, din recuperări, sînt satisfăcute cerințele economiei naționale cu astfel de produse și se asigură toțodată locuitorilor, în primul rînd tinerilor, o îndeletnicire permanentă și pe cit de utilă pe atît de rentabilă.

Dar acesta a fost un gînd mai vechi, la Lehliu, unde paralel cu dezvoltarea fabricii „Crinul” localnicii s-au străduit să dezvolte o rețea de prestări de servicii îndeajuns de amplă și diversificată încît să poată oferi multora dintre ei posibilitatea de a se califica într-o meserie și de a munci tot pe teritoriul comunei, ba chiar, așa cum arătăm, să ofere această posibilitate și altora de prin satele din jur. Cert este că 80 la sută din populația activă a comunei munceste chiar la Lehliu, zice președintele Consiliului comunal al F.D.U.S., iar această ispravă apare cu atît mai meritorie cu cit pe la Lehliu, este știut, trec foarte multe

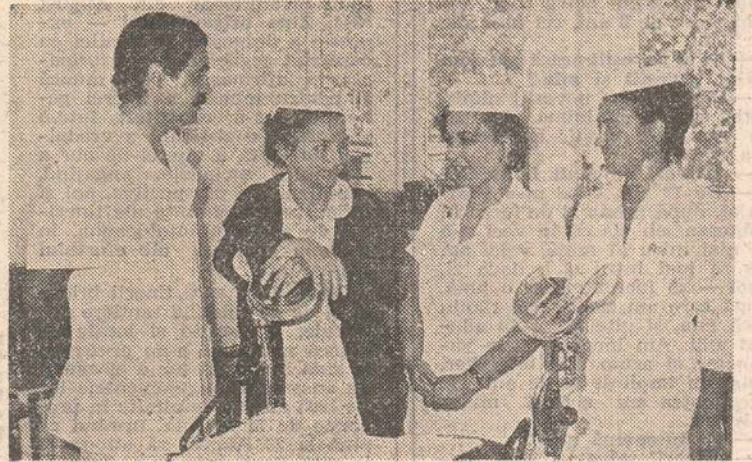
VICTOR RĂDULESCU

La început n-a fost decît o gară. Apoi au apărut navetiștii

Muncitoarele „Crinului” și produsele lor pentru export. Magazinele noi vă așteaptă

Noii născuți aduc întotdeauna bucurie pe fetele medicilor

Autogara, o altă poartă spre Lehliu

La ferma 2 a I.A.S.-ului se muncește

În cîmp, sediul fermelor 9 și 10, loc de analiză pentru conducerea comunei

trenuri și drumul pînă la București nu durează, la o adică, decît o oră. Dar această realitate de astăzi a fost, la început, numai un gând, e adevărat că unul fundamental, fiind de ceea ce am numi că era o anume strategie a dezvoltării localității. Înfrunghierea acestei strategii fiind chiar dezvoltarea unei rețele de prestări de servicii care reprezintă, cum vom vedea, un record pe țară. Lehliu a trecut demult de vîrsta cînd în forul democratic al obștei satului, la „Tribuna democratică”, putea să vină cineva și să spună că dacă tot nu există nici o croitorie, bunăoară, ar fi bine să se înființeze una. Acum, zice Vasile Stancu, viața la Lehliu, cu propunerile oamenilor cu tot, cunoaște „un nivel calitativ superior”. Au fost dezbateri de-a dreptul incinse și la cooperativa „Prodrest” și la cooperativa „Prestara” și la Cooperativa cu nume lung și griluiji să nu piardă nimic din vedere: de producție, achiziție și desfacerea mărfurilor. Părea că dacă tot avem astfel de ateliere, care satisfac din plin cerințele comunei, de ce să mai înființăm și altele? Părea că alora: de ce nu? și de ce trebuie să lucrăm numai pentru noi? și de ce să nu existe un spirit de întrecere, o competiție între aceste ateliere, astfel încît fiecare să caute să lucreze cît mai bine, mai frumos și mai rentabil și pentru el și pentru cetățean? Tot astfel, adaugă președintele Consiliului comunal al F.D.U.S., s-a discutat în legătură cu înființarea unui al doilea atelier Service, la „Prodrest”, după ce fusese deschis primul atelier de acest fel în cadrul cooperativei „Prestara”. Cei de la „Prestara” se întrebau: de ce mai e nevoie de unul? Pentru că e bine ca automobilistul din Lehliu și de prin împrejurimi să se poată duce acolo unde i se pare lui că meseriași sînt mai îndemnicați și mai corecți, li s-a răspuns, iar altcineva n-a pierdut din vedere că li se mai putea răspunde și în felul acesta: nu deschiseseră ei, cei de la „Prestara”, un chioșc în care vindeau gogoși, cu toate că mai înaintea lor deschiseseră un astfel de chioșc cci de la cooperativă?

La „Tribuna democratică” — calitatea vieții

Dacă urbanizarea înseamnă — și înseamnă precis! — nu numai

ridicarea zidurilor unor blocuri și dezvoltarea cantitativă și calitativă a serviciilor, atunci e limpede că Lehliu a făcut un pas mare în această direcție. Și vorbind astfel, nu adoptăm un fel nehotărît de a vorbi. Căci pasul despre care vorbim poate fi măsurat exact. Există, se știe, un indicator, valoarea prestărilor de servicii pe an și pe locuitor, iar dacă media pe țară a acestui indicator atinge, în mediul rural, aproximativ 4000 de lei, la Lehliu el este de 22000. Există însă și o altă latură a acestei realități, și asupra ei ne atrage atenția Mihai Sitaru, președintele cooperativei comunale. De-a lungul anilor localnicii au tot propus și conducerea comunei s-a străduit să înființeze tot felul de unități prestatoare de servicii, dar adevărul este că unele dintre ele și-au dus viața în clădiri mai puțin adecvate. Fondul a existat dar forma, ca să spunem așa, a fost cîteodată de-a dreptul precară. Din această împrejurare important rămîne în cele din urmă faptul că o mulțime de oameni au avut unde să învețe o meserie și au avut un loc de muncă. Iar de importanța acestui fapt s-a ținut seama, la niveluri care depășesc competența celor din Lehliu, prin alocarea unor importante sume destinate construirii unor clădiri unde unitățile prestatoare de servicii din această comună să-și poată desfășura munca în condiții dintre cele mai bune. Există încă de pe acum proiectul unui complex pentru cooperativa „Prestara” iar pe șantierele altor două clădiri asemănătoare se lucrează de zor, una aparținînd „Prodrest”-ului iar cealaltă Cooperativei de producție, achiziție și desfacerea mărfurilor. Numai pentru această din urmă, spune președintele Consiliului comunal al F.D.U.S., investiția se ridică la aproape 5 milioane. La parterul clădirii vor funcționa o spălătorie chimică și un laborator de cofetărie și carmangerie, la etajul întâi o croitorie și o cizmărie iar la etajul al doilea se va deschide un „mini-hotel”. Pe la Lehliu abătîndu-se în ultima vreme destul de mulți delegați, cu treburi fie prin agricultură, fie în industrie. Iar prin industrie localnicii înțeleg nu numai „Crinul” ci și unele dintre unitățile de prestări de servicii, ale căror produse ajung în toată țara. Și dacă unii dintre acești delegați descoperă că Lehliu se cheamă că este încă o comună, cei născuți și crescuți aici nu fac decît să ridice în sinea lor, mulțumiți. Este și acesta un

fel de a primi o laudă meritată. Atît, nu mai mult, căci nu prea par ei oameni cărora lauda, chiar meritată, să le împăienjenască mintea și ochii. La Lehliu s-au făcut multe, o spun ei înșiși, lăsînd deoparte modestia prost înțeleasă, dar încă multe mai sînt de făcut, tot ei o spun. În acest an, plecînd de la o propunere de reamenajare a punctului sanitar dintr-un sat aparținător, au izbutit să ridice, de fapt, un al doilea dispensar al comunei iar o altă propunere, formulată tot în cadrul „Tribunei democratice”, prinde viață chiar acum. E vorba de forarea la 150 de metri a 5 fîntîni, ca să poată avea apă la robinet, ca la oraș, toți cei din Lehliu, nu doar jumătate dintre ei, ca pînă acum. După cum se vede, prin năzuința lor de a întecia aici un centru urban ei nu înțeleg numai schimbarea, posibilă, într-o zi, a plăcii de pe zidul primăriei, ci chiar felul de a ști să fie uniți în rivna lor de a-și face lor înșile viața frumoasă, lesnicioasă, curată, bogată. De a merge, cum arăta președintele Consiliului comunal al F.D.U.S., din bine spre mai bine. Și nu pe calea fugii de pămînt se implineste această năzuință, o știu cu toții. Directorul I.A.S.-ului, inginerul Stan Dragomir, ne spune că pe muncitorii comunei poate conta oricînd e zor mare în campaniile agricole. Și la fel ne încredințează și directorul întreprinderii de producere a legumelor, inginerul Mircea Giuglan. „Nu e om din Lehliu, spune acesta din urmă, care să nu lucreze în acord la noi. Asta înseamnă în medie, pe an, cam 60 de ore de muncă din partea fiecărui”. Într-adevăr, dragostea față de pămînt și vrednicia de a-l lucra sînt, cum spunea primăria, și vor fi întotdeauna aici, la Lehliu, semn de inteligență și simț de onoare cu care se implineste o datorie. Cît privește alte gînduri și alte fapte ale oamenilor de pe-aici, în primul rînd strădania lor de-a împinzi comuna cu o rețea de unități prestatoare de servicii între care unele cu caracter industrial, ni se par cît se poate de nimerite cuvintele lui Vasile Stancu: nici n-am sărit peste cal, încercînd să facem mai mult decît putem, nici n-am lăsat calul să treacă pe lingă noi! Au sărit drept în șa, au ridicat privirile ca la un drum lung și orizontul li s-a părut, dintr-odată, mai larg.

DUMITRU ELIADE ■

Lîngă bobul de grîu

Muntele și cîmpia...

Două repere ale naturii fără de care omul însuși nu ar putea fi pe deplin înțeles. Dreptul la înălțime și setea de spațiu își află prin munte și prin cîmpie simbolurile. Fîresc îngemănate. Pentru că muntele n-ar putea fi înțeles fără a-l gîndi oglîndindu-se, sprijinindu-se în nemărginirea cîmpiei, iar aceasta nu și-ar fi suficientă sieși dacă verticalitatea muntelui n-ar argumenta și asupra unui alt mod de a gîndi spațiul. Existența, deci...

Mi-a fost dor, în această arșiță a verii, de cîmpie. Și am pornit s-o întîlnesc. Încă din dunga soselei, — de unde lanurile de grîu, îngălbenite la țărnul anotimpului, se întindeau ca o pictură monocromă. — începea ceea ce as numi nu doar cîmpia ci și sentimentul cîmpiei. Din loc în loc, pe vasta-i întindere, cu mișcări monotone, combinele sugerau, văzute de departe, cite o modestă pată de culoare, pîstruind discret fața unitară a peisajului. M-am îndreptat către ele. Spre marginea zării. Pe măsură ce mă apropiam, combinele își mărturiseau tot mai accentuat monumentalitatea metalică, aroganta de stăpîne ale acelei clipe a cîmpiei. Și a culesului. Dar, odată ajuns în apropierea lor, nu combinele mi-au reținut în primul rînd atenția ci mînunchiul de oameni, mai ales femei și copii care, — desfășurați în urma masivelor nave de metal ce lăpătau prin valuri de grîu. — în mișcări rituale, strîngeau cu grîii spicele ce scăpaseră măselelor infometate și grăbite ale uriaselor secărători. Brusc, timpul m-a chemat într-o altă vîrstă, de demult. De demult, cînd, într-o copilărie de loc ferită de grîii, am învățat să prețuiesc pentru totdeauna bobul de grîu. Și bobul de porumb. Și pentru citeva clipe parcă mi-am citit chipul în chipurile acelor copii care alergau de la un soic la altul pentru a nu se pierde miracolul rodului. Nu știu la cît s-ar fi putut cifra, în kilograme, acele spice strînse de pe urma combineelor, acele spice uitate de combine în marsul lor triumfal și ușor precipitat prin lanuri. Dar știu foarte bine că numai prin acel ritual al muncii, prin acea alergare de la un spic la altul, sub dogoarea soarelui, un copil poate cu adevărat învăța adevărata greutate a bobului de grîu.

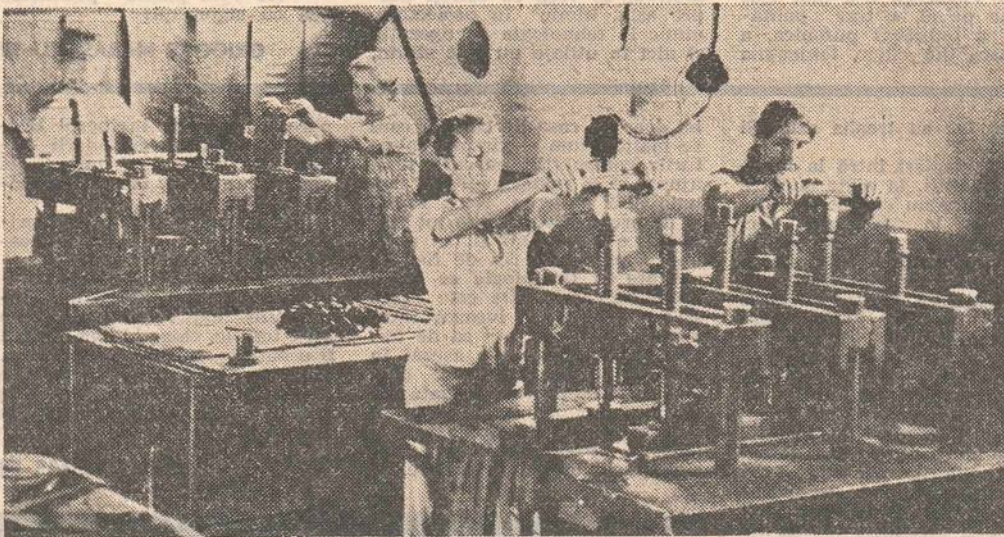
Și pentru o clipă, privindu-le și prețuindu-le hărnicia și truda, m-am gîndit că acele spice, culese de pe urma combineelor, pot fi asemănate cu niște cuvinte, cu niște silabe, cu niște litere care, luate disparat, spun poate prea puțin, dar laolaltă se adună spre sens în cuvîntul „rod”, în cuvîntul „recoltă”. Ne măsurăm oare noi întotdeauna cuvintele în greutatea reală a bobului de grîu? Stim să nu le uităm stîmber în cîmpul hîrtiei? Să le abandonăm singuratic, sortite rătăcirii sau putrezirii? Stim să le culegem la timp și să le cîntărim îndelung luminile pentru a nu se risipi zadarnic și neroditor pe întinderea hîrtiei? Am învățat oare totul de la bobul de grîu?

Și putem învăța vreodată totul?

Poate nu, dar cu atît mai mult trebuie să aflăm drum mereu spre cîmpie, lîngă inima grîului. Învățîndu-l și înțelegîndu-l în adîncime, bobul de grîu ne poate ajuta să ne învățăm și înțelegem pe noi. Să învățăm adică muntele. Fiindcă nimic nu e mai aproape de simbolul muntelui decît omul. Dacă privea lui stie să măsoare cîtezătoare muntele. Iar taina muntelui, pe care îl purtăm ca pe o aspirație cu noi și în noi, nu poate fi cu adevărat înțeleasă decît înțelegînd mai întîi lecția și taina cîmpiei. Ea începe de mult. Din anotimpul cînd bobul de grîu porneste în călătoria către spic. Pe drumul acesta înființ de la bobul de grîu la spicul de grîu poate fi citită viața noastră, viața cîmpiei și viața muntelui. Numai să fie răbdare și conștiința că toate acestea nu sînt, nu pot fi o simplă ori aereabilă lectură de vacanță. Viața nu e doar o lectură, mai mult sau mai puțin captivantă. Nu-i nici măcar numai o meditație, mai mult sau mai puțin adîncă. Viața e drumul lung, cîteodată greu de dus pînă la capăt, de la bobul de grîu la soicul de grîu. Orice croare pe acest drum poate face că bobul de grîu să rămînă un singuratic, ca soicul de grîu să fie doar o iluzie. Iar viața nu poate, nu are dreptul să fie doar o iluzie. Așa m-a învățat demult cîmpia. Și nu am cum să uit. Și nu pot uita. Ca să nu amăresc muntele. Viața fiind acest minunat drum între două simboluri — cîmpia și muntele.

NICOLAE DRAGOȘ ■

ELENA GHERA

„Prodrest” — o întreprindere ai cărei oameni știu că și „mărunțurile” sînt utile

Mai sînt căutate uneltele agricole? Bineînțeles!

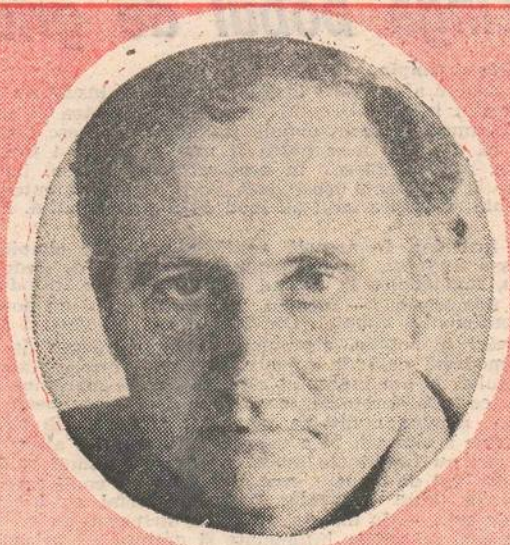

Oameni în campanie la I.P.L.

La „Service” Lehliu se fac reparații de 14 milioane de lei pe an.

„Oricît de complexă ar fi o lucrare, inteligența colectivă o limpezește”

Ion Vişinescu s-a născut în București, are 49 de ani, a terminat Școala medie tehnică de măsurători terestre (1955), apoi Facultatea de construcții feroviare de drumuri și poduri (1967). Este membru de partid din 1968 și în prezent este șeful Șantierului stației de metrou Piața Unirii 2.

— Deși biografia dv. nu e deloc spectaculoasă, tovarășe inginer Ion Vişinescu, am aflat, apoi mi s-a confirmat că șantierul pe care îl conduceți, aici, în preajma stației de metrou Unirii 2, a devenit un fel de spațiu al premierelor tehnologice. Nu e așa?

— Intrebarea parcă ar intenționa să sucească răspunsul, dar de vreme ce ați auzit de unele premiere tehnologice înțeleg că despre ele ați dori să vă vorbească.

— Intocmai, despre ele!
— Lucrarea de față, stația de metrou Unirii 2, a început în

aprilie 1983, cînd am turnat primele panouri de pereți mullați, la o adîncime de 30 metri. Pînă atunci nu se aplicase o astfel de metodă la metrou.

— Era foarte greu?
— Cînd faci un lucru pentru prima dată îți asumi o mare responsabilitate: în primul rînd a reușitei.

— Adică?
— Dacă dai greș răspunzi pentru munca zadarnică a oamenilor, pentru materialele puse în operă, pentru întîrzierea lucrării și pentru multe altele.

— Și totuși, colectivul dv., cu dv. și cu alți specialiști în

frunte, a reușit, nu s-a speriat de toate aceste răspunderi!

— Am reușit tocmai pentru că, așa cum ați remarcat, am fost și sintem un colectiv. Deși, ca totdeauna cînd te zbași să impui un lucru nou, o metodă nouă, o teorie, se găsec și scepticii care imediat îți pun la îndoială capacitatea profesională, curajul, competența uncori, ba se mai leagă și de vîrstă, că vezi Doamne, ai fi încă prea tînăr, găsesc ei cite și mai cite!

— Cred că scepticismul, să-i zicem așa, într-o anumită doză, cit nu devine stare de spirit, ci numai prudență, e necesar în impunerea noului, îi dă mai multă strălucire!

— Așa o fi, dar uncori e influențat al naibii...!

— Ce e un perete mullat, obiectul premierii?
— Un perete de beton armat turnat într-o tranșee săpată, sub protecție de noroi bentonitic. Am realizat astfel o cutie cu pereți de beton, foarte etanșată, care mă proteja, nu lăsa să vină peste noi malul, nici apele subterane. Cutia era chiar formă nudă a stației, dar din care nu fusese scos pămîntul.

— Care au fost dificultățile?
— Adîncimea: am săpat pînă la limita maximă a posibilității utilajului; apoi etanșitatea fiecărui perete, pentru a nu pătrunde apa prin el. Metoda ne-a impus un lanț tehnologic care nu admitea nici o întrerupere în turnarea betoanelor. Fiindcă o întrerupere în turnare ne crea porozități, unele hiatusuri ca să zic așa, în perețele de beton și pe acolo se infiltra apa.

— Și n-ați avut chiar nici o întrerupere?

— Am avut. Dar atunci trăgeam pînă afară și turnam din nou, o luam de la început. Apoi notam în carnet peretele, poziția, iar la evacuarea pămîntului din stație aveam grijă să etanșăm perețele mai bine, prin injectări de betoane.

— Am observat aici, pe perețele biroului dv. un „tabel cu telefoanele membrilor echipei de intervenții la pereții mullați”. Ați avut multe intervenții?

— Am mai avut și intervenții... Aici, însă, în loc de alt răspuns, am preferat să relatez o astfel de intervenție: „Era, zice interlocutorul meu, într-o noapte din ianuarie 1984. Se terminase programul la televizor, gîrul mușca puternic, mă pregăteam de somn. Cînd s-a trag plapuma peste mine aud telefonul. Ridic și în receptor aud vorba sugrumată a lăcătușului de serviciu, Gheorghe Popoescu. Era acolo și Constantin Gruia, instalator. Tovarășe inginer, îmi strigă Popoescu în telefon, la panoul 120—121 rostul a cedat și în stație pătrunde apă și nisip cu mare presiune”. Și inginerul Ion Vişinescu n-a mai tras plapuma pe el, a tras pantalonul, a îmbrăcat pufoaica, a luat casca din cuier, totdeauna

la îndemînă, s-a suit în mașina proprie și a alergat la maștrul Ionescu. Într-un timp record au ajuns la stație. Înaintea lor veniseră însă doi oameni de la intervenții: Ion Zidăroiu și Ion Rotariu. Pînă la ziuă apa înghețase și gheața se făcuse de treizeci centimetri. Dar tot pînă la ziuă defecțiunea fusese înlăturată, rostul a fost etanșat cu anrocamente și balast, cu profile metalice sudate.

— Ați mai aplicat și alte metode în premieră?

— Da, metoda de „turnare a betonului în cascade”. Betonul e adus de la stația de preparare, cu automalaxoare, pînă la cota planșului de acoperiș. De aici era transferat într-un alt automalaxor aflat mai adînc, la minus 13,4 metri. Aici, în acest automalaxor betonul era din nou malaxat, pentru a-i asigura din nou omogenitatea corespunzătoare. Era transferat apoi în al treilea automalaxor situat și mai în adîncime, la cota radierului, unde și aici era din nou omogenizat tot prin malaxare, și era transportat la pompa de beton, unde era turnat în operă: lurnam astfel pereții casetei, cuzineții din beton, stîlpi și diafragme etc. Alături de aceste premiere am mai folosit metode de mare randament: cofraje metalice plane, ancorate direct de pereții mullați, manevrate cu maracale grele, lansate și ele la mari adîncimi. Am putut mări, astfel, productivitatea muncii, am redus restanțele, fiindcă stația fusese pusă în lucrare cu o întîrziere substanțială, și o vom da în folosință în termenul stabilit în plan.

— Ce ați învățat din toate aceste încleștări?

— Că oricît de greu ar fi un lucru, forța colectivului străbate greul; că oricît de complexă ar fi o lucrare, inteligența colectivă o limpezește, o definește. Și am mai învățat, poate, lecția curajului: să nu ne mai îndoim coloana în fața altora.

— Sigur, nu ați învățat dv. meserie numai la metrou?

— Ceva mai știam; eu mai proiectasem tehnologia de execuție a velodromului acoperit din Tripoli (Libia); inginerul Constantin Petrescu, colegul meu de șantier, a executat acest velodrom cu o echipă de români. Proiectant de specialitate îl avusesem acolo pe tovarășul academician profesor Dan Mateescu, din Timișoara, o somitate internațională în materie de construcții metalice.

— Ați mai lucrat și în R.F. Germania?

— Am făcut și acolo cite ceva: cea mai înaltă construcție civilă de pe teritoriul R.F.G. și din nordul Europei, Hotelul maritim de la Travemünde, l-am construit noi, românii. La metrou, aș vrea să scrieți despre asta, nimic în proiectare, nimic în tehnologia de execuție și nici în utilaje nu este străin,

adus din afară. Totul este rezultat al inteligenței tehnice românești! Așa se face că astăzi ne vizitează mai multe delegații de străini, care vin să se intereseze, poate să și învețe din lecția metroului românesc.

— Știu că unele soluții au fost îmbunătățite, altele schimbate din mers: cum a fost posibil?

— Printr-o colaborare exemplară, aș zice eu, cu proiectanții, colegii noștri, de la metrou: am fost, am rămas și cred că așa vom rămîne, ca un singur for, ca o singură echipă, sudată, interesată pînă la amănunt de fiecare problemă a muncii noastre. Unitatea asta ne-a dat forța de care vă mai vorbeam, ne-a ajutat să recuperăm termene, să le depășim și să punem în valoare și în funcțiune obiective, componente ale metroului, frumoase și de calitate. Metroul nu e numai o importantă avere națională, este și o operă de artă.

— Ce faceți cu experiența asta acumulată?

— O folosim mai departe la metrou, o împărtășim altora care miine ne vor lua locul.

— Dar să o teaurizați nu v-ați gândit?

— Adică să scriem cărți?

— Chiar așa, să scrieți cărți.

— Bine ar fi! Așa zice și colegul nostru, inginerul Viorel Popescu, șeful brigăzii: „Să scriem mîi, fraților, o carte!”

— Că timpul aleargă, omul îmbătrînește, mai uită din ce a învățat și experiența se subțiază, se pierde! Poate o să facem și lucrul ăsta cînd vom merge la pensie. Deocamdată trebuie să dăm în funcțiune, stație după stație. Metroul! Unii dintre noi, cum e inginerul C. Petrescu, au mai scris, mai scriu; au mai mult har sau au și harul cuvîntului. O istorie a metroului însă se scrie.

— Cum va arăta stația Unirii 2?

— După proiect, va fi o stație etalon a Metroului București, frumos ornamentată, cu o arhitectură aleasă (vreo 60 de artiști plastici se gîndesc încă cum să-i certifice frumusețea). Va beneficia de finisaje deosebite în piatră, marmură, travertin și granit lustruit. Accesul călătorilor în stație (din fața magazinului Unirea) se va face cu ajutorul scărilor rulante — încă o premieră în construcția de pînă acum a metroului. Tot aici se va realiza și un pasaj pietonal subteran, care va face legătura între stația Unirii 1 — în exploatare din 1979 — și stația Unirii 2 — în exploatare la 30 decembrie 1985.

— Nu vreau să vă rețin mai mult, aveți treabă, trebuie să vă puneți în funcțiune la sfîrșitul anului stația Unirii 2!

— Ne vom păstra promisiunea cu siguranță!

GRIGORE MĂRĂȘANU ■

Succesul îți dă încredere

Avea, în ziua cînd l-am cunoscut, 39 de ani și 364 de zile. Împlinea deci, peste 24 de ore, 40 de ani. Asta ar fi fost simțată. Își propusese să bea un pahar „cu băieții” duminică, 11 august, pentru că atunci era ziua tuturor, „Ziua minerului”. Din toți anii aceștia ai lui, parcă nu-l interesează decît ultimii 15. La ei s-a referit mereu, indiferent pe unde-l purtai cu întrebările.

Ne-a întîmpinat în costum și cu cravată. Asta, pentru că ne-am întîlnit la ora 8,30. Nu le poartă decît pînă la ora 9 dimineața. De la 9 la 5 după-amiază îl găsești în salopetă și cizme. Și-l găsești greu — ni se spune — pentru că Bazinul Rovinari nu-i chiar o jucărie, iar el, dacă s-ar putea, ar vrea să fie în toate locurile deodată.

Prima impresie pe care ți-o lasă Ion Bercea este că vorbește cam prea mult despre el. Înțelegi mai tîrziu, că nu-i chiar așa, că e doar o impresie pe care ți-o dă faptul că el se pune în situația fiecăruia și încearcă să vadă cum ar reacționa el, ca să-i fie bine, într-un moment sau altul. Pentru inginerul Bercea, întreprinderea minieră Rovinari înseamnă mai multe unități de exploatare, utilaje, plan, producție, dar mai ales 21.000 de oameni, cu multe lor probleme de muncă și viață: „Buldozerele nu fac nici sport, nici baie, nici dragoste. Ele muncesc și atît. Ca să fii om, trebuie să nu-ți fie străin nimic din ceea ce este uman.” Îi place coloana vertebrală dreaptă și-i oprește doar pe aceia care pot dovedi că posedă așa ceva. Cu toate că are nevoie de muncitori, își permite luxul ca, din

douăzeci care se prezintă pentru angajare să rețină doar șase sau șapte. „Vreau oameni, nu personal muncitor.” Stă cu fiecare de vorbă, îl cîntărește, vede ce-i poate pielea. „Ca director, n-ai voie să-i lași pe alții să-ți recruteze oameni cu care lucrezi. E ca și cum îți alege altcineva neavasta. Într-o întreprindere fără gard nu aduni, ci alegi forța de muncă. Cînd nu poți vedea dintr-o privire toți oamenii, trebuie să fii sigur de nivelul lor de conștiință”. Cariera este o școală, iar peste cincizeci la sută din cei care muncesc acolo sînt tineri. Și cum inginerul Bercea e de părere că lumea n-are nevoie de sfaturi, ci de modele, sînt citeva echipe de-a dreptul „drăcești”. Directorul folosește pentru formarea celor noi veniți o întregă strategie, la care l-a dus experiența proprie și pe care o migălește mereu. Au trecut 15 ani de cînd a venit la Rovinari, ca inginer stagiar și n-a uitat impactul cu producția: „În prima zi, portarul nu mi-a dat drumul să intru și m-am revoltat: Cum este posibil să tratezi așa un absolvent de facultate? Cînd ai diploma proaspătă în buzunar și capul plin de teorii, te crezi un mare inginer și ai impresia că ceilalți sînt niște timpiți. Pe urmă, aveam eu să pricep că adevărata comisie de examinare nu fusese la facultate, ci acei șapte mii de ochi ațintiți asupra mea. Omul ia imediat „pulsul” șefului și-i vai de capul aceluia inginer care-i ascultat numai cînd dă ordine. Autoritatea se dobîndește. Pentru asta trebuie ca în orice moment și la orice loc de muncă să poți zice: Dă-te la

o parte, fac eu treaba asta. Și s-o și faci!”

Tinerii stagiați intră la Rovinari, mai înții, la niște cursuri. Nu li se predau cunoștințe teoretice, ca la facultate. Nici cursurile nu sînt mult pentru că, de ce să nu fim drepti, școala i-a pregătit și la „materie” practică productivă. Învăță acum să trăiască viața de mină, care nu-i ușoară. Nouăzeci la sută din unitățile de exploatare ale Rovinariilor sînt la suprafață, în soare sau vînt, sau ploaie și ger. Cîneva pomenea de peisaj selenar. Într-adevăr, locurile aduc cu imaginile pe care le-am văzut, luate de pe lună. Nici cîștigurile mari, nici locuințele bune pe care le primesc noii veniți, nici condițiile oferite nu i-ar reține. Există un „ceva” care-i oprește să fugă din calea greutății acestui pămînt. Directorul Ion Bercea a înțeles că acel „ceva” se cheamă succes. „Pe cei noi îi repartizăm în echipele cele mai bune și le încredințăm sarcini la nivelul lor, pe care știm bine că le vor duce la bun-sfîrșit. Succesul le dă încredere în forțele lor, îi stimulează. Îi ținem, ca să zic așa, din succes în succes, pînă încep să meargă singuri, pe picioarele lor. Încep să aibă inițiative și nu le respingem, îi ascultăm cu răbdare. Oamenii nu se tratează după dispoziția pe care o ai la un moment dat, iar eu, rareori îmi ies „din papuci” și asta, doar așa... ca să le mai aduc aminte că-s directorul lor. De obicei, îmi impun un calm desăvîrșit, indiferent cit de critică ar fi situația.”

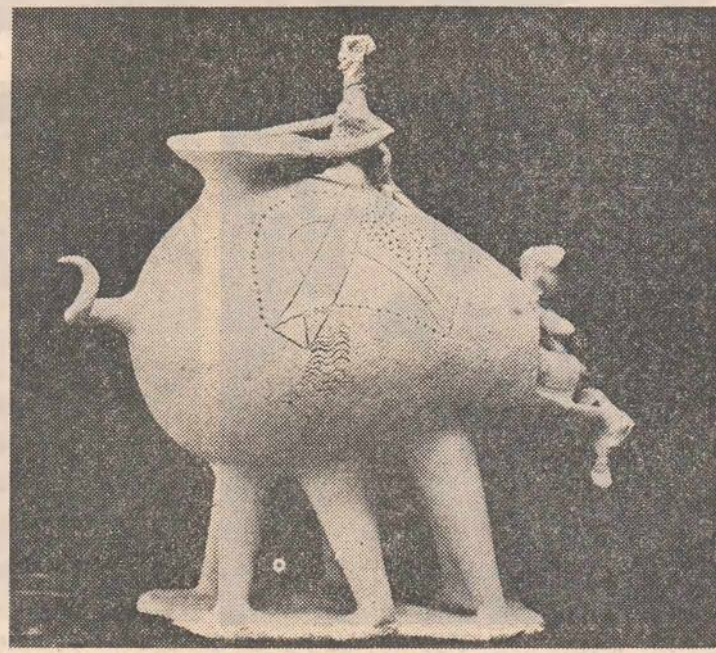
Ne-a mai vorbit Ion Bercea și despre familiile minerilor, despre femeile și copiii care-i fac pe oameni să rămînă locului, să se așeze la gospodăriile lor, despre viața spirituală pe care o clădesc la Rovinari — nu e vor-

ba doar de casa de cultură care se înalță acum — despre „acriturile gorjenești”, pe care, dacă ajungi să le guști, nu-ți mai trebuie altă mîncare. Ne-a vorbit și despre fotbal. Despre tot ce-i uman, e al omului și, se pare, nu-i este străin. Nu de fisurile apărute în tehnologie se teme, astea se repară. De cele care s-ar putea să se ivească între oameni se păzește el ca de foc. Cu gîndul acesta s-a așezat în scaunul de director în '81, cînd toată lumea era demoralizată din pricina unor pagube de peste un miliard de lei. Sudura asta migăloasă, între oameni, de care s-a apucat atunci și la care, se

pare, se pricepe inginerul Bercea, a adus întreprinderii miniere Rovinari, după numai doi ani, locul I în întrecerea socialistă.

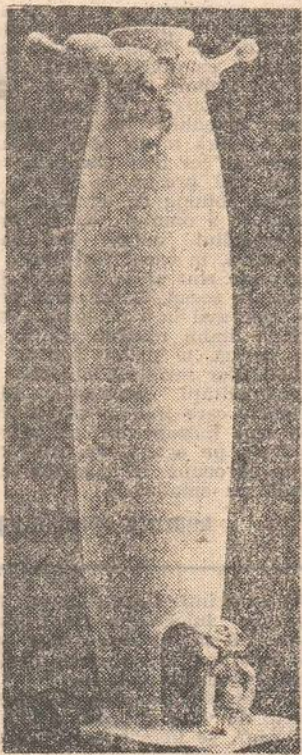
Iarna care a trecut le-a pricinuit și minerilor de aici necazuri mari, dar sudura dintre oameni a rezistat celor mai cumplite geruri. Au depășit momentul. Vor mai veni și altele, o știu, iernile, chiar blînde, nu pot fi ușoare în carierele de cărbune. Dar fisurile de care se păzește directorul Ion Bercea, nu dau semne că ar putea să apară la Rovinari.

LIANA MOLNAR ■

Arta ceramicii

Plastician cu un acut talent de ironist, Costel Badea îndrăznește, în cele mai recente lucrări în teracotă, o nuanță puțin frecventată în gen. De fapt, Costel Badea este și aici artistul care înțelege, cu un ceas mai devreme, motivele autentice de schimbare ale unei arte care a suferit, în anii din urmă, mulțime de schimbări. Arta ceramicii câștigă, prin elementul ironic, prin sarcasm și chiar bufonerie un ce uman, o vibrație cordială. Reacția și fireasca și vine pândind nevoia, deoptrivă de motivată și de modernă, de monumentalitate. Vasele cu figuri și cu sugestii antropomorfe și zoomorfe semnate de Costel Badea fac o față cu legi proprii, cu interese artistice accentuate. Reproducem în paginile revistei obiecte ceramice noi iesind din atelierul celui mai cunoscut ceramicist român de la oraș, șef de școală în ceramica noastră sculpturală.

TUDOR OCTAVIAN

— Stimate Marin Mincu, sinteți un critic literar recunoscut pentru inconformismul („inconfortabil”) al opiniilor, cu opțiuni necanonice și verdicte surprinzătoare, tranșante. Ați provocat nu de puține ori reacții, nemulțumiri, polemici; sinteți un „reactiv”, adeseori binevenit, în creuzetul — foarte încăpător de altfel — al literaturii noastre. Despre critică, valoare, ierarhie în istoria literară și în contextul contemporan al culturii ați scris mult, ați vorbit în interviuri. De această dată sinteți de acord să vorbim despre proză? Pentru că aceasta este cea mai recentă „trădare” a criticii literare semnate de Marin Mincu: nu demult ați publicat un roman, *Intermezzo* (Editura „Albatros”, 1984), apărut aproape simultan cu alte două romane aparținând unor critici (teștiști sau istorici) literari: Un burgheater provincial, de Liviu Ciocelie și Caiet pentru... de Alexandru George. Coincidența nu a scăpat criticii, ba, dimpotrivă, a generat discuții ample în presă, inclusiv un serial care vă aparține, publicat în Amfiteatrul. Această nouă fațetă a scriitorului Marin Mincu este doar un... intermezzo sau un drum care va fi continuat?

— Când anul trecut, la începutul lui noiembrie, i-am telefonat lui N. Manolescu și i-am spus că vreau să-l întâlnesc ca să-i dau „romanul”, acesta s-a arătat intrigat: „ce roman?”. Căci, nu-i așa, nimeni nu se aștepta să scriu un roman, asta mai lipsea, să mă bag și-n teritoriul romancierilor; fii domnule serios, romane scriu Toaș, Bălaș, Pardău, ce să cauți dumneata aici? În finalul cronicii sale, același N. Manolescu a ținut să-și ia măsurile de precauție, susținând cu mina pe inimă că „ar fi exagerat să afirm că m-a entuziasmat”. Nu l-a entuziasmat, dar a scris o cronică despre romanele criticilor! Iată cuiul problemei, de care aș vrea pe cit va fi posibil, să ne „agățăm” în această discuție.

— „Cui” va să zică, probabil, „clou”-ul problemei și nicidecum... „cuiul lui Peștelea”, așa-i?... Continuați, imi cer seze pentru intrerupere.

— ...Mai întâi însă trebuie să spun că am publicat acest roman după multe tatonări, rascolit de întrebări și ros de îndoieli, cum nu mi s-a întâmplat în general când mai publicasem poezie sau critică; deci era la mijloc nu o ambiție, ci un pârâu dur cu mine însumi, o spaimă aproape metafizică să nu depășesc pragul vârstei de romancier fără să public Romanul.

— Care ar fi acest prag?
— Există superstiția cunoscută a celor patruzeci de ani și mai în vârstă de acest barem, se spune că un romancier nu a trăit destul ca să nu artificializeze, iar

după, apare destul de improbabila trezirea vocației de romancier, cea mai complexă și cea mai dificilă între celelalte manifestări literare. Dar eu m-am salvat: am publicat romanul la timp!

— Îndeobște, o operă literară este considerată un răspuns la o întrebare de profunzime și de anvergură a autorului. În cazul romanului dumneavoastră, care ar fi această întrebare?

— Da, aici este miezul problemei, dar să o luăm mai pe departe: de ce „molima romanului” bințuie printre criticii literari români de la apariția acestuia ca gen literar la noi? De această „molimă” se pare că a suferit și Radu Ionescu, pri-

un roman modern, comportamentist aproape, în *Cartea năzii* atrăgând romancierului român atenția asupra posibilităților de investigare epică a unei teme eterne (autorul amintise de tipicitatea în ordinea semnificativului a cunoscutului cuplu din Longos); prin *Enigma Otiliei* se grăbește, după ce teoretizase absența romanului de tip balzacian la noi, să introducă o formulă românească pentru simplul motiv că aceasta lipsea; balzacianismul ca atare este o abstracție, dar schema narativă presupusă impunea parcurgerea unui itinerar teoretic și practic pe care nici o literatură serioasă nu trebuie să-l eludeze: nici, apoi, în *Bietul Ioanide* și *Seri-*

— Ceea ce a făcut Călinescu. Este de ajuns să vedem în ce măsură Călinescu a ales din balzacianism programul sau „impuls creator” ca să căpătăm un răspuns la întrebarea pe care mi-ai pus-o. Impulsul creator netulburat de nici o adiere teoretică nu este decît o formă, o mască a unui veleitarism congener romancierului român care vrea totdeauna să aibă numai talent. Să nu uităm că, de fapt, avem foarte puțini romancieri. Structurile romanului nostru investigate de N. Manolescu sînt destul de sărace; este important de semnalat că printre ele, două aparțin lui Călinescu și Ibrăileanu. Altfel, Camil Petrescu avea un program foarte riguros și nici nu se poate spune că i-ar fi lipsit „impulsul creator”. Pentru actualitate, un mare romancier, dar cu program estetic, este Nicolae Breban. În mod hotărît, romanul românesc începe să existe cu adevărat abia atunci cînd își impune să răspundă rigurilor unui program. Astfel, faptul că trei critici actuali s-au apucat de roman în momentul de față mi se pare încă o dată foarte semnificativ. Este probabil că ne aflăm într-un moment similar cu acela din deceniul patru. După trecerea a cincizeci de ani, poate că orizontul de așteptare al lectorului s-a modificat în mod esențial, această modificare, importantă, cînd din partea autorului transformările necesare în planul construcției romanești și al scriiturii. Se pare că, deodată, nu mai satisfac vechile categorii ale romanului, cum ar fi de pildă **romanul mimetic**. Este semnificativ faptul că într-o împrejurare — s-o numim „de atelier” (în cadrul unui cenacul de proză) — Ov. S. Crohmăniceanu a asociat proza tinărului Ioan Grosan cu aceea a sîmănătoristului Ioan Al. Brătescu-Voinești, criticul fiind obsedat probabil de tirania modelului prozei mimetice practicate mai ales la noi. Întimplarea aceasta m-a făcut să meditez puțin asupra mutațiilor de perspectivă în spațiul scriiturii și a meta-scriiturii pe care criticul, aparținînd altui model de receptare (mai mult psihologic), nu le avea în vedere în urmă cu vreo doi-trei ani.

— Dar ce înțelegeți prin roman mimetic?
— În nediferențierea estetică, păinzîndu în cam de multisor la prozatorii actuali, care uită repede că marii romancieri de ieri și de azi aveau un **concept românesc** bine precizat, se întrevede această confuzie ce întrefine ideea că orice produs „narrativ”, ce simulează încă o falsă iluzie a vieții prin intermediul unor mijloace epuzate de aproape un secol, poate fi omologat

(Continuare în pag. 15)

TANIA RADU

MARIN MINCU:

„Mereu în miezul realului”

mul critic adevărat al nostru, „neselectat” din pricina contemporaneității cu Maiorescu. De ea suferă Ibrăileanu și Călinescu și se lasă contaminată, la modul exterior, E. Lovinescu și Octav Săluțiu. În 1984 apar, la interval foarte scurt unul față de altul, trei romane semnate de critici. Cum se explică acest fenomen curios? Cred că atunci cînd un critic își pune problema de a se exprima în alt gen decît în acela critic, el are totdeauna în vedere un program estetic conștientizat brusc prin reacția polemică la produsele romanești (în cazul acesta) cărora le este contemporan. Vreau să afirm că, dincolo de o necesitate artistică stringentă (în absența căreia nu ar fi posibil actual scrierii romanului), criticul știe ce face și nu se lasă traversat de emfatică ambiții scriitoricești. El umple mereu niște „goluri” pe care le vede mai clar decît autorii de romane (aceasta și prin distanțarea teoretică) constituind într-un spațiu interstțial asumat. Nici Călinescu și nici Ibrăileanu n-au scris roman doar pentru a se afla în treabă. Fiecare a făcut din această activitate o preocupare literară de maximă gravitate. Astfel, Călinescu va da

nu negru Călinescu nu va fi mai puțin polemic, propunînd o altă formulă românească, derivată dintr-o viziune ludică asupra lumii și textului. Dar despre actualitatea romancierului s-a vorbit în permanentă în ultimul timp. Rămîne să ne întrebăm de ce această formulă nu a fost continuată sau de ce a fost urmată foarte puțin? În concluzie, Călinescu a văzut mai clar ceea ce lipsea la un moment dat din peisajul românesc românesc și a încercat, de fiecare dată, să umple un gol. Există deci o **pulsione compensatorie** în istoria romanului nostru, ilustrată superior ca program estetic odată cu Călinescu.

— Nu credeți că simplificăm exagerat lucrurile reducînd actual creator, impuls creator, la o simplă chestiune de program?

— Ba da. Trebuie, este obligatoriu să operăm această restringere. În fond, ce înseamnă „impuls creator” cînd este vorba de istoria romanului? Este suficient să cităm două nume: să medităm puțin asupra lui Thomas Mann sau James Joyce. Cît program și cît „impuls creator” sînt cuprinse în opera lor?

— Bun, și atunci ce facem cu... Balzac?

TIMPUL CREAȚIEI, TIMPUL MĂRTURISIRII

Clujul cultural

Clujul este asemîni tuturor orașelor țării. Asemîni și totuși altfel. O nevăzută și nemuritoare rețea de vase comunicante trimite aici, în inima geografică a țării, spirit și cultură românească spre a se impune și defini și nu de puține ori spre a țese în lumea largă. A îndrăzni o imagineare măcar a spațiului pe care Cluj-Napoca îl delimitează astăzi în cultura națională este un gest de temeritate și poate de ingratitudine. Temeritate pentru că valorile contemporane — certe și numeroase — au o dinamică a lor pe care doar vremea o poate da la iveală, iar ingratitudine pentru că avem a ne raporta la o imensă maree luminoasă ce vine de la sori cu numele Blaga, Pușcariu, Hațieganu, Agărbiceanu, Ladea, D.D. Roșca și alții și alții din ce în ce mai mari și mai strălucitori. Această constelație privește Țara și întâi și întâi Clujul.

Instituții și oameni. Teatre (plural), opere (plural), reviste (plural), filarmonică, editură, asociații profesionale de scriitori, pictori, muzicieni. Universitate și alte institute de învățămînt superior. Oameni ai culturii la Cluj însemnînd personalități și climat. O școală istorică puternică urmînd tradiției — acad. David Prodan, acad. Ștefan Pascu, acad. V. Vătășianu, o școală medicală, tot urmînd tradiției — profesorii Roman Vlaicu, Ioan Zăgrean, G. Ionescu, D. Dumitrescu, I. Baciu. O școală în tot cum este Universitatea. Artiști cu nume și renume internațional, la Cluj-Napoca au fost aduse premii și trofee rivnite oriunde — Cornel Țăranu, Ana Lupas, Tudor Jarda, Mircea Spătaru, Silvia Ghelean, Dumitru Fărcaș etc., etc.

Iar acum, despre literatură. La urmă, dar nu cea din urmă. Poeți, prozatori, critici și istorici literari alcătuiesc o lume

(Continuare în pag. 11)

EUGEN URICARU

Despre ziua de azi

Există în rîndul cititorilor, din cîte pot să-mi dau seama, prejudecata că unui scriitor i-ar fi mult prea greu să scrie despre evenimentele din imediata apropiere. Faptele vin și ele, în parte, în sprijinul acestei opinii. Dovadă numărul nu prea mare de „cărți la zi”. Prejudecata și... realitatea trebuie să aibă și explicații!

Cred că o cauză ar consta, în adevăr, în necesitatea ca autorul să se detașeze de întîmplări, de evenimentele ce i se par demne de interesul lui. În acest caz, ce poate fi mai obiectiv decît timpul? Scurgerea sa are darul să arunce o nouă lumină, uneori chiar un întreg fascicul, asupra unor trăiri retroactive. Scriitorul nu este singurul om care judecă într-un fel un eveniment, o întîmplare, o stare de spirit — la un moment dat — și altfel după ani sau chiar decenii. Nu văd nimic rău în asta. Arta are menirea de a

pune întrebări și una din ele poate fi chiar aceasta: ea însăși sursă de meditație; de ce am gîndit așa atunci, de ce gîndim astfel acum?

Și totuși, nu este obligatoriu să scrii despre trecut. Aș zice chiar că este necesar să scrii despre ziua de azi. Suprema ambiție a oricărui scriitor a fost, totdeauna, cea a integrării în spațiul și timpul său, în epoca sa, în mentalitatea veacului său.

Cu aceasta ajungem la dezideratul major: scriind despre ziua de astăzi, scrii despre oamenii de azi. Cum sînt ei? Iați o întrebare cu infinite răspunsuri. Eminescu spunea că „lumea este așa cum este și ca dînsa sintem noi”. Permițîndu-ne să-l parafrazăm, și oamenii sînt așa cum sînt și noi asemîni lor.

(Continuare în pag. 10)

PETRE ANGHEL

Festivalul Național „Cîntarea României“

Scena – spațiul de cultivare a înaltelor idealuri ale societății noastre

Un adevărat maraton teatral a avut loc la Slobozia, unde Casa de cultură a sindicatelor a găzduit timp de trei zile reprezentații ale amatorilor de teatru din Buzău, Prahova, Ialomița, Tulcea, Călărași, Constanța și Brăila. Formații multe, unele dintre ele cu vechi tradiții, cu premii la celelalte ediții ale Festivalului național „Cîntarea României“, altele tinere, înființate în ultimii doi ani, ai căror membri, mulți dintre ei tineri, au demonstrat că au talent, dar mai ales pasiune pentru arta teatrului, au prezentat un repertoriu mai variat decît alte dați. Ceea ce dovedește, mai întîi de toate, ridicarea nivelului cultural atît al îndrumătorilor cît și al artiștilor amatori. Cu rare excepții, am văzut aceluși text jucat de echipe diferite, așa cum, cu rare excepții, am văzut piese slabe, aparținînd fie unor nume cunoscute de dramaturgi — cu ani în urmă scriam despre superficialitatea unor texte realizate „special pentru amatori“ de dramaturgi cu pretenții — fie unor veleitari. Ba, dimpotrivă, am văzut pe scenă una dintre cele mai bune piese ale lui Paul Everac — **Iancu la Hălmașiu**, în interpretarea deosebit de merituoasă a colecțiunii Teatrului muncitoresc al

Caselor de cultură a sindicatelor din Urziceni — am văzut o picșă aproape nejuțată de Victor Eftimiu — **Dansul mitocanilor**, în interpretarea Teatrului popular al Casei orașenești de cultură din Medgidia — am văzut cu plăcere **Steaua fără nume**, de Mihail Sebastian (formația de teatru a Casei armatei „Dunărea“ din Medgidia), **Fata morgana**, de Dumitru Solomon (Teatrul muncitoresc al Întreprinderii de construcții navale Constanța), **Boul și viteii**, de Ion Băieșu (căminul cultural Băneasa, județul Constanța și Căminul cultural Cazasu, Brăila), un colaj bine alcătuit din alte trei piese scrise de Ion Băieșu (**formația Combinatului de fibre, celuloză și hîrtie din Brăila**), **Băiatul cu floarea**, de Tudor Popescu (formația Casei municipale de cultură din Călărași), **Primăvara Eroului**, de Emil Poenaru, într-o sobră, frumoasă și bine interpretată montare aparținînd Teatrului muncitoresc al Casei de cultură a sindicatelor din Medgidia. Unii au fost atît de ambițioși încît s-au prezentat cu **Dale carnavalului** (formația de teatru a Casei de cultură a științei și tehnicii pentru tineret din Tulcea), cu **Gaițele** (Casa de cultură orașenească Fetesti), cu **O sîrbătoare princiară**, de Teodor

Mazilu (Centrul de îndrumare a creației populare și a mișcării artistice de masă din Tulcea), ambiții frumoase în sine dar depășind cu mult puterea de gândire și interpretare scenică a respectivelor colective. Oricum, însă, această aspirație către textul de valoare, această dorință de confruntare cu opere ce au rămas sau care au toate șansele de a rămîne înscrise în dramaturgia noastră națională este o dovadă, cred, atît a ridicării nivelului de cultură al membrilor formațiilor, al îndrumătorilor lor, cît și al exigenței față de sine.

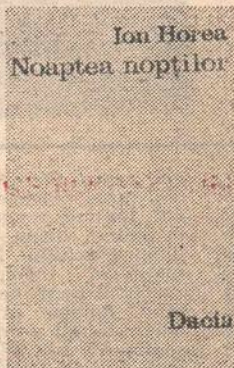
Sigur, au existat diferențe destul de mari între nivelul spectacolelor, ca și între acela al interpretelor (în paranteză fie spus, poate că o mai mare exigență în fazele anterioare ale Festivalului național „Cîntarea României“ ar fi făcut ca spectacolele slabe sau echipele de-abia în formare să nu fi apărut în faza republicană și ar fi permis, totodată, spectacolelor de calitate să aibă o altă desfășurare, nu „cu suflul la gură“ din cauza lipsei de timp). Dincolo însă de talentul fiecăruia s-au observat câteva lucruri cu valoare generală. De pildă că acolo unde textul a fost ales în funcție de datele interpretelor, rezultatele au fost

mai totdeauna bune, iar spectacolele au avut unitate pentru simplul motiv că actorul amator, în mod firesc, trebuie distribuit mai mult decît cel profesionist în funcție de natura talentului său, chiar și de fizicul pe care-l are. Pe de altă parte, s-a dovedit pentru a nu știu cîta oară cît contează flexibilitatea, inteligența, pregătirea îndrumătorului formației, ajutorul artiștilor fiind adeseori esențial. Spectacole de reală calitate ca **Tache, Ianche și Cadir** (Teatrul popular din Slobozia), **Iancu la Hălmașiu**, despre care am mai pomenit, **Steaua fără nume** au fost regizate de Valeriu Grama, Constantin Moruzan și, respectiv, Diana Cheregi. Dar, lăsînd de o parte regia spectacolului, s-a mai evidențiat un fapt: că acolo unde există un amator de teatru, că acolo unde instructorii, chiar directorii ai caselor de cultură, ai cluburilor sînt pasionați de teatru, joacă ei înșiși în spectacole, nivelul întregii echipe este superior, că există o altă dăruire și o altă ardere pentru teatru. Așa au fost **Titi Ionuță**, directorul Teatrului muncitoresc din Urziceni, **Rusu Tiberiu**, director al Teatrului muncitoresc din Medgidia, **Mariana Dragomir**, instructor la Casa armatei „Dună-

rea“, sau **Deana Crețu**, directoarea Casei orașenești de cultură Medgidia și, sigur, mulți alții, dar i-am numit pe ei și pentru realizarea lor actoricească, și pentru nivelul ridicat al formației conduse, animate de ei.

Fără îndoială, cei mai buni au fost răsplățiți cu premiile fazei republicane și pentru alegerea repertoriului, și pentru activitatea de spectacol, și pentru talentul lor. Despre ei vom mai vorbi și cu alte prilejuri. Ceea ce nu trebuie însă să se uite este că Festivalul național „Cîntarea României“ nu este numai un concurs menit să-i evidențieze pe cei mai talentați, ci este, mai presus de toate, o amplă acțiune de educare, de formare a omului nou și prin intermediul artei. De aceea contează, în cazul teatrului, și ce piese sînt alese, și cum sînt puse în scenă. Lucru care presupune mai întîi de toate cultivarea limbii române rostite de la rampă, a ideilor înalte, a idealurilor societății noastre, a spiritualității românești. Sînt aspecte care trebuie să preocupe mai îndeaproape pe îndrumătorii, pe actorii, pe toți cei care se ocupă de mișcarea teatrală de amatori.

MIRUNA IONESCU ■

Ipostaze lirice

Cosmicomicării

Nu e prima dată cînd Ion Gheorghe ne dă un volum de versuri după model folcloric. **Și mai joacă jocului** („Albatros“, 1985) e însă o probă în plus că avîntul epopeic îl împinge pe poet la exerciții imprevizibile de limbaj, în fapt o prestidigitatie ingenioasă care și-a pierdut fondul cultic și ritualic, deși autorul pretinde în subtext că se exersează pe teme mitice fundamentale. Eclecticismul motivelor e însă atît de apăsător, încît reconstituirea unui univers poetic distinct devine imposibilă. Poetul amestecă la întîmplare fragmente de folclor infantil, de blestem, de descintec și invocatie, fără un sens spiritual superior și fără foloase poetice evidente. Un cititor atent va observa imediat că poemele abuzează de toate structurile folclorului magic, poetica nefiind alta decît cea populară. Repetițiile, rima interioară, cuvîntul deformat ori inventat, epitetul despreciațiv, anadiploza sau paralelismul analogic sînt numai cîteva din stereotipurile consacrate pe care le topește în ritmica impecabilă a poemului. Cu toate acestea, impresia e de variațiune pe o temă dată. Imaginația lingvistică incontestabilă stirnește într-atît mecanismele improvizatiei, încît poezia se lasă invadată, precum un iarmaroc, de cuvinte pitorești și zgometoase. Triumful e al

faonului. Similitudinea cu modelul este izbitoră. Iată o colindă, tratată cu deferență candidă: „Ia hai, hai, / Că nu sînteiți buhai, / Cîț feciori de cai / Pururea bălai, / Cornul v-a răsărit / Dinspre răsărit / Și vi s-a dus / Către apus, / Din miazăzi / Se repezi / În miazănoapte / Cînd mai erați de lapte“ (**Raza-soarelui**). Sau invocatia, pe ton de lamentație buimacă: „Doamne temple, doamne, / Fă-mă-n ține la perete / Ca o sete de la foame, / Și o foame de la sete / Nu mă-n miezul / Locului, / Ci în crezul / Focului / Și mai înșămînța / Locului“ (**Afară dinlăuntră**). Ori acest descintec zoologic: „De-un strigăt / De lup, / De-un cucurigat / Cocos la trup, / De-un gîgit / Gîscă la gură / De-o văzătură de ochi zgîit / Și de-o nevăzătură. / De-un cap de taur întoarcere / De-un gemăt facere, / de altul desfacere / Doi miei oaie, / De minji iapă“ (**Gitul păsării**).

Limbajul dezarticulat, cu aparență de vechime, fizionomia incilcitate a întregului univers reconstituit trimite, desigur, la arhaicitate, la virginitatea substratului cultic, la dinamica magică a ritualului. Sugestia e trasă însă din prozodie și recuzită și tocmai de aceea rezultatul nu e schimbarea registrului liric, ci calchierarea celui consacrat. Scenariul liric e convențional și decorativ, limbajul poetic e stufoș și incongruent, iar ideatica nebuloasă. Senzația de arheologie

e cit se poate de limpede: „A-lunoiu / Muolid / Cel băloiu / Și zmolid. / Apulunus / Unu-s / Zumuluzunel / Și gusram“ (**Ai lui ei**). Sigur că Ion Gheorghe pune aici multă osîrdie ludică și în acest cian jucăuș trebuie să vedem și originea ficțiunilor onomastice care populează poeziile. Prin etimologii fanteziste, el împinge arhaicitatea noastră în ficțiune, sugerînd cele mai năstrușnice intruchipări ale mitologiei. În fondul nostru băstinaș, poetul vede simburile universalității, ca o succesiune de metamorfoze nesfîrșite. Poetic, acestea sînt sugerate prin paralelismul analogic: „Gipileisis, Gipi-lici / Dacă este să ne bați, / Dă în noi cu par de tei / Și ne-mielicitează pileați“ (**Ghebeleisis**). Cum ar veni, Ion Gheorghe face aici o poezie științifică și populară!

E o inutilitate, așadar, să căutăm în **Și mai joacă jocului** ambiții de arheolog ori de lingvist, fiindcă poemele îngerează mai degrabă o cosmogonie ludică, fără rigoare și coerență, o fantezie descheată. În acest sens, nu are nici o importanță că poetul alătură la întîmplare tiparele folclorului magic, deoarece intenția nu e a unei reconstituirii culturale, ci a unei întemeieri poetice. Obscuritatea voită a limbajului ține de eufonie, nu de semantică. Astfel se explică și unele gratuități ale jocului, care par ale bătăutei pe loc. Hazul acestei cosmicomicării vine

din insolitul asociațiilor și din delormările voite de limbaj, deși la un moment dat monotonia stilistică pune stăpînire pe poeme. Procedul se repetă pînă la autopastîșă, iar ingeniozitatea e înăbușită de stridențe. Cînd poetul își strunește însă himerele lingvistice, cum o făcuse în **Zoosophia**, prolitaxia dispăre pentru a face loc închipuirii mitologizante, de o incontestabilă frumusețe. Trepidația prozodică se pierde în ritmului elegiace, iar proiecțiile hiperbolice se rafinează, ca în această poezie străbătută de viziuni psalmice: „Să ne picotănim cu pictețele dinților tăi / Au zis cei alergai, / Ți-am văzut osul gurii / Cînd rizi de te-nfuri, / Copita de-armsar-inorog / A risului cel de sus, / Din care l-ai lăsat sonto-rog / Pe cine n-a ris. / Ți-am văzut și sfînta strungă / Unde dădeai oile risului / Să n-ajungă / Nici mama ursului. / Măgarii albi ai dinților de la cer / Într-o parte trei, într-alta trei, / Unde e strîmtoarea de fier / A cite ciți vrei“ (**De izbucl risului**). Deși jocul e aici vizibil, în astfel de poezii nu mai avem doar imaginea carnavalescă a cuvîntelor, ci înșăși substanța lor lirică. Ion Gheorghe nu și trădează naturalețea și consistența talentului nici în **Și mai joacă jocului**, chiar dacă, minat de revelații confuze, a amestecat în acest volum virtuozitatea cu facilitatea.

RADU G. ȚEPOSU ■

Lumea din noi

„Poezia poate fi asemuită cu o rugă într-un dom; rostită încet ea răsună puternic“ — spunea Mihail Sadoveanu, în urmă cu mai multe și frumoase decenii, unui mînunchi de tineri poeți.

Sub acest superb însemn aș înscrie generoasa operă poetică a lui **Ion Horea**, prezentă de înflăcărită în poezia românilor. Ardealul are în Horea un cîntăreț pe deplin meritat, așa cum i-a avut la vremea potrivită pe Goga, Coșbuc, Cotrus. Aparent fără nici o preferință tematică, dînd glas celor mai diferite meridiane geografice sau istorice, tropii săi măestrii, în metrică diversă și cu o prosopetice, nouitate și bo-

găție rar întîlnite a rimelor, ne apropie lumea din afară dar ne ajută să înțelegem ceea ce adeseori ne răsună puțin înțeles: lumea din noi.

Și **Noaptea noptilor**, ultima sa carte de versuri apărută tot la „Dacia“, se înscrie acestui unic destin poetic.

Patria de azi, de ieri, de mine, pătrunde ca o uriașă și ozonată respirație: „Raiului i-am spus țară, / țara ne-am întoarce-o-n rai, / cu dușmanii dinafară / na-m mai da de nici un bai“ sau „Și cînd pustul și-ar urni cohorta / ca într-un timp de năvălini și pradă, / desleagă căni și închide poarta / și caută-ți de lucru prin ogradă“ sau „Din osul sfărîmat sub roată / mi se dezleagă osul frunții, / parcă durerea lumii, toată, / în furci, mai înfioară munții!“ (**Și era, De neamul tău, Intreabă-i**). Totul fără grandilocvențele străine și patriei și nouă.

Ion Horea trăiește și se înfățișează privirii așa cum scrie, ca un mucenic bărbos, avînd certitudinea credinței sale: „De astăzi, nu mai sînt cumințe, / și nu mai duc sentimental / povara chipurilor sfînte / dintr-un imperiu biețel. // Nici prea nebul, și nici prea tristu-i, / luați aminte ce vă spun: / în umbra Iancului mă mistui, / să ard numa-n credința lui! / În carnea celor trei, tăiați / și ridicată-n furci, la drum, / și fața mea se vede, iată, / prin zarea timpului de fum. / Și de voi fi pedepsei crunte / vîndut în silă și amar, / să-mi pună munții mei pe frunte, / doar ei, coroana lor de jar!“ (**De astăzi**).

Doamne, cît de generos este acest pămînt al nostru, parcă toate frumusețile lumii și-au dat înt-însul întîlnire! Și cîte generații de mari poeți sînt chemate să-l cîntească, în scurta lor trecere!

Ne avînd iscusința cronicarului literar ne rezumăm doar la această semnare ca luare aminte pentru iubitorii de poezie înaltă. Altfel ar trebui să citim în întregime **Noaptea noptilor**.

În plină forță creatoare, Ion Horea se autodepășește de la carte la carte, de la strofă la strofă.

Poeta nascitur...

TIBERIU UTAN ■

Despre ziua de azi

(Urmare din pag. 9)

Sînt înalți și frumoși, dar nu numai atît. Sînt cinstiți și demni, dar nu numai atît. Sînt harnici și devotați, dar nici asta nu ajunge. Enumerarea ar putea, desigur, să continue.

În ceea ce mă privește, mărturisesc că am fost, de cînd mă știu, interesat de personajul om. Nimic nu este mai minunat și mai înălțător decît spectacolul oferit de semenii noștri. În jurul meu se mișcă sute și sute de personaje, cu greu aș putea găsi un om care să nu mă intereseze. Să nu mi se ia ca o laudă, dar pot să spun, că practicînd pînă acum cîteva meserii, am cunoscut mulți oameni.

Și toți mi-au plăcut, toți m-au interesat. Sigur că da, elogiul cel mai înalt îl merită acel „homo faber“, omul constructor, omul înălțărilor, omul care lasă urme adînci la sfîrșitul vieții sale.

Dar nici universul întîm nu poate fi disprețuit. Cîte nu se potrec în adîncul conștiinței noastre! Iată un alt spectacol pentru care merită să trăiești. Cîndva, un mare romancier, credea că romanul este oglinda

șezată la marginea drumului. Imaginile reflectate în apele ei devin literatură. E adevărat. În zilele noastre se potrec însă lucruri, pe care, ca romancier le socotesc senzaționale. Eroii acestor întîmplări sînt semenii noștri: muncitorii din uzine, dar nu numai cei din uzină, și cei de pe stradă, cei din încăperea lor, cei din familie. Țărani, dar nu doar cei din cooperativele de producție. Există și un țaran plecat la oraș și care n-a deve-

nit încă orășan, ceea ce nu e nici o nenorocire. Eroii pot fi intelectuali distinși, numeroși, pe care-i are țara noastră. Există însă și intelectuali care pot dovedi meritele doar cu diploma de absolvire. Merită studiate! Cu fapta pot însă să-și dovedească existența doar cei ce muncind după puterea firii lor — și gîndind — cu propriul lor cuget își păstrează miinile curate și gîndul treaz, rămînd ca o coloană vie a demnității.

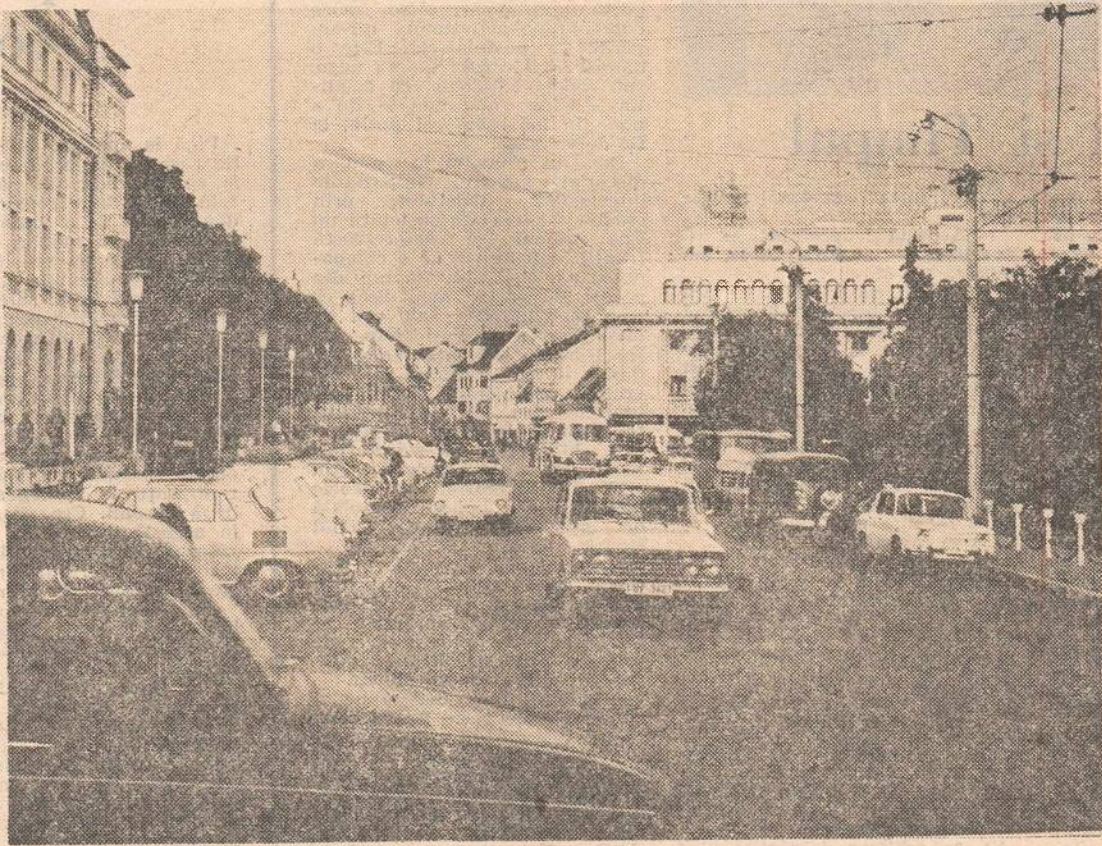

La concret, despre lucrul bine

Istoria județului Sibiu coboară cu mult în trecut, însă ceea ce putem observa astăzi în acest ținut este schimbarea radicală a înfățișării lui, fiindcă vestigiilor istorice li s-au alăturat obiective de altă natură, fără care viața contemporană nu s-ar fi putut ridica la cerințele timpului. Tabloul epocii noastre, din care decupăm câteva detalii premergătoare mării sărbători naționale din august, arată altfel decât înainte, și aceasta se datorează în primul rând impulsului pe care țara l-a primit după Congresul al IX-lea, când toate județele s-au bucurat de șansa unei participări egale la viața spirituală și economică a României. Lângă Sibiu, prin lunci, vorba poetului, peisajul și-a adăugat noi frumuseți, dar cea mai de seamă și mai de netăgăduit frumusețe e cea provenită din noua demnitate a omului, din munca lui, din ritmul lui zilnic. Patina vremii a căpătat astăzi strălucirea prezentului.

Albumul cu fotografii

Lângă mormanul de dosare îngălbenite se află un album cu poze. Într-una din fotografii dau peste chipurile unui grup de tineri rezemați în hirlțe. Sînt trei bărbați și o femeie, îmbrăcați în tinuta de epocă, pantaloni largi, ca niște salopete, cămasă cu mincă scurtă, destul de largă ca s-o umfle vîntul. Bărbații poartă șapcă tinerească, de utemist, așa cum purtau tinerii pe santierele de la Bumbesti-Livezeni. Unul din ei este chiar directorul întreprinderii „Emailul Rosu” din Medias, care stă acum pe scaunul din dreapta mea, iar celălalt, mai înalt, cu un cap deasupra tuturor, este inginerul Ioan Florea, șeful secției cercetare. Fotografia e destul de veche, de pe vremea cînd cei doi erau tineri, iar întreprinderea arăta cu mult mai modest decât acum și utilajele erau vechi și cercetarea se afla abia la început. Să tot fie vreun sfert de veac de-atunci. Directorul Constantin Tatmir era proaspăt absolvent de politehnică și viața întreprinderii începuse să-l prindă. Era vremea reconstrucției, prin Medias umblau căruțe cu țirgoveti și

tevele de esapament emailate și încă altele, toate izvorite din eforturile secției de cercetare conduse de inginerul Ioan Florea care lucrează aici din 1944. De zece ani a ieșit la pensie, dar el continuă să vină la lucru și să se îngrijească de soarta cercetării, la aceeași masă la care a stat de patruzeci și unu de ani, zîndind și plănuidnd noi metode de fabricație, așa încît întreprinderea să nu mai importe nimic. Cel mai frumos cadou pe care viața i l-a făcut acestui om e faptul că chiar în anul pensionării tehnologia de la „Emailul Rosu” a ajuns la punctul împlinirii ei și de atunci totul se produce prin eforturi proprii. Ioan Florea a fost coleg de cameră, în studenție, cu Cristofor Simionescu și preocupările lor pentru știința și tehnologia au dat roade, iar pentru a împinge cercetarea și mai departe, a colaborat multă vreme cu Grigore Moisil, ale cărui elemente de logică le-a aplicat în producție, chiar cînd alții nu înțelegeau prea bine rostul acestei inițiative. Acum, după zece ani de la pensionare, Ioan Florea muncește în continuare cu aceeași tragere de inimă, și asta se vede chiar din felul cum răfoiește teancul de dosare de pe masă. Ca și cînd și-ar citi propriile memorii.

La „Emailul Rosu”, rapiditatea mîinii concurează viteza mașinii

se revărsase Tirnava și oamenii au muncit vreo trei zile la evacuarea materialelor iar Constantin Tatmir a stat tot timpul cu ei, punînd umărul și salvînd întreprinderea de furia apci. De vreo trei ori a fost chemat la București, o dată a fost numit și director în minister, dar el n-a vrut să rămînă și s-a întors la Medias unde voia să pună la punct producția, împreună cu inginerul Florea. Din pricina asta a avut și necazuri, unii n-au înțeles că numai așa își poate dobîndi o întreprindere independentă economică și i s-au imputat vreo 40 000 lei. A ajuns și la tribunal, dar cineva care a priceput rostul lucrurilor a oprit la timp toată tărășenia și de-atunci „Emailul Rosu” a început să prindă avînt. După 1966 s-au introdus tehnologii noi, secția de frite, așa cum o visase Ioan Florea, mecanizarea cuptoarelor, secția de decalcomanie, rețeaua pentru

Un ochi pe față, un ochi pe dos

Între postavurile de odinioară și covoarele plusate care se produc azi la întreprinderea integrată de lină „Textila” din Cisnădie e o diferență simțitoare, ca și distanța dintre breasla postavurilor, înființată în 1513, și întreprinderea propriu-zisă, născută în 1958 prin comasarea fabricilor „Victoria” (producătoare de covoare), „Transilvania” (producătoare de stufe) și „Dacia” (producătoare de fire). Orașul a fost multă vreme împințit de mestesugari, localnicii știu din citite ori din auzite că, în urmă cu peste o sută de ani, în fiecare curte se aflau trei-patru războaie de țesut, și că activitatea intensă de aici n-a scăpat oamenilor de afaceri care au defilat prin Cisnădie cu firmele lor, dînd țircoale acestor locuri bogate pentru a trage foloase și a duce

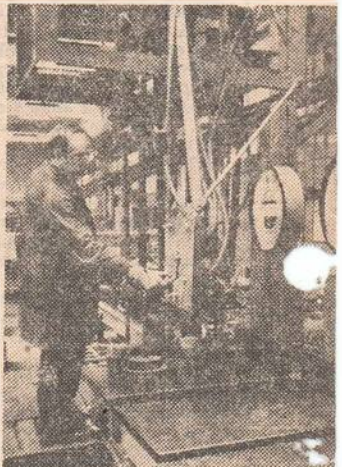
cu ei tot soiul de produse. **Herbert & Company** ori **Paulini** au rămas și acum în memoria cisnădieților, deși denumirea acestor firme nu le sună deloc bine la ureche, însă trecutul face parte din istoria acestor preocupări și el nu poate fi ignorat, așa cum nu pot fi îndepărtate nodurile de pe spațele unui covor. Pe directoarea Aurica Hămbăsan cel mai mult o preocupă însă prezentul, fiindcă sarcina întreprinderii e de a îndruma cît mai bine cei 5 000 de muncitori care lucrează aici și de a gospodări cum se cuvine patrimoniul întreprinderii, în valoare de 600 000 lei mijloace fixe. Cele cinci tehnologii de țesătorie care funcționează la „Textila” (Durchbinder, Axminster, Van de Wiele, Gripper și Tournay) au ajuns acum la un stadiu avansat, producția este urmărită prin programe de calculator, iar Oficiul de calcul, condus de Radu Pîloiu, supraveghează totul, de la faza de creație, la aceea de finisare. Un programator, cum este și Mariana Pîloiu, nu mai operează doar cu abstracțiuni, fiindcă în cartelele pe care le manevrează citește de fapt întreaga producție, toate firele care se leagă într-o țesătură, un ochi pe față, unul pe dos. Sînt patru unități care intră în componența întreprinderii, dar cea mai interesantă e țesătoria de covoare, unde totul pleacă de la un fir care străbate un drum încîlcit pînă să dea formă covorului, un labirint pe care ochiul nu-l poate urmări și pe care nu-l poți compara decît cu acela din poveste, pe unde s-a strecurat firul Ariadnei. La Cisnădie, războaiele tăcâne neîntrerupt și firele se amestecă unele cu altele în viteză, iar la capătul

acestui proces perfecționat itele se desfac și în față se aterne covorul moale, pe care abia îți vine să-l atingi.

Cîntarul viitorului

A trebuit să ajung la întreprinderea „Balanta” din Sibiu, ca să-mi dau seama că pe lângă cîntarul cu terezii, balanta și alte aparate mecanice de cîntărit există o aparatură mult mai complicată de măsură și control, pe care n-o întîlnim nici la piață, nici la alimentară. Cele două fabrici care intră în componența întreprinderii produc nenumărate cîntare, **ameceuri**, cum le spun specialiștii, dar și aparatură hidraulică, folosită la masini-unelte. Aparatele de precizie pot cîntări obiecte minuscule, de la 100 g la 0,001mg, în timp ce un pod basculant pentru vehicule rutiere ori căi ferate rezistă la o greutate de 150 t. Cam între aceste limite se desfășoară activitatea întreprinderii, pe care directorul adjunct Stelian Achim mi-o înfățișează cu precizie, așa cum îi stă bine unui inginer care se indeletnicește cu aparatele de măsură. Despre viitorul tehnologic de la „Balanta” poate vorbi însă la fel de bine și inginerul șef cu pregătirea fabricației, Virgil Benga, și maestrul Nicolae Birsan, secretarul comitetului de partid, fiindcă și ei participă la proiectul pentru înlocuirea sistemului clasic de aparate, mecanic adică, cu acela electronic. Deocamdată, lucrurile se află în faza omologărilor și, după ce Institutul Central de Metrologie va da aprobările necesare, cîntarele comerciale și industriale vor intra în fabricație și ele vor putea fi conectate și la un calculator pentru a se

efectua calcule precise. Sistemul electronic e, neîndoielnic, mai eficient, zice directorul adjunct fiindcă sporește fiabilitatea. N-am nici o reacție, căci termenul nu mi-e cunoscut, însă inginerul șef Virgil Benga im explică așa, ca pentru mine, româneste cu româneste. Păi, fiabilitate, zice el, înseamnă că scad consumul de metal și manopera iar precizia este mare, adică vom avea o tehnologie superioară. Mie tocmai de cîntarele astea precizie mi-e frică, fiindcă am început să iau proporții, așa că pînă atunci prefer să introduc o fișă în cîntarul de pe stradă și, dacă se poate, să nu funcționeze, ca să nu m-apuie tristețea. Cu proiectele întreprinderii „Balanta” n-am însă nici o sansă, fiindcă produsele acestora sînt tot mai perfecționate și vor atinge pînă la o precizie de un micron, ceea ce înseamnă că nu mai e mult pînă ne vor cîntări și gîndurile.

Acul „Balantei” în

Arta tiparului

După primele fraze schimbate cu inginerul Ion Oprisiu, directorul întreprinderii poligrafice din Sibiu, am avut impresia că sînt la un curs de literatură română veche. În citiva minute îmi face istoria tipăriturilor și a tiparului în Sibiu și, încet-încet, îmi aduc și eu aminte că de acest oras se leagă chiar începuturile scrisului în limba română, adică prin anul 1498 primăria ar fi plătit un florin unui preot român, ca să redacteze o depesă în limba română. Directorul Oprisiu știe amănunțit și erudiția lui mă convinge că stau de vorbă nu doar cu un profesionist într-ale tiparului, ci cu un om de cultură. După ce-mi aminteste că la Sibiu s-a tipărit cea dintîi carte cu slovă românească, a, și că da, **Catehismul Iulian**, cu Filip Moldoveanu, zis Mahler, lucrat aici prin 1529, directorul îmi arată ultimele tipărituri niste albume de artă în condiții grafice ireproșabile, calendare **Istoria culturii și civilizației** lui Ovidiu Drimba și, pentru diversitate, o carte de bucate. Aici, mai adaugă directorul, fost o puternică organizație muncitorească, întreprinderea a avut cîndva numeroși ilegalisti care sprijineau, prin tipărire, manifestele, activitatea comu

Covoarele de la Cisnădie, în drum spre casele noastre

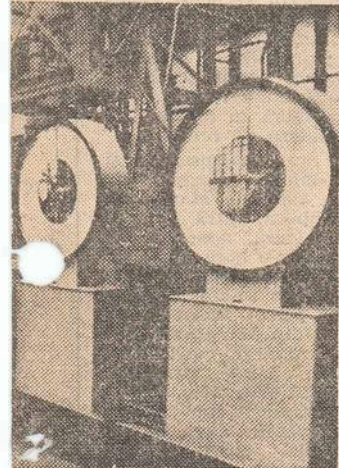

cut

nistilor. Citiua dintre ei lucrea- ză încă aici, desi anii s-au cam înghesuit în biografia lor, si în curind vor părăsi tipografia, fiindcă vârsta a început să se rotunjească. Eduard Moscicki are 40 de ani de muncă si, de-a lungul timpului, s-a dovedit un meserias desăvîrșit, asta o spune chiar directorul Oprisiu. Lucrind fie ca tehnoredactor, fie ca grafician si acum, cu puțin vreme înainte de pensionare, ar putea spune că prin minile lui a trecut o imensă bibliotecă, una atît de numeroasă, încît n-ar încăpea nici în apartamentul lui pe care l-a primit în urmă cu o săptămîna.

Genti, sacose, geamantane

Depozitul Intreprinderii de piele, încălțăminte si marochinărie „13 Decembrie“ din Sibiu e atît de mare, încît trebuie să urci cu liftul pînă la ultimul etaj. Despre ce poți vedea

mare precizie !

acolo e însă aproape imposibil de scris, fiindcă numai enumerarea tuturor articolelor ar ocupa o pagină de revistă. Mai amuzante sînt tot cuvintele directorului Ioan Botezan care a primit elogiile de pretutindeni pe unde s-a preumblat în încerceri de serviciu. Ultima dată a adus în geantă o plachetă din S.U.A., pe care firma U.S. Luggage i-a înmînat-o în semn de pretuire pentru produsele fabricate la Sibiu. Termenii în care sînt recunoscute meritele întreprinderii „13 Decembrie“ nu mai lasă nici un semn de rezervă: „U. S. Luggage. Dear Mr. Botezan, for 13th. In Gratitude for Your Outstanding Performance and Your Dedication to Continued Excellence“. Din 1965, cînd a început exportul produselor sibiene în Elvetia, întreprinderea s-a extins cu o nouă tăbăcărie (1980), o fabrică de marochinărie la Săliste (1981) și o secție de marochinărie, chiar înăuntrul clădirii întreprinderii (1982). Tot din clipa extinderii batează și seria de succese (Ioul II și III între 1981-1983 și Ioul I pe ramură în 1984), ceea ce s-a răsfrînt chiar în planul colaborării cu firmele străine, fiindcă în clipa de față articolele de piele si marochinărie de la Sibiu sînt exportate în peste 26 de țări. Intreprinderea se mîndrește și cu unică, fiindcă marochinăria din piei de porc fabricată aici este cea mai apreciată în lume. Noi sîntem singurii din lume, zice directorul, care dăm semifabricatul din piele de porc aspect de piele de bovină, ceea ce înseamnă că avem o tehnologie foarte ridicată. Va să zică, nu numai lupul și schimbă pielea, ci și porcul ! Eu asemenea performante, recunoscute pe piața externă, întreprinderea a depășit planul de două milioane dolari în 1984, angajîndu-se ca anul acesta să-l sporească cu încă o jumătate de milion. Acest lucru e posibil nu doar pentru că produsele sînt de calitate, ci fiindcă se înnoiesc într-un ritm amețitor, cam 1000 de produse noi anual, după toate testele efectuate în țările importatoare. Noi valorificăm toate subprodusele de tăbăcărie, așa că dintr-o tonă de piei crude obținem 300 de metri pătrați de piele prelucrată, mai spune directorul Ioan Botezan, ca să mă convingă. Și, ca să fie și mai clar, îmi explică glumind: „Vedeți ce facem noi dintr-o bucată de sorici ?“

RADU TEPOSU
Fotografii de
FRED NUSS

l'express Volume 2, No 6 Le mercredi 14 mai 1985

du 9e festival mondial de folklore

SANTE-BEAUTE 478-1816 La Reine des pit coupés

Pharma Suse

LA ROUMANIE, UN FEU D'ARTIFICE!

Junii Sibiului aplaudați în America

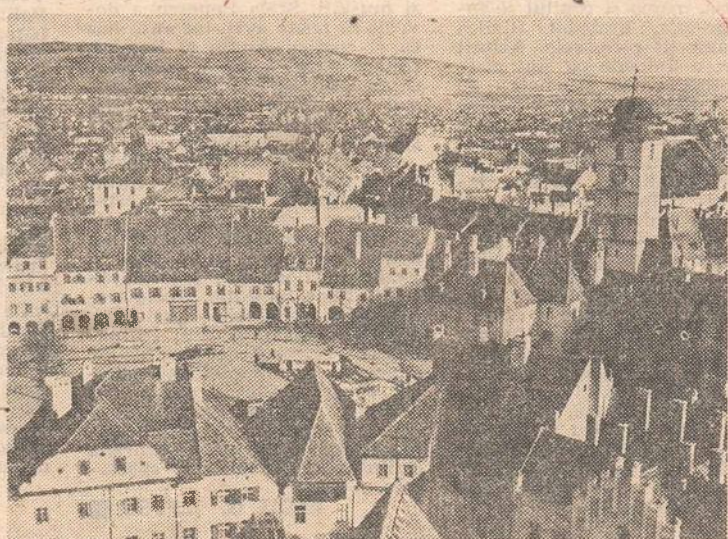
Numai în acești ani țaranul Gheorghe Turda, din nordul țării, a putut să devină artistul Gheorghe Turda.

● Am fost mesagerul cîntecului românesc în 38 de țări. ● În Canada m-am plimbat cu mașina Dacia. ● Cel mai frumos sacou din New York era unul românesc.

— Gheorghe Turda, de foarte multă vreme plănuiți această întâlnire. Știu că veniți de departe iar miine vă aflați într-un juru la Amara. Stănu de vorbă, cum se spune, între două trenuri...
— Mai exact între un avion și un tren fiindcă, de câteva zile, m-am reîntors dintr-un turneu, de o lună și jumătate, din America și Canada. Un turneu lung, greu, obositor dar foarte frumos. Exact cum spunea și bătrînul meu tată: „Nimic nu poate fi frumos și plăcut fără muncă“...
— Și ce mai spunea tatăl dumneavoastră ?
— Multe. Dar, cînd am plecat de acasă mi-a spus: „Fiule! Oriunde te vei afla și orice vei face să lași loc de bună ziua. Și parcă aceste cuvinte m-au urmărit toată viața...“
— De unde ați plecat, Gheorghe Turda ?

— Din comuna Săpînța, județul Maramureș. De lângă „Cîmîtîrul vesel“. Sînt nepotul celui care l-a conceput, Stan Ion Pătraș. Săpînței se mîndresc cu arta pe care o fac, cu cergile care au cucerit, fără nici un fel de exagerare, lumea și, lăsînd modestia la o parte, se mai mîndresc și cu acele cîntece pe care Gheorghe Turda le culege de acolo, de pe malul Tisei, și le duce peste tot...
— Cînd aveți timp să vă mai duceți pe acasă ?
— În ciuda faptului că sînt de foarte multă vreme în București, cînd spun acasă totdeauna mă gîndesc la Săpînța. Acolo m-aș duce în fiecare zi. Distanța este cea care mă oprește. Dar, în ciuda tuturor solicitărilor îmi găsesc timp să mă duc pînă acolo de câteva ori pe an. Nu am plăcere mai mare decît să merg la coasă, la strîns sau

la întors finul și apoi seara, mort de oboseală să le cînt oamenilor din satul meu. De cite ori vin din Maramureș sînt, parcă, un alt om. Sau, dacă vreți, parcă mă reîntorc cu toate bateriile încărcate.
— De cînd cîntați ?
— De cînd mă știu. Din '48. Ai mei spun că țipam frumos chiar de atunci. M-a învățat să dezleg tainele ceterii cunoscutul interpret al cîntecului maramureșean, Gheorghe Cioabă. Apoi, am plecat la oraș și la Cluj-Napoca am terminat conservatorul. Mai întii secția de pedagogie. Am absolvit și secția de canto. Lucrarea de diplomă a fost rolul lui Figaro...
— Cînd drumul de la folclor la Mozart...
— Asta depinde cum privești. Nu-i o cale atît de lungă cum ar părea la prima vedere. Conservatorul m-a ajutat să-îmi șlefuiesc cunoștințele primite ca dar de acasă. Mi-a plăcut enorm opera dar m-am simțit mult mai atras de cîntecul popular. N-am renunțat, cum s-ar crede la prima vedere, în totalitate la operă. Mai cînt arii pe scena „Rapsodiei Române“ unde am fost repartizat cînd am terminat facultatea. Chiar și într-o emisiune de televiziune, într-un spectacol „Cu mască și fără mască“ am interpretat cunoscuta arie a toreadorului...
— Ați terminat facultatea într-un puternic centru cultural care a fost și este orașul Cluj-Napoca. Odată cu dumneavoastră, dacă nu greșesc, s-au lansat foarte mulți artiști ai genului...
— Marele interpret al cîntecului popular care este Dumitru Fărcaș mi-a fost coleg și îmi rămîne un foarte bun prieten. Am cîntat împreună în același ansamblu studentesc și, trebuie s-o recunosc, am cucerit primele trofee. Este vorba de premiile de la festivalele „Primăvara

studentească clujeană“, care, nu ca o laudă, au fost vreo șase, două premii naționale de la concursurile studentești cit și cele internaționale de la Istanbul, de la Dijon și, se înțelege, de la Festivalurile naționale „Cîntarea României“. Apoi au urmat cele de la Festivalul Mondial al Tineretului și Studenților de la Berlin și Havana. M-am afirmat cam în același timp cu Chită Mureșan, l-am cunoscut pe Tudor Jarda, am primit ca dar multe texte uitate de la muzicologul clujean Virgil Medan... Am spus toate acestea ca să fie clar pentru toată lumea că numai într-o asemenea atmosferă creatoare m-am putut forma ca artist. Ultimii douăzeci de ani au reprezentat punctul în care țaranul din nord, din margine de țară, de pe malul Tisei, țaranul care este Gheorghe Turda s-a putut defini ca artist. De fapt, toate aceste cuvinte le-am spus aproape în fiecare spectacol pe care l-am avut în America și Canada. La ultimul spectacol, la New York, unde biletele costau 15 dolari, le-am mai spus și citeva versuri dintr-un cîntec popular. „Foaje verde foi de fin / De ești tînăr sau bătrîn / Pe oriunde ai umbra / și oriunde te-oi afla / Nu uita că ești Român.“ Toți cei prezenți, în majoritatea lor români plecați de mulți ani de acasă, nu puteau să nu plîngă. Îmi amintesc că la plecare, un american mi-a luat din greșeală batista mea și și-a șters cu ea ochii. Și apoi, ca o scuză, mi-a spus: „Turda, miine am să-ti cumpăr o duzină de batiste. Dar, pe asta te rog s-o duci și s-o lași pe pămîntul României...“

— Dumneavoastră ce mai aveți să ne spuneți ?

— Foarte multe lucruri. Mai ales că este pentru prima dată cînd mi se ia un interviu pentru revista „Flacăra“. Dar nu știu cu ce să încep. Aș aminti tot de cuvintele pe care mi le-a spus tatăl meu și cu care am început discuția. În ciuda faptului că am mai fost de șase ori în America, nici n-am ajuns bine acasă și am fost din nou invitat să mă duc. Dar asta nu se va întimpla așa de curînd. Vreau să stau acasă și să lucrez. Am foarte multe de făcut...

— Discuri ?

— Nu. De cinci ani n-am fost solicitat. Pesemne că, acolo, nu interesează vocea mea. În orice caz, mă consider încă destul de tînăr și pot să mai aștept. Doresc să culeg folclor și să-mi ascut coasa pe piatra lui tata...

— Cu cine ați fost în ultimul dumneavoastră turneu...

— Cu Junii Sibiului. Îmi place să colaborez cu acest ansamblu. De la primul dansator, pînă la maestrul coregraf Ion Macrea și conducătorul ansamblului Nicolae Comșa, pe toți îi consider ca pe frații mei. Cu noi a fost și cunoșcuta interpretă a cîntecului popular Lucreția Ciobanu. Cu ea am cucerit multe aplauze. A fost la mare înălțime. Pot să vă spun, asta doream să fie la urmă, că în Canada, la festivalul folcloric de la Drummondville, un oraș foarte aproape de Montreal, unde au fost invitați reprezentanți din peste 30 de țări, drag mi-a fost cînd auzeam în mai multe limbi și chiar în limba noastră: „Românii number one“, sau „A first class“. Și mai mult decît atît. În Canada mi-a fost pusă la dispoziție, pentru drumurile pe care le aveam de făcut, o mașină Dacia 1410. Proprietarul ei, un canadian, nu avea decît cuvinte de laudă. La New York, într-un magazin am văzut un sacou superb. Îmi venea ca turnat, era foarte frumos dar foarte scump. Cam 100 de dolari. Vinzătorul mi-l recomandă și, din cite intelgențele, spunea că este de foarte bună calitate. Cînd m-am uitat mai bine, pe firmă, stătea scris că este confecționat la fabrica de confecții din București. Și, în acel moment, parcă mi-am regăsit toți prietenii de acasă...
— Ce ați recomanda tinerilor, mult mai tinerilor, interpreți de muzică populară ?
— Un singur lucru. Repertoriu personal. Să nu imite și să muncească să-și facă un repertoriu. Numai așa pot să reziste. Imitațiile nu au valoare și, se înțelege, nici viață lungă. Și apoi costumul. Folclorul este o sumă de elemente pe care noi, interpreții de muzică populară, avem sarcina de a le păstra și de a le dăruoi oamenilor nealferate. Așa, ca la mama acasă...

SORIN POSTOLACHE

Spectacole în plină vară

Ștrandul cultural și artistic

Viața, pe stradă și pe scenă

Alegând, pentru evocarea lor, din cele două sau trei biografii ale artistei, pe aceea scrisă de ea însăși, realizatorii spectacolului de la Sala Majestic a Teatrului Giulești, intitulat **Nu, eu nu regret nimic*** (dramatizare: Tania Massaltonova, regia artistică: Tudor Mărăscu) se opresc la momentele pe care le-au socotit esențiale. Iată-o, așadar, pe micuța Edith născându-se pe stradă, unde mama ei ieșise să aștepte mașina Salvării, care n-a mai apucat decât să constate faptul împlinit, iată-o însoțindu-și tatăl, acrobat ambulant, și făcând cheta după exhibițiile lui, iată-o apoi cîntînd ea însăși rătăcitoare pe străzi și trăind din mila aleatorie a trecătorilor opriti la priveală, iată-l pe patronul cabaretului „Jarvis” întîlnind-o, rămînînd fermecat de vocea ei și oferindu-i primul ei contract, iată-o în seara debutului, la elegantul local parizian, apărînd pe scenă așa cum fusese literalmente culeasă de pe stradă, într-un pullover fără o mincă și în picioarele goale, iată-l pe Maurice Chevalier și pe toți clienții localului cuceriti de vocea și de arta ei interpretativă. Erau cei dinții, urmați curînd de toți aceia care, de-acum înainte, în triumful ei ascensiune, aveau s-o aplaude la Alhambra, la Bobino, la Olympia sau în turneele din Statele Unite. Ajunsă celebră, Edith Piaff avea să contribuie, la rîndul ei, la lansarea unor personalități artistice de primă mărime, ca Charles Aznavour și Yves Montand, avea să se bucure de prietenia Marienei Dietrich, a lui Charlie Chaplin și a lui Sacha Guitry, pînă cînd, neizbutind să surmonteze durerea provocată de moartea năprasnică a preaiubitului ei Marcel Cerdan, își începe declinul (spectacolul, spre sfîrșit, pierde și el din vigoare), interveniînd drogul și prematurul sfîrșit. Aceste momente și încă altele citeva sînt cu gust și discernămint punctate de înregistrări curate ale cîntecelor artistei, interpretate de ei sau în cea a altor „stele” mondiale, ca Yves Montand, Aznavour, Armstrong, Bing Crosby.

Conceptul ca un „număr” de cabaret și desfășurîndu-se ca atare în foyer-ul teatrului, unde spectatorii, care ocupă pînă la refuz toate cele nici o sută de fotolii (fotolii de salon, nu de sală) așezate în jurul unor mese, sînt „tratați” de „direcție” cu pahare de ceai rece și țigări, spectacolul se adresează și celor mulți și celor puțini, pe care îi farmecă deopotrivă, celor puțini (vai, din ce în ce mai puțini) care înțeleg și spîndidele texte ale cîntecelor și apreciază inspirata lor încrustare în textul vorbit, celor mulți care se lasă fermecați de povestire și de imaginea unui tragic destin, acela al unei mari artiste care, în ciuda succeselor ei, n-a cunoscut „fericirea”, alta decît a unor iubiri pe cit de incandescente pe atît de efemere, și pe aceea, trăinică și neîntreruptă, a travaliului artistic fără de preget și fără de rapaus.

Unică interpretă: Anca Ledunca. Actrița trebuie să fi studiat temeinic nu atît textul, care se menține la suprafața unei

melodrame mai mult sau mai puțin facile, mizînd pe sentimentele iscate de ineseși evenimentele narate, trebuie să fi studiat, zic, cu profundă înțelegere cîntecul eroinei pe care le interpretează. Căci gestica și mimica ei, ambele realizate cu o remarcabilă economie de mijloace, ca și, mai ales, inflexiunile vocii, s-au apropiat foarte convingător de pateticul, amplu registru al artei inegalabilei Edith, trecînd de la asprimea brutală sau răceala cinică la accentele de duioșie care urcă la crima în ochi. Prea înaltă, prea blondă și prea chipeșă — dulci păcate — Anca Ledunca a pus,

cu interpretarea acestui rol mai grav decît ar părea la prima vedere, un rămășag pe care, după socotința noastră, l-a cîștigat.

Mă opresc la un moment din povestire. Aflată, în culmea gloriei, la un „parc de distracții” din Coney Island, Edith Piaff e recunoscută de mulțime și rugată să cînte. Cîntă „La vie en rose” și tot bilciul amuțește, ascultînd-o. Mă opresc la acest moment și îmi aduc aminte de un vechi jurnal de actualități, pe care am avut prilejul să-l revăd mai zilele trecute. Imaginile înfățișau pe o altă „cîntăreață de local”, și ce pepinieră de talente erau aceste „localuri”, cîntînd cu un taraf, la o circumă, la Moși. La fel ca la Coney Island, sub vraja melodiei, călușei, tiribombe, întreg bilciul amuțește. Cîntăreața aceasta deopotrivă de neasmutită, inzeștrată cu o voce deopotrivă de răscolitoare, este tulburător de contemporană cu cîntăreața franceză: ea s-a născut în 1913 (cu doi ani înaintea lui Piaff) și a murit, la nici cinci-cinci de ani, în același an 1963, petrecută pe ultimul ei drum de același fluviu de admiratori. Ea se numește Maria Tănase. Pe cînd o evocare scenică sau cinematografică a neuitatei noastre artiste?

RADU ALBALA

* Limba română, ca și cea latină, nu folosește pronume personale la verb. Din franțuzește, acest pronume, pentru Dumnezeu, nu se traduce! Corect: „Nu regret nimic” sau, și mai bine: „Nimic nu regret”. Trec peste alte carențe ale anonimei traduceri.

același animator dibace, și Luigi Ionescu, care, cunoscîndu-și exact posibilitățile, și-a ales un repertoriu inspirat, onorîndu-și vîrsta și experiența. O mențiune specială pentru Jean Păunescu, interpret serios și dăruit scenei. Pe un loc de frunte se situează Nicu Dumitrescu, cîntăreț și dansator de clasă. Fără discuție, el a ridicat nivelul întregului spectacol. Nicu Dumitrescu se mișcă foarte bine în scenă, are condiție fizică, știe să capteze sala. Sînt calități demne de subliniat, atîta timp cît foarte mulți cîntăreți sînt deficietari la acest capitol.

Multe din piesele cîntate au o linie melodică interesantă și, probabil, unele au șansa să devină șlagăre. Dar, socotim noi, că a fost o greșeală să se cînte

tară. Dacă se oprea la prezentare sau chiar înaintea ei, adică să rămînă în culise, era mult mai bine. Tot ce spune e vechi și arhicunoscut de pe vremea cinematografeilor de cartier, cînd cupletele se rosteau cu mai mult har, talent și inteligență. Nae Lăzărescu se menține în nota umorului său sec. Are un gen care i-a creat renumele. Este un actor serios și ce spune, spune bine. Insistăm ceva mai mult asupra Luciei Boga. În urmă cu ani, se anunța drept o mare speranță. La Grădina „Cărăbuș”, apariția ei este meteorică, motiv pentru care ne întrebăm, gîndindu-ne la Tănase: „Apoi, pînă cînd?” Artista știe și poate mult mai mult. E, deci, păcat să nu fie

distribuită în raport cu talentul ei.

Regizorul Andrei Bredeanu a căutat să rezolve cit mai bine sarcina ce și-a asumat-o. Ideea integrării baletului în spectacol ni se pare reușită, mai puțin evoluțiile gimnastelor de pe acoperiș. În acel loc este un permanent du-te-vino.

Baletul se mișcă bine, beneficiază de costume moderne. O mențiune specială pentru Nety Păunescu, dansatoare talentată și dăruită scenei și dansului.

PAUL AGARICI

„Dați-vă la o parte, că p-aici trece tovarășa Corina!”

E multă lume la „Boema”, scaunele sînt deja ocupate, spectatorii fremătă de nerăbdare și, printre susoțeli, nu se aude decît pietrișul frămîntat de picioarele neliniștite care nu-și găsesc încă poziția. Așteptarea e spartă de muzică și intervalul se umple brusc de ținci neastîmpărați care dau buzna în față. Mina energică a plasatoarei îi trage însă înapoi cu bărbăție și, ca să fie mai convingătoare, femeia le dă și explicația cuvenită: „Dați-vă la o parte, că p-aici trece tovarășa Corina!”

S-au aprins luminile, a început spectacolul **Boema, bucuria mea**, scena e invadată de veselie, apar vedetele cu mișcări euforice, un fel de amestec între cascadorie și arlechinadă. Stela Popescu, Alex. Arșinel și Corina Chiriac smulg aplauze și zîmbetul de pe fețele lor trece încet pe chipul spectatorilor care privesc magnetizați scena. Numai lîngă mine, pe un scaunul adus de-acasă, mama și copilul se foiesc într-una, probabil fiindcă le-au amorțit picioarele. Actorii au haz, e limpede că sînt niște buni profesioniști, glumele au priză la public, așa că spectacolul are un debut bun, chiar dacă, pe ici, pe colo, textele lui Mihai Maximilian sînt cam lipsite de subtilitate. Nu mai încap nici o îndoială că autorul a avut în vedere și pe cei mai puțini la simțire și, după ce-a făcut apel la ambiguitate și aluzia fină, trîntește o morală pe față, așa, ca să priceapă tot omul, cum se întîmplă în monologul Stelei Popescu, **Despre modă**. Însă actrița făcuse deja proba talentului ei în rolul uitucei, cînd chiar textul o sprijinise. Girbovă și uitucă, pe scenă, desigur, Stela Popescu ne povestește din peripețiile ei citadine („Am fost ieri pe la un Gostat/Să vă spun și ce-am pățit / Am venit cu plasa goală / C-am ui-

tat ce n-am găsit”) și-și blestemă bătrînețea, storcînd lacrimi unei teleormănence din spatele meu. Ca să aibă culoare, Mihai Maximilian a tras aproape tot spectacolul înspre pitorescul balcanic și nomad, punînd pe tapetul satirei apucăturile bizare ale comerșanților de semințe și gumă de mestecat. Oh, les bohémien!

Între glumele, cupletele și monologurile celor trei actori, balerinele și balerini (în coregrafia lui Cornel Patrichi și Silviu Găbrile) au dat ritm spectacolului și costumele lor estivale, bluze colorate, au umplut scena. Apoi muzica, glumeață și parodică, în interpretarea lui Alex. Arșinel și Stela Popescu, ori patetică și melodioasă, prin cîntecul Corinei Chiriac și Corneliu Vorvoreanu, din nou scenele muzicale, cu Cleopatre autohtone („Eugenia, fata dulce / Care vinde piatra ponce”) și mexicani acclimatizați. Cu chitară și mustăți, Stela Popescu a dovedit că poate avea tot atîta haz ca și comicii Anton și Romică, fiindcă vocea a ajutat-o să aducă la „Boema” sunetul muzicii sud-americane, ay, ay, ay, aya, paloma, e drept că adaptat la specificul bucureștean.

Deodată, Alex. Arșinel, deghiizat în chivuță, stîrnește furori și, în timp ce zîmbește către sală, trage cu ochiul spre balcon, de unde Mihai Maximilian urmărește reacția publicului și jocul actorilor. El e ingerul păzitor al spectacolului. Acolo trebuie să fie și Vasile Veselovski, autorul muzicii, și Bițu Fălticaneanu, regizorul de pe afiș. Se adevărese și cuvintele plasatoarei, tovarășa Corina coboară în grădina, printre spectatori, și oamenii întorc capul ca s-asculte **Vinzătorul de speranțe**, hrana și iluzia amatorilor de spectacole.

RADU G. ȚEPOSU

Duminică la prînz Complexul Tei e plin de lume, e peste tot o fortoasă și o atmosferă de litoral, muzica ușoară românească se revărsă din difuzoare, „Grîmurile noastre toate / se vor întîlni odată” și, luat de suvoi, ajungi acolo unde drumurile noastre chiar se întîlnesc, la noul Teatrul de vară, abia mai prînz un loc, e clar că urmează un spectacol. E ultima zi din luna numită „Serbările studențești”, care a însemnat treizeci de zile una și una, o mulțime de formații laureate în fazele finale ale Festivalului Artei și Creației Studențești, brigăzi și dans modern, formații rock și ansambluri folclorice, demonstrații nautice, colective teatrale profesionale (Bulandra, Notara, Comedie, Mic), cinematocă pentru studenți, o lună, deci, cit un an, o vacanță cit o întreaga studenție. Lacul Tei a devenit capitala vacanței studențești, au venit oameni din toate centrele universitare să pună umărul la acest candeloscop cultural uriaș declanșat numai și numai pentru ca beneficiarii ștrandului să se bronzeze cu oarece profit cultural, cu o muzică bună în auz, cu o replică celebră în minte, cu un dans modern pe retină.

Se face ora cincisprezece și programul zilei e deschis de ansamblul folcloric **Mărțișorul** din Cluj-Napoca, într-o orchestra, se instalează, apar dansatorii, se încinge o horă, sînt reprezentate judicios toate zonele țării, sar scinte din încălțări, sînt peste treizeci de grade și cei din **Mărțișorul** sînt cu sumane, cămeși, catrințe și căciuli. Arta cere sacrificii. Dansurile sînt autentice, nimic nu este contrafăcut sau „îmbunătățit”, ci venit direct de la rădăcină. După repriza dansantă intră în scenă soliștii vocali, nici ei nu fac rabat de la calitate, melodiile și textele stau sub semnul aceluiași respect pentru vigoarea folclorului nostru adevărat. Următorul punct al programului de azi e susținut de formația de jazz-rock **Alla Breve** din Timișoara. Trei băieți înarmați cu o chitară, o baterie și o orgă electronică dezlanțuie acorduri plăcute, cînd nostalgice, cînd antrenante, cîntă patru piese (două compoziții și două melodii din repertoriul internațional) și răs-pund, scurt, foarte scurt, la un **bis**. Cel mai așteptat moment al spectacolului este cel susținut de grupul de umor **Diverțis** din Iași (Toni Grecu, Dorin Antonesei, Cristian Grețcu, Silviu Petcu, Darie Valentin, Doru Pircălabu) și așteptarea publicului este răsplătită din plin. Un umor de cea mai bună calitate străbate textele grupului, nimic grosier, nimic facil, poantele curg în cascadă, se ride pe rupte, în hohote, sănătos. Chiar subiectele cele mai „furnate” au cîștigat în acest spectacol noi accente satirice, noi cînciuri, noi rezolvări comice. **Diverțis** este de acum un nume serios (oare ?) pe harta umorului românesc, show-urile lor sînt „preluate” de grupuri și brigăzi, sînt povestite și răspovestite, așteptate și răsaplaudate. Pantomima, parabola, cupletul, monologul și sceneta sînt arsenalul de bază al acestui excelent colectiv de umor. Patruzece de minute spectatorii au ris încontinuu și ar fi ris și mai mult dacă **Diverțis** nu se grăbea la trenul spre Izvorul Mureșului pentru o tabără cu activul cultural.

Urmează acum un colectiv artistic polivalent autointitulat **Vouă**, colectiv al Institutului Politehnic București, vreo zece băieți care cîntă bine, recită, au haz, din nou cîntă, din nou recită, din nou au haz. Un microspectacol bine articulată, poate puțin cam declamativ dar de vină e soarele care bate în creștetul nostru și al lor, are și ștrandul un anume farmec. Spectacolul se apropie de final, intră din nou **Mărțișorul**, e ora șase și costumația e mai ușor de suportat, numărul lor are aceeași vigoare, același aplomb. Final, aplauze, reverențe.

Pe scena goală, acum, intră spectatorii amatori de dans, se dă muzică, se formează cercuri și perechi pentru a sfîrși în forță o zi de plajă cultural-artistică. Intră în vigoare programul de seară în care cei prezenți se lasă atrași de farmecul discret al discotecii.

IOAN T. MORAR

Gimnastică pe acoperiș

Ceva mai tirziu decît ne așteptam s-au aprins reflectoarele și la Grădina „Cărăbuș”. De citeva săptămîni, aici se joacă un spectacol estival, în care muzica este la loc de cinste. Dar cum un spectacol mai are nevoie, pe lîngă muzică, și de ceva text, realizatorii s-au gîndit să aducă la rampă cîțiva actori care aveau datoria să ne descrețească puțin frunțile și să ne dea răgazul să respirăm între două melodii. Intenții laudabile, din păcate pierdute pe drum, din care motiv după peste două ore de spectacol pleci puțin decepționat. Ai impresia că totul a fost improvizat în ultimul moment.

Partea muzicală este susținută de două orchestre. Una mai puțin numeroasă, condusă de Petre Mihăescu, și una „clasică” dirijată de Dan Ardelean. Dacă orchestra condusă de Petre Mihăescu sună bine, beneficiînd de o orchestrație modernă, complexă, cea dirijată de Dan Ardelean este lipsită de viață, nu are strălucire, în ciuda faptului

că are în componență cam 16 instrumentiști. Din aceste motive, evoluțiile soliștilor suferă, orchestra nereușind totdeauna să-i susțină pe cîntăreți.

În spectacolul „Melodii... melodii!” evoluează mulți interpreți cunoscuți, alături de care apar unele nume noi spre a-și proba talentul și puterile. Lansarea, însă, la un singur spectacol a prea multor tineri mi s-a părut hazardată. Oana Sirbu, la cei 17 ani, ne-a demonstrat bune calități vocale. Are prospețimea vîrstei, dar se simte lipsa experienței în fața microfonului. În schimb, Luminița Șcordaliu și Amalia Ionașcu (în ciuda unui temperament debordant) nu-și justifică prezența pe scena „Cărăbușului”. Alexandru Luca este o prezență agreabilă, dar glasul său este încă neclar.

Reîntîlnirea cu cîntăreții consacrați ne-a oferit însă aceleași momente plăcute: George Enache, revenit la timbrul care l-a consacrat, George Bunea, același temperament debordant,

atelier literar

G. Dumitrescu

A. M. Sireteanu : Bunele dv. intenții sînt în afară de orice îndoială, dar textele, îngrijit scrise de altfel, dar foarte telegrafic și sincopat, rămîn de neînțeles, „inexpugnabile”, niște strașnice ghicitori fără dezlegare... N-ați vrea să ne divulgați și nouă „cheia“?...

R. N. Ciosun : În general, cam pe aceeași linie greșită, în afara poeziei (culminând cu „Poezie erotică”, „Tăcere”, „Othello”, etc.). Ceva mai bine, în „Adevărul”, „Week-end-2000”, „Cotidiană”.

Em. Petrescu : Intr-adevăr, e de neînțeles! Încercați o pauză, cu lecturi abundente, variate (mai ales S.F.).

I. D. Comana : O frumoasă întrebare a timpului liber!... Cu o vioră, care a aparținut cîndva și lui Ingres. Care Ingres, însă, a rămas celebru prin pictură...

A.-M. Crișan : Cîteva lucruri frumoase (în progres, pare-se) : „Fereastră”, „Pe o ceașcă fierbinte cu ceai”, „Așteptînd vinătoarea”, „Supra-realism”, poate și „E nu-mai toamnă”, încă nefinisată deplin.

Victor A. : Niște pagini ușor deosebite, în sîrul de meditații domoale, sfătoase, bonome : „Ave”, „Să vedem”, „Revizie”, „Relații” (cu un final neconvîngător, „de serviciu”).

Ionel Aimăsan : Cînd condeiul e supravegheat și condus, lucrurile a-jung, destul de bine, în zonele poeziei (ca, de pildă, în „Telegrama”). Cînd, însă, nu există un control, o implicație a gin-

drii, totul degenerază, ușor și repede, într-un nesfîrșit delir metaforic, fără sens (cu fel de fel de prietenii „care iscă fluturi” ?!... etc., etc.) care pierde treptat contactul cu poezia și cu bunul simț.

M. Gutui : Veți găsi, desigur, ca toată lumea, mijloacele de a compensa lucrurile : un adevărat iubitor al poeziei știe să-și cultive nobilul sentiment în intimitatea cărților (în primul rînd!).

D. Cojan : E adevărat, ne scrieți de mulți ani și n-am avut încă plăcerea de a observa în textele dv. semnele vocației. Lucrau pe care, într-un fel sau în altul, vi l-am comunicat de fiecare dată. N-avem, din păcate, nici de data asta, lucruri noi să vă spunem (mai ales că, după cum rezultă și din scrisoarea dv., majoritatea paginilor acestei nejustificat de ample cu-legeri ne-au mai fost trimise anterior).

Andrei Mălin : „...un vultur / cu tulpina aprinsă / mi-a cosit iarba pirjolită / de iubire”... etc. — multe asemenea pagini fără sens, moară de vorbe, în doi peri, vorbe care nu vin de nicăieri și nu duc nicăieri... Pierdere usuratică de vreme! Cînd poetul are ceva „a spune” (căci ar putea fi vorba, la un moment dat, de un poet!), simțirea, gîndurile impun un anumit șir la vorbă, o anumită densitate și coerență a expresiei, care începe (expresia, desigur!) să „se numească poezie” : „Să mergem să furăm niște jăratec / ca să topim zăpada de pe

munte / să dezvelim un cer întreg de creste, / să ne iubim cu lux de amănunte”. Etc. (Pe viitor, mai puține pagini, mai exigent alesc, dactilografiate).

A. Albu : O pierdere de consistență și de limpezime pare să fie rezultatul acestei nevoite intreruperi. Pagini mai confuze, expresii indecise, șovăitoare (chiar la nivelul gramaticii, uncori! — vezi, d.p., „Casa din amintire”). Ceva mai bine, în „Bănuțese”, „Mai departe” — final confuz —, „Gînd de rămas în urmă”, „Casa din amintire” — minus neajunsul semnalat.

Mirecea Săiu, Andrada Veronica Ardelean, Sandi Alechis, Aisa Almosnino : Încă nu, să mai vedem. **Gabriel Huides, Emil Perșa, Iosif Brad, Dan Cristian, Andra Iacob, Claudiu Dobre, Daniela Micicoi, G. Lucinescu, N. Simona, V. Zgorobete, Dinu Matei :** Nimic nou!

Ion Ion, Sabo Bindea, M. George-Anonim, M. Michis-Abrudan, Corina Q., George Mihail, Puiu Luigi, Katy-Roman, Eugenia Dincă, Ion Ceaciru, Mioara Lupu, Florin Buda (mai citet!), U. R. Kaurrek, Simion Pecheanu, Cristina Surciuc, Sergiu, Roxana, Mihai Doinaru, G. Davenpre, Claudia Cincă, Nico Bart, Cornel Kapa, G. Argintaru, Claudiu Chiorpec, Mia Ionescu, Ana Bucur, Daniel Simuleac, Dayana M. L. Crisovan : Încercări de nivel modest.

GEO DUMITRESCU

N.R. Manuscrisele nu se inapoiază.

LECTIA

Frunza pare a fi o poartă! Se inchide sau se deschide după cum îi poruncește oboseala din suflet. Datorită ei, frunzei, ne-am obișnuit să suferim în ordine.

LUCIAN CESINA

ARPEGHI

Gînduri vesele Sau triste Se pierd în eter Ca o ploaie de arpegii Cînd ne trezim Din beția sublimă Privim cu mirare Căpițele de fin Înșirate pe cîmp....

INA BUCULEI

BIS

La fiecare pas Mi se deschid două drumuri Tot gîndindu-mă pe care s-o pornesc Îmi vine să-mi tai gîndul În două Cu o sabie Dar nici asta N-o pot face Pentru că și sabia Chiar și sabia Are două tășuri.

OVIDIU CLANCA

FEREAȘTRA

Stînd în fața ferestrei și-n fața arborelui din fața ferestrei și vîzînd o preafîmîș parte din ce vede el și trăînd o vreme ca și el din creangă-n creangă gîndurile mele din frunză-n frunză m-am trezit cu păsări zburîndu-mi pe ramuri Și deodată în plină bucurie : toamnă gol-arbore ce sînt și-ntr-o vreme nu mai era nici o fereastră.

ANA-MARIA CRIȘAN

DRAGOSTE - IEDERĂ

Dragoste-iederă a trupului meu te-am chemat

în toate diminețile cu ploii să mă acoperi atît de strîns să mă sufoci și să mă faci să uit gustul picăturilor ce se izbesc de ploaie cînd plouă.

Dragoste-aventură lacustră a cului meu m-am înecat în toate după-amiezile cu ploii încercînd să deosebesc după culoare picăturile-lăzii de lacrimile uscate și arse ale mele sau ale lui.

ROXANA MARIN

ALTFEL

am fost trimiși în viață să deprindem mersul cuvîntului iubirea

am fost trimiși în viață să deprindem tăcerea uitarea zborului

altfel venim și ne ducem călăuziți de păsări și constelații

MARIUS DUMITRESCU

PROASPĂT VOPSIT

Trebuia să ne recunoaștem după săculețele noastre cu prafuri inutile trebuia să credem fierbinte în acele săculețe cu prafuri în rest ce să spun mîncarea era destul de bună și mai ales din abundență primeam și liber pentru nevoia noastră de exotice deh eu am plecat am acum pernele mele gamela mea de argint comandată la caiafa ce mai așa și pe dincolo n-am asistat niciodată la sfîrșitul vreunui film

DAN EMILIAN ROȘCA

MARIN MINCU:

(Urmare din pag. 9)

drept „roman”. Este paradoxal, dar aproape orice romancier român tinde să scrie **Război și pace**. Aici aș vrea să povestesc o întâmplare — pe care de altfel am mai relatat-o — și care ilustrează perfect această stare de lucruri. Acum citva timp, avînd treabă pe la edituri, mă întîlnesc pe un coridor labirintic cu un confrate, om „subțire” de altfel, și, pe deasupra, autor de romane. „Ai văzut, îmi spune el, vorbesc în roman despre narativitate și alte bazaconii!” „Și ce te supără în asta?” întreb eu nedumerit. „Păi să scrie, domnule, romanul, nu să-mi arate mie, cititorului, cum îl scrie, și aceasta chiar în interiorul textului!” „De ce să nu arate cum? Dar dacă acest lucru este problema esențială a romancierului de azi, de ce să-l silim să facă altceva?” „Nu, domnule, eu deschid un roman ca să caut acolo viață”. „Bine, îi răspund, atunci n-ai dect să te duci la Tolstoi, la Balzac, la Rebreanu...” „Pentru mine romanul se confundă cu ceea ce au făcut marii scriitori și, de aceea, de fiecare dată caut viață”. „Ceea ce au făcut aceștia este irepetabil, iar pentru romancierul sau pentru prozatorul actual poate că viața înseamnă cu totul altceva. Poate că aceasta se află chiar în scriitură. De ce să fim rigizi?” „Nu, domnule, orice mi-ai spune, romanul e viață și basta!”. Ce era să fac cu un asemenea interlocutor? Ce să-i mai răspund? Într-un anumit fel îl chiar dam dreptate. M-am dus și am căutat romanul său, pe care nu-l citisem din lipsă de timp; hai să vedem ce înseamnă „viață” pentru amicului nostru, mi-am spus. M-am edificat repede. În altă zi am treabă din nou pe la edituri și îl întîlnesc iar : „Ti-am citit romanul”, îmi spun. „Ei?” mă întrebă el curios. „Nu înțeleg de unde știi tu cu atîta scrupulozitate ce face personajul tău în fiecare zi? („X. se sculă și se plimbă pe malul mării gîndindu-se la...”), de unde știi tu la ce se gîndește acest personaj?” „...”, mă privește stupefiat. „Dă-mi voie să nu te cred. Ceca ce faci tu acolo nu este deloc viață, fiindcă ici un erou al antichității și mi-l falsifici bagatelizin-

du-l și mototolindu-l. Nu te cred deloc; dacă vreau să aflu ce este cu acest erou, mă duc mai degrabă la Homer și acolo îl găsesc cel puțin autentic”. — **Credeți că pentru ultimele două decenii ale epocii noastre, în care romanul românesc a cunoscut o spectaculoasă afirmare, proza tinerilor despre care scrieți în Amfiteatru răspunde acestui deziderat?** — Desigur, **proza nouă**, cum am numit-o, se înscrie în această direcție. Prozatori tineri precum Vasile Andru, Tudor Octavian, Mirecea Nedelciu, Gheorghie Crăciun, Adina Keneres, Ioan Groșan, Cristian Teodorescu, George Cusnăreanu și alții s-au replitat imediat asupra realului, ațintind un ochi înfrăroșu către spații insignifiante prin banalitatea lor, acele spații pe care focalizarea ochiului romanesc tradițional nu le cuprindea sau le considera lipsite de relevanță narativă. Proza aceasta se însinuează în cele mai ascunse zone ale realului și imaginărilor, construind acele modele existențiale prin care face concurență vieții nude. (Ar fi de cîjat aici Ion Iovan cu romanul său **Comisia specială**.) Nimic din ceea ce aparține umanului în ordine existențială sau estetică nu trebuie eludat și atunci procedeele și tehnicile de investigație românești se nuanțează, devin mai complexe, surprinzînd schemele sistemului de funcționare ale comportamentului și gîndirii individului. Relativismul perspectivei se înscrie în vasta **viziune intertextuală** ce caracterizează epoca experimentalistă pe care o traversăm la toate nivelele. De aceea, revenind la discuția cu prietenul meu, autorul unui roman plin de „viață” vom observa imposibilitatea concordantei structurale; sigur că acum **textul se autorefectă în permanență**, își crează un **plan secund de referință**, un **meta-text prin care încearcă să scoată în evidență propriile-i mecanisme de funcționare, mecanisme apte să ilustreze la o scară mai vastă sistemele semiotice ale existenței și gîndirii**. Romancierul acesta, **experimentalist** cum l-am numit, nu mai recurge doar la o singură modalitate narativă; el schimbă continuu perspectivele și registrele spre a fi mereu în miezul realului și a reuși să-l absoarbă în discursul său. Pulverizarea perspectivei narative are o justi-

ficare precisă; astfel, sondajele devin paradigmatic, capătă adîncime apropiindu-se de rezultatele poeziei. În definitiv, problema este să vedem ce a rămas din vechea retorică narativă și să procedăm la indențificarea formelor de expresie prin care noua proză și-a construit o tradiție dinamică mai suplă, aptă s-o înlocuiască pe aceea „tradițională”. În această direcție, aportul romancierilor-critici merită toată atenția. — **Deci, revenind, la ce întrebare a criticului-romancier Marin Mincu răspunde romanul Intermezzo?** — Există mai multe planuri spre care converg eforturile programate ale criticilor ce au publicat romane în 1984. Unul poate fi acela al **scriiturii**, alături de cel al **autenticității** la mai multe nivele și, în primul rînd, al **autenticității scriiturii**. N-aș vrea să repet meta-teoria romancescă ascunsă în paginile romanului meu, mai bine las plăcerea întreagă cititorului de a o descoperi. Dar mutația fundamentală din proza nouă, realizată printr-un efort îndelung de meditație și așteptare se află în **autenticitatea scriiturii**. Procesul autoconstiențării scriiturii nu se confundă nici cu stilul pitoresc-metaforic al lui Fănuș Neagu (și exemplul nu are nici o nuanță peiorativă), dar nici cu intertextualitatea involuntară (atunci cînd dă efecte estetice) sau voluntară (atunci cînd nu dă!) a lui Mirecea Horia Simionescu, care pastșează metoda borgesiană fără a-i intui dimensiunea metafizică. Problema ofensivei scriiturii în roman devine tot mai complexă și mai enigmatică. — **Și totuși, nu mi-ați răspuns, ce înseamnă Intermezzo pentru dumneavoastră? Insist numai din... consecvență...** — **Intermezzo** constituie un reper esențial în existența mea: dacă nu l-aș fi scris, n-aș mai fi fost eu. Ar fi fost ca și cum mi-ar fi lipsit oxigenul. M-aș fi înecat în atîta ficțiune fadă și aș fi renunțat să mai fac literatură. Căci, cum bine știm, literatura este capcana cea mai periculoasă. Am plonjat în adîncul scriiturii încercînd să caut **viața** în ceea ce aceasta are mai profund, mai viu. A fost ca o purificare de minciună, de fard. Teoria

lui N. Manolescu despre ficțiune/nonficțiune în legătură cu **Intermezzo** și **Un burghieater provincial** mi s-a părut foarte inteligentă, dar complet gratuită. — **Fără îndoială, N. Manolescu este criticul cel mai des pomenit în acest dialog...** — Atîta timp cît în singele scriiturii nu pulsează agonia materială a celui care scrie, nu există roman. Prețind că am scris **Intermezzo** cu mai mult talent decît cu program... — **Adică... viceversa?!** — Nu, în alt sens. Lecturile diverse ce se pot face cărții mele sînt posibile numai a posteriori adică mai simplu și cititorul cel mai simplu a decis că are de a face cu un roman adevărat și nu cu un program, care, oricît ar fi de interesant, rămîne o schemă abstractă. Că N. Manolescu a reținut doar schema posibilă, aceasta este o chestiune de gust și de „entuziasm al lecturii”. — **În ce măsură jurnalul mai poate fi utilizat în vederea obținerii autenticității românești? Există o „modă a jurnalului”, cum spuneați la un moment dat în coloanele unei reviste?** — Nu este vorba de o „simplă modă” ci de o metodă a scriiturii autentice spre care s-au îndreptat spontan cei trei romancieri-critici. Desigur nu numai ei, dar gestul lor are și o justificare teoretică; este aici și o chestiune de continuitate a tradiției reprezentate de Ibrăileanu, Holban și Camil Petrescu. Pariul cu realul al romanului actual (ce fel de real, iată o altă problemă pe care o las deschisă) pare că trece neapărat, sau că impune o „modă” a jurnalului; se întîlnește încă greșit noțiunea de **jurnal**, gîndindu-se inutil în legătură cu o falsă autenticitate exterioară a acestuia, dar **autenticitatea jurnalului** nu poate fi căutată dincolo de autenticitatea vieții, înțeleasă ca pulsione scripturală. Există o experiență directă a scriiturii în care instanța romancescă se scrucează cu ferveor pentru a-și echivala **urma scripturală**, unica expresie controlabilă material a subiectului narant, singurul autentic; observ odată cu naratorul sau cu instanța auctorială ce se manifestă neconvențional la persoana întîia (acest lucru este posibil numai

în jurnal) că nu pot să mai accept iluzia mimesisului romanesec practicat de alții — cu disimulată ingenuitate. „Sinceritatea” jurnalului se află în implicarea în scriitura a celui narant și nicicum în banalitatea „documentată” căci acesta nu se preocupă să formuleze pregnant sfînta banalitate, ci se are pe sine drept subiect și obiect, fiind totdeauna **auto-referențial și auto-reflexiv**. — **Dar în jurnal există în general, un număr redus de personaje, dacă nu cumva unul singur; poate fi romanul constrins să opereze doar cu atîta?** — Nu un număr redus de personaje, ci, într-adevăr, un **singur personaj**; obținerea autenticității impune această reducibilitate; fluxul scriiturii se modelează numai în funcție de un eu dictatorial ce nu admite imixtiunea exterioară a altor martori narativi, sau, în orice caz, admite cît mai puțini. La Radu Petrescu de exemplu, (mă refer la jurnalul, autenticitatea e dată de trăirea absolută în scriitură, aceasta devenind o diagramă a ritmului biologic mai pronunțat sau mai slab. El, autorul jurnalului trăiește exclusiv în pagină și în timpul scriiturii. Ibrăileanu a intuit aceste lucruri, atunci cînd a recurs la metoda jurnalului pentru a scrie **Adela**. Nu se mai poate scrie roman — astăzi, fără a te implica definitiv în scriitură. Cei care se fac că nu înțeleg importanța acestei depășări de accent (cu reper-cușuni radicale la toate nivelele obiectului numit **roman**) sînt sortiti unei fericiri ignorante pentru care îi invidiez. — **Nu vă reproșați nimic în felul în care practicați literatura?** — O, desigur că îmi reproșez totul. Mai întîi faptul că nu am început prin a fi romancier. Nu am urmat îndemnul lui Marin Preda de acum douăzeci de ani de a publica mai întîi proză și nu poezie sau critică. As fi evitat astfel un sîr întreg de umilințe și scrîvîtuți la care te supun romancierii. Pe de altă parte aș fi fost mai cunoscut și nu m-ar confunda lumea cu M. Micu. Un fonem în plus în numele ereditat poate avea adesea o greutate planetară. Altfel, nu-mi mai reproșez decît că sînt prea sociabil și sincer în relațiile personale cu luna și cu soarele.

Aurul verde — aur adevărat

Stejari născuți în eprubete

— Pe continentul nostru, România apare ca o oază de verdenta. Ne-o spun mai ales cei ce ne vizitează patria, survolându-i întinderile după ce în prealabil au parcurs pe calca aerului alte mii de kilometri. E un spectacol tonic, reconfortant, dar pe care îl urmăresc nu fără o umbră de nostalgie toți cei ce sosesc din țări în care pădurile reprezintă doar o amănire sau ocupă suprafețe modeste. România a fost cindva o țară cu o bogată vegetație silvestră. Astăzi pădurile ocupă doar 27 la sută din teritoriul ei și reprezintă o bogăție de o inestimabilă valoare economică. Cererea mondială de lemn crește anual cu 1—2%. O suprafață împădurită înseamnă deopotrivă un puternic factor antierozional, mijloc de protecție a apei, a centrelor populate, a obiectivelor industriale; ele constituie o sursă permanentă de oxigen, de purificare a aerului, zone turistice, de recreație. O planetă fără păduri este o planetă moartă, ne atenționează ecologii, arătând că, anual, suprafața împădurită a Terrei se reduce cu 18—20 milioane hectare. Cetății, civilizații, state prospere altădată au dispărut odată cu pădurile ce le ocroteau, le alimentau viața. În locul lor se întinde acum deșertul. Nu se poate supraviețui fără vegetație forestieră. Sint tot altele motive pentru care, în prezent, în multe țări din lume, lipsite de păduri, se desfășoară replantări masive. O economie prosperă este de neconceput fără resurse forestiere. Memorabile rămân în această privință cuvintele rostite de secretarul general al partidului nostru, tovarășul Nicolae Ceaușescu: „În viitor, cine va avea păduri, acela va avea aur”.

Nu e mai puțin adevărat însă că, astăzi, mai mult ca oricând, silviculturii îi revine dificila misiune de a spori producția de lemn, deci de a obține mult din puțin. Tocmai de aceea — ne declară în continuare cercetătorul Marian Ianculescu, director al Institutului de cercetări și amenajări silvice — specialiștii sînt nevoiți să opereze cu metode și tehnologii noi. De aceea, este necesar să între-

prindem cercetări destinate creșterii productivității pădurilor, în acest scop se acordă și o mare atenție creării unor noi forme genetice, ameliorării celor existente, obținerii de mijloace eficiente în combaterea dăunătorilor, scurtării, prin metode de genetică și inginerie genetică, a perioadei de creștere a arborilor, realizării de mașini și utilaje pentru mecanizarea lucrărilor silvice și altele.

— Ce dată marchează în țara noastră începutul unor studii sistematice de silvicultură?

— Cercetarea științifică forestieră din România s-a dezvoltat și diversificat începând cu sfîrșitul veacului trecut. Cîrînd, de altfel, vom sărbători o sută de ani de la editarea primului număr al *Revistei Pădurilor*, cea mai veche revistă tehnico-științifică din țară cu apariție continuă. Mai amintesc că, în 1933, a fost înființat, în București, Institutul de cercetări și experimentări forestiere cu baze experimentale la Sinaia și Tigănești—Ilfov. Dar cercetări silvice de anvergură și de înaltă specialitate au avut loc abia după etatizarea, în 1948, a patrimoniului forestier și în mod cu totul deosebit în perioada ultimelor două decenii. Iar aici e locul să reamintesc că în 1976, prin grija expresă și contribuția nemijlocită a tovarășului Nicolae Ceaușescu, a luat ființă vastul „Program național pentru conservarea și dezvoltarea fondului forestier în perioada 1976—2010”, document programatic ce marchează trecerea la o silvicultură modernă, intensă, chemată să asigure — pe baze științifice — conservarea și dezvoltarea bogăției forestiere, sursă de materii prime și factor esențial în protejarea mediului inconjurător. În acest cadru, potrivit noilor obiective și planuri de perspectivă, *Institutul de cercetări și amenajări silvice* a fost reorganizat în profil teritorial, în cadrul a șase filiale zonale: Hemeiș — Bacău pentru Moldova, Ștefănești—Ilfov pentru Cîmpia Română — Dobrogea, Pitești pentru Carpații și Subcarpații sudici, Caransebeș pentru Banat — Mureșul inferior, Brașov pentru Transilvania de sud-est și Bistrița

pentru Transilvania de nord-vest. Centrala institutului este găzduită pe filiala și stațiunea Ștefănești — Ilfov.

— E momentul, cred, să amintim cititorilor noștri că obiectul muncii dumneavoastră impune obiective îndepărtate, deci cercetări de foarte lungă durată.

— Într-adevăr, spre deosebire de toate celelalte ramuri de producție vegetală, silvicultura are în vedere cicluri de producție foarte mari, unele chiar de peste 120 de ani. Molidul, fagul, stejarul înfloresc și fructifică abia după 50—60 de ani. Cu toate acestea, chiar în asemenea condiții, natura nu mai e lăsată să lucreze la voia întâmplării. Există ca în toate domeniile o luptă cu timpul, o impune istoria grăbită a planetei noastre și colegii mei vă vor arăta că, și în domeniul silviculturii, se întreprind măsuri, grație metodelor de genetică și inginerie genetică, pentru realizarea unor cicluri mai scurte de producție. Nu ne mai declarăm mulțumiți, din punct de vedere calitativ, cu ceea ce avem ca dar al naturii. Avem nevoie de arbori mai viguroși, mai productivi, mai rezistenți la intemperii, la atacurile agenților patogeni.

— Care sînt principalele direcții de cercetare?

— În linii generale ne preocupăm crearea de noi forme genetice de arbori mai productivi, mai rezistenți la diverși factori biotici și abiotici, tehnologii de producere a puieților forestieri și de împădurire, inclusiv pentru refacerea arboretelor slab productive și ameliorarea terenurilor degradate; se urmărește promovarea speciilor autohtone valoroase și extinderea regenerărilor naturale. În același timp urmărim extinderea în cultură a speciilor forestiere exotice producătoare de materii prime deficitare. Dar nu numai atât. Pădurea este un veritabil magazin universal. Cercetării științifice îi mai revine misiunea de a se ocupa de protejarea și creșterea vinatului, solomonizilor, a faunei în general. Fondul forestier oferă în plus, ciuperci comestibile, fructe de pădure, plante medicinale și aromatice, rășină și altele. De aceea cercetarea științifică stabilește modul de valorificare rațională a acestor resurse. Nu pe ultimul loc se află în continuare lucrările de inginerie tehnologică, prin care se valorifică rezultatele cercetării științifice. Anual se întocmesc amenajamente silvice pentru o suprafață de circa 630 mii hectare de pădure, deci pentru a zecea parte din fondul forestier. Acestea reglementează activitatea de gospodărire a pădurilor din fiecare ocol silvic din țară pentru o perioadă de 10 ani. De asemenea, în ultimii doi ani, s-au întocmit studii de amenajare a pășunilor din zonele de munte și din perimetrul forestier al celorlalte zone, date în gospodărire Ministerului Silviculturii, deci încă vreo 650 mii hectare.

Toate acestea ne îngăduie să apreciem că în țara noastră cercetarea științifică forestieră a devenit o veritabilă forță de producție în silvicultură. E adevărat, așa cum aminteam, întele noastre sînt îndepărtate, dar în lupta cu timpul am obținut deja rezultate promițătoare. Temele de cercetare finalizate au constituit fundamentul științific pentru ca, în viitoarele decenii, productivitatea pădurilor să crească cu peste 15 la sută.

Lupta cu timpul

— Silvicultură — ne declară inginerul dr. Valeriu Encescu, șeful programului de genetică al institutului — nu poate utiliza decît într-o măsură redusă metodele și tehnicile de lucru folosite de agronom sau legumicultor. În pădure nu se poate ara, această operație își demonstrează utilitatea doar la înființarea unui teren forestier. Fertilizarea solului cu îngrășăminte chimice reclamă multă prudență deoarece acestea pot distruge fauna folositoare sau, pot infesta apele curgătoare. Irigațiile sînt posibile doar în pepiniere sau răchitori. Mai amintesc apoi o deosebire de esență: în agricultură, în pomicultură, sînt, fructele sînt obiectivele principale, în vreme ce la noi, ele slujesc doar ca mijloc pentru producerea masei lemnoase. În general vorbind, preocupările specialiștilor se

îndreaptă către metode eficiente, ieftine, nepoluante, neconsumatoare de energie și materii prime deficitare: modificarea naturii ereditare a arborilor pentru ca aceștia să devină mai productivi, obținerea unui lemn cu însușiri calitative superioare, realizarea de specii mai rezistente la boli, secetă, insecte, îngheț, obținerea de arbori care să folosească mai intens energia solară, crearea prin instrumentele ingineriei genetice a unor copaci capabili să asimileze azotul atmosferic, folosirea fertilizării biologice prin micorizare (ciuperci care trăiesc în simbioză la rădăcina arborilor). Activitatea de selecție și ameliorare ne-a obligat la o zonare a întinderilor împădurite, mai exact spus la identificarea unor zone ecologice după climă, sol, relief, la compartimentarea unor teritorii cu condiții staționare asemănătoare din punct de vedere climatologic. Altele sînt condițiile naturale în Maramureș, alte în Argeș, alte în Banat și așa mai departe. Din populațiile existente păstrăm pentru reproducere ceea ce natura a creat mai valoros. Dar există o selecție și mai exigentă prin care reținem exemplarele cele mai bune din cele mai bune, raportul de selecție fiind de unu la zece mii! Din acești arbori (fizați, nume-rotați, marcați), s-au recoltat altoaie, înființându-se pe această bază livezi speciale pentru producerea de sămînță genetic ameliorată. Dispunem în prezent de 850 de hectare de asemenea livezi, cultivate cu rășinoase și foioase, izolate de orice polen străin. În prezent o asemenea super selecție are loc la foioase pentru obținerea de sămînță superioară de stejar, gorun, frasin, cireș, paltin, tei, salcîm.

— Un puieț de molid, se înțelege din cele arătate că, de pildă, din Bucovina nu poate fi plantat în Argeș?

— Ar fi o acțiune sortită eșecului. Există totuși posibilitatea ca un arbore crescut în condiții mai blinde de climă să fie trecut într-o zonă cu climă mai aspră. Dar nu viceversa. E o curiozitate a naturii. Suedezii cumpără de la noi puieți de molid care la ei, se pare, se dezvoltă mulțumitor. Dar aceste lucruri, nu se cunosc decît de puțină vreme. La începutul veacului, cînd genetică era practic necunoscută, în Banat,

în zonele Sibiului și Brașovului, în Bucovina au fost planta-te mai multe tipuri de rășinoase aduse din Austria. Pe parcurs, a avut loc un așa numit proces de bastardizare. Materialul importat nu s-a adaptat întru totul condițiilor din țara noastră, s-a încrucișat cu tipurile autohtone, și după numai 50—60 de ani a început să se deprecieze. Factorul antropic (intervenția abuzivă a omului) poate aduce și alte prejudicii fondului genetic valoros al pădurilor. Multă vreme, omul a cîtreierat zonele împădurite de la munte pentru a căuta lemn de șindrili și o mai face și astăzi pentru a depista așa numitul lemn de rezonanță destinat instrumentelor muzicale. Prin această selecție se sacrifică în fapt cei mai valoroși copaci.

— Există metode care să scurteze ciclul vegetal al exemplarelor silvestre?

— Genetică modernă a pus la punct metoda rapidă de propagare *in vitro*. Prin semănarea de sămînțe selectate în condiții speciale de laborator se obțin plantele. Din acestea se iau fragmente de țesut care se cultivă din nou pe medii de cultură sterile și mereu așa. În acest fel, tandemul de multiplicare este practic nelimitat, și fotodată se scurtează procesul de ameliorare. De pildă, la du-glas, perioada de 15 ani în care se pot obține sămînțe produse în plantație poate fi redusă la 4 ani utilizându-se butășirea; prin micropropagarea *in vitro* se apreciază că procesul de ameliorare poate fi scurtat cu 75%. O altă metodă de viitor este hibridarea somatică prin izolarea și fuzionarea de protoplasmi (celule fără membrană care în condiții speciale pot fuziona). Sînt ferestre deschise spre ingineria genetică.

— Alte proiecte?

— Să ameliorăm pinul negru și pinul silvestru, astfel încît exemplarele obținute să producă rășină mai multă și mai bună. Să mărim rezistența la boli și dăunători a unor specii ca lăricele, duglasul, molidul, ulmul. Se întreprind de asemenea și cercetări privind variabilitatea genetică din interiorul unei specii cu scopul de a se vedea în ce măsură un caracter e transmis ereditar, care este corelația dintre caractere și cum se combină acestea prin încrucișări.

Poluarea nu cunoaște frontiere

În special în ultima jumătate de secol au fost publicate numeroase lucrări științifice care evidențiază efectele poluării asupra ecosistemelor forestiere, culminînd în ultimii ani cu numeroase relații referitoare la așa-zisa „moarte a pădurilor”, semnalată în special în centrul și vestul Europei. Ca un paradox, în ultimul deceniu, recunoscut ca perioada cu cele mai multe acțiuni în favoarea protecției mediului ambiant, se constată vătămarea și uscarea pădurilor de pe întinse suprafețe, în diferite țări: R.F. Germania — 2 500 000 hectare; R.D.G. — 325 000 ha; R.P. Polonia — 1 760 000 ha; R.S. Cehoslovacă — 240 000 ha; Austria — 120 000 ha. În ambele părți ale graniței dintre R.S. Cehoslovacă și R.D.G., la peste 600 metri altitudine, există circa 100 000 hectare rășinoase uscate total.

Fenomenul a luat deci proporții îngrijorătoare. Cauzele „morții pădurilor” nu sînt încă suficient elucidate. Se pare că noua maladie ar fi provocată de o dereglare a ciclurilor biogeochemice care antrenează o acidificare și o sărăcire a solurilor. Această dereglare ar putea fi declanșată de „ploile acide” care se pot forma în timpul transportării la mare distanță a gazelor emanate din coșurile centralelor termice. Majoritatea oamenilor de știință sînt însă de părere că această maladie s-ar putea datoră unor cauze multiple, acordîndu-se o importanță mai mare acțiunii directe a unor factori poluanți cum sînt oxizii de sulf și de azot, ozonul, și-nergiiile posibile dintre aceștia și alți poluanți.

Și în țara noastră, citeva zeci de mii de hectare de pădure sînt afectate de poluarea industrială. Cele mai mari suprafețe de păduri uscate, în curs de uscare și puternic afectate de poluare se grupează în județele Sibiu, Maramureș, Brașov, Alba, Hunedoara.

Comparativ cu alte țări, suprafața pădurilor aflate sub influența poluării în țara noastră este încă relativ mică, explicația constînd în faptul că nivelul de industrializare al țării, foarte redus în trecut, a crescut vertiginos abia în ultimii ani, în condițiile unor tehnologii mai puțin poluante. Fondul nostru forestier din zonele poluate este constituit în marea majoritate din foioase autohtone, care manifestă, de regulă, o rezistență superioară rășinoaseilor. În zonele industrializate, ponderea monoculturilor de rășinoase este încă redusă. Aceste ultime considerări ar putea constitui principiile premise ale strategiei de gospodărire a fondului forestier. Se explică astfel de ce tocmai țările care în secolul trecut și-au schimbat structura fondului forestier prin extinderea monoculturilor de rășinoase au suprafețe mari de păduri afectate de poluare.

În același timp, în cantități mici, sub formă de microelemente, unii poluanți gazoși, cum sînt compuşii sulfurului, carbonului, fluorului sînt absorbiți și fixați de ecosistemele forestiere prin metabolism, pădurea constituind astfel o barieră biologică împotriva poluării. Același lucru se poate afirma și în cazul pulberilor

reținute în mari cantități de biomasa supraterrană a ecosistemelor forestiere. Acest fenomen duce la purificarea atmosferei de cantități mari de balast.

În zone cu concentrații ridicate de noxe în atmosferă au loc modificări importante în structura ecosistemelor forestiere, care constau în principal în necrozarea și diminuarea suprafeței foliare, urmate de pierderea frunzelor și acelor, rărirea coronamentului, reducerea creșterilor în volum vătămarea cojii, reducerea calității lemnului. Se constată și efecte secundare cum ar fi reducerea rezistenței la atacul insectelor și ciupercilor și a înghețului. Cercetările întreprinse în arborete afectate de poluare din zonele Copsa Mică, Baia Mare și Bicaz au pus în evidență, de la o perioadă la alta, pierderi

mari de creștere în volum, diferențiate pe specii și grade de vătămare. În perioada 1976-1980 ele au fost de ordinul a 2,5-5,2 metri cubi pe an și hectar.

Așadar este de remarcat că impactul poluării nu ocolește nici pădurile din țara noastră. Este de așteptat ca acest impact să se accentueze în viitor atât datorită efectului global, la scară planetară, al ploilor acide asupra pădurilor, cât și urmărilor obiective ale propriei dezvoltări. Din cauză că poluarea nu cunoaște frontiere, rezultă necesitatea conjugării tuturor eforturilor în așa fel încât protecția mediului natural și restaurarea mediului deteriorat în orice punct de pe planeta noastră să se desfășoare zi de zi cu toată coerența, energia și consecvența necesară.

Medicina omului sănătos

„Fiecare dintre noi este, în primă instanță, propriul său medic!”

Medicina omului sănătos este, după cum o definește specialiștii, știința adaptării organismului, uman firește, la condițiile de existență și activitate. Engels spunea că libertatea este necesitatea înțeleasă. Transferind această gândire în planul sănătății, am putea spune, parafrazându-l pe reputatul filozof, că și sănătatea este tot o necesitate înțeleasă. Numai că, în acest domeniu din urmă necesitatea ni se relevă ca o aprofundare a cunoașterii propriei noastre persoane; ca o înțelegere a predispozițiilor morbide, a factorilor ajutători care pregătesc apariția bolilor, ca și a factorilor care le declanșează.

În acest domeniu, practica medicală, în general, și medicul, în special, stabilește principiile, indicațiile sau norme care urmează a fi cunoscute și aplicate în viață, de fiecare dintre noi, în raport cu dotația și nevoile sale de ordin somatic, biologic și psihic. Aceste principii încearcă deci să ridice individul pe o treaptă superioară de cunoaștere a esenței umane, îl ajută în realizarea personalității sale, îi asigură o fiabilitate mult crescută.

Medicina omului sănătos pune în fața indivizilor date concrete și îndrumări, în scopul evitării în maximum a apariției bolilor, iar în cazul când boala nu a putut fi totuși evitată, ea urmărește împiedicarea complicațiilor, a recidivelor. Are în vedere, deci, ridicarea nivelului cultural de masă în domeniul medico-sanitar.

Presupunind acțiunea nemedicului, medicina omului sănătos ne apare, prin complexul ei de norme, dar mai ales prin necesitatea respectării lor, ca o indestructibilă solidaritate a individului cu sine, în scopul păstrării și conservării în timp a propriei sănătăți.

În dezvoltarea acestor idei, ne-am adresat tovarășului profesor doctor docent **Constantin Gh. Dimitriu**, șeful secției medicale de la Spitalul de urgență București:

— De când ar data o astfel de cultură medico-sanitară, tovarășe profesor?

— Rudimentară la început, cultura medico-sanitară datează din epoca primelor forme de organizare socială. Ea a reprezentat, prezintă încă o pirghie importantă menită să-i asigure omului realizarea deplină a aptitudinilor sale, în condițiile socio-naturale respective. Dar dezvoltarea practicii medicinii omului sănătos a întâmpinat de-a lungul vremurilor, întâmpină încă unele dificultăți proprii naturii umane.

— Ce aveți în vedere când spuneți aceasta?

— Omul în genere, dar mai ales adolescentul și tânărul care străbat o perioadă biologică, decisivă în fixarea unor reacții, a unor atitudini stereotipe cu mare pondere în starea de sănătate, sunt inclinați ulterior să acorde puțină importanță acestui fond psiho-biologic. Cei mai mulți se consideră „nemuritori” sau „invulnerabili” în fața eventualelor boli. Alții consideră că problemele de sănătate sunt ale statului, ale rețelei sanitare, la care se poate apela la nevoie.

— Se pare că asistăm, în această ipostază a vieții, la tinerete cum s-ar spune, la o ignorare a zestre genetice, la un fel de desolidarizare față de sine?

— Dacă sănătatea ar avea o viață interioară ar putea căpăta complexe de frustrare față de grija de care, bunăoară, sunt înconjurat obiectele mai scumpe, unele de folosință mai îndelungată.

— Automobilul, de pildă?

— Față de mașină se respectă — uneori sub sancțiuni legale — toate normele de întreținere și control, în timp ce posesorii acestor obiecte, unii dintre ei, ca să nu generalizăm, nu se gîndesc că și ei sînt agregate cu anumite cerințe ce se impun respectate.

— Considerați că un astfel de posesor ar trebui avertizat din când în când asupra stării de sănătate?

— Trebuie informat, avertizat spre binele lui. Uneori, însă, mijloacele de informare în masă acordă, la partea științifică, atenție mai mare unor probleme generale, foarte departe de existența noastră, neglijînd omul, această ființă în curs de a fi cunoscută — ca să parafrazăm un om de știință ce susținea, prin anii '30, că omul e o ființă necunoscută!

— Cum ar putea fi informat și cu ce ar trebui informat omul?

— Există în noi toți, în aproape toți, o mare sete de cunoaștere; o necesitate de a afla marile descoperiri ale științei și tehnicii. În biologie și medicină se petrec, și aici, descoperiri extraordinare. Cele care pot avea o finalitate în ameliorarea condiției umane, ar merita o mai mare atenție.

— Exemplificați!

vă rugăm, vorbiți-ne și mai concret; să luăm, de pildă, o anumită afecțiune!?

— Astmul bronșic (care se manifestă prin sufocație, dispnee paroxistică, cu respirație șuierătoare și apare în crize). Numărul celor ce suferă de această boală se estimează la o sută de mii de persoane. În cazul astmului, ereditatea joacă rolul unui factor predispozant. Nu toți descendenții astmaticilor fac astm. Cei vizați ereditat, însă, trebuie să evite apariția unor factori ajutători, ajutători, care amplifică considerabil riscul de a face astm: fumatul, infecțiile cronice sinusale și amigdalitice, pulberile iritante, solvenții organici, polenul unor plante, unele medicamente etc. Dar pentru apariția crizei de astm bronșic este necesar, însă, și un ultim factor: cel declanșator!

— Vorbiți ca de o armă încărcată!

— Organismul care a reușit existența primelor două grupe de factori este, chiar așa, un fel de armă încărcată. Factorul declanșator este o apăsare pe trăgaci. El poate fi de o imensă varietate: efortul, inspirul de aer rece, infecțiile, stressul, emoțiile etc. Contactul prelungit cu un factor ajutător sensibilizează, uneori, organismul; îl face alergic față de acest factor, așa încît, la un nou contact cu el, se declanșează criza de astm alergic.

— Cum se poate apăra o persoană predispusă la astm?

— Este obligată să-și contureze o atitudine profilactică antiastmatică: să evite fumatul, dacă e fumător; să evite inspirarea aerului rece, a băuturilor reci, frigul, statul în ploaie fără o protecție potrivită, infecțiile sinusale și amigdalitice. Focarele infecțioase ale nasului și faringelui se pot, la nevoie, asana și chirurgical. Nu se recomandă unui bronșic sau astmatic să lucreze în pulberii iritante, să-și aleagă o meserie care se practică în mediu cu scame, peri, esențe aromatice, volatile, solvenți organici etc. Blănarul, tapițerii, vopsitorii nu se pot recruta dintre persoanele care au predispoziții astmatice.

— Unele persoane sînt puse în situația de a-și schimba profesia, dar n-o fac. Ce le recomandați?

— Oricît ar părea de dificilă alegerea unei alte profesii, altei meserii, este mai bine să se ia o hotărîre la începutul bolii, decît tardiv, cînd astmaticul nu mai poate lucra din cauza crizelor. Nu numai în profesia incriminată, dar nici într-o oarecare alta. Suferința se poate oricînd amplifica pînă la sufocație permanentă. Nu există nici un tratament care să permită unui bolnav sau unui virtual bolnav ignorarea factorilor ajutători ai astmului.

— Unii bolnavi, din această categorie, se fereșc de efort: e bine?

— Un ansamblu de întîmplări trebuie puse în acțiune: de pildă, se poate ridica simțitor capacitatea de rezistență la efort prin exerciții fizice progresive. Astmaticul nu trebuie să se considere condamnat la o viață sedentară, ci dimpotrivă, trebuie să fie răbdător cu sine, solidar cu sine și să-și crească rezistența.

— Unii bolnavi sînt stresați de maladia de care suferă: ce li se recomandă?

— Să folosească, la nevoie, medicamente calmante sau sedative naturale, dar în nici un caz să nu abuzeze de iritante: ceaiuri prea tari, exces de cafea, de băuturi alcoolice etc.

— Există vre o posibilitate de desensibilizare?

— Dacă se pune problema desensibilizării profilactice trebuie spus că rezultatele sînt modeste. Și de această dată e bine să se știe că nu e suficient să afli cauza ca să-i înlături efectele. Cunoașterea nu înseamnă automat stăpînirea sau controlul unui fenomen. Vechii astmatici nu au o anumită sensibilitate, ei multiple, greu de definit, mai greu de suprîmat.

— Se zice că astmaticul, între erize, e un om sănătos!

— Pînă la o anumită treaptă a evoluției bolii. Cu timpul, accesele devin grave, mai des repetate, mai ales în funcțiunile unui aparat respirator degradat. Această credință despre starea de boală este uneori păgubitoare: amină prezentarea bolnavului la medic. Timpul, indolența, orice aminare sînt tot atîția dusmani ai astmului. Nici odată nu e prea devreme pentru profilaxie, cum niciodată nu e prea tîrziu. Orice bolnav trebuie să știe că măsurile profilactice chiar dacă nu pot vindeca astmul, îi pot preveni recidivele, complicațiile uneori redutabile, ceea ce nu e deloc puțin.

NICOLAE GRIGORE

Umbra deasă a viitorului

Activitatea colectivului de Ameliorarea terenurilor degradate și corectarea torențiilor din cadrul Institutului de cercetări și amenajări silvice — I.C.A.S. se încadrează în acțiunea de interes național privind grija pentru fiecare metru pătrat de pămînt, pentru conservarea și îmbunătățirea calităților productive ale acestei importante avuții naționale. Se cercetează, se dau soluții cuprinse în normative de proiectare și se lucrează efectiv în stațiuni experimentale pentru ameliorarea terenurilor erodate de apă și vînt sau alunecătoare. Acțiunea e continuă, permanentă. Cercetătorii încearcă cu succes să reconstituie într-un timp scurt procesul natural de formare a solului, desăvîrșit în mii de ani, proces tîburat mai totdeauna de intervenția neinspirată sau negîndită a omului. Prin defrișări necontrolate, pășunat abuziv sau arături, terenurile în pantă mare au fost erodate, pămîntul a fost transportat la vale. Pămînturile degradate puternic, excesiv, aproape de rocă, sînt destinate spre ameliorare sectorului forestier. Fenomene deosebit de intense de degradare s-au constatat în zonele Vrancea (Putna, Buzău, Rîmnicu Sărat), Munții Măcin, Valea Prahovei, Porțile de Pier, Valea Chinejii din sudul Moldovei, Valea Bistriței în zona lacului de acumulare, Valea Arieșului.

— În 30 de ani, de cînd a fost înființat colectivul, ne spune dr. **Constantin Traci**, s-a făcut o categorisire pe forme și tipuri specifice a diferitelor zone. S-au experimentat în perimetre de ameliorare caracteristice speciile, formulele și metodele de împădurire cele mai adecvate — peste 60 de specii forestiere, în 15-20 de formule de împădurire cu diverse tehnologii. Experiențele din ultimii 20 de ani au dus la concluzii și rezultate deosebit de importante. După 10-15 ani de la instalarea vegetației forestiere pe versanți, eroziunea a fost adusă la limite admisibile. Dacă înainte volumul de sol erodat, de pe un hectar, era într-un an de 10-50 metri cubi, s-a ajuns la mai puțin de 5 metri cubi, în cele mai multe cazuri chiar la mai puțin. Determinarea speciilor și formulelor celor mai bune a ținut seama și de posibilitățile de instalare a vegetației și de volumul masei lemnoase, aceasta putînd varia între 2 și 6 metri cubi după 15-20 de ani de la instalarea vegetației. Deci, în loc să aducă pagube, cum ar fi colmatarea lacurilor de acumulare, terenurile devin productive. După numai 20-30 de ani se formează un strat de sol de 5-15 centimetri grosime cu un conținut de materii organice de pînă la 3 la sută. Se poate prevedea că într-un viitor apropiat se vor folosi specii mai productive. Pe aceste terenuri, în afară de lemn se mai pot obține și fructe. Cătina albă se cultivă pe cele mai grele terenuri degradate, ea fiind uneori ultimul remediu. Cătina albă reusește să pună stăpînire pe sol în 5-10 ani. După 5-7 ani, dă o producție de fructe de două pînă la 5 tone pe hectar și pe an.

— Terenurile supuse degradării din cauza torențiilor, compiectează cercetătorul Radu Găspăruș, sînt amplasate, multe din ele, în sectorul agricol. Ele au fost categorisite astfel în urmă cu ani. Între timp situația s-a schimbat. E greu să schimbi destinația terenului și e greu deci să intervii cu promptitudine și eficiență în aceste cazuri. Torențialitatea apare ca un dezechilibru hidrologic, cauzat de defrișările neurmărite de măsuri

corespunzătoare de refacere și corectare a solului. Drumurile în pantă maximă se transformau în ogașe, ravene și torenții. Retenția apei în sol devenea foarte mică. Apa transporta la vale cantități mari de pămînt afectînd drumuri, căi ferate, localități, întreprinderi, iar în ultima vreme, de cînd au fost construite lacuri de acumulare, colmatînd barajele, în special parcelele mici. Prin aprobarea Programului național de perspectivă de amenajare a bazinelor hidrografice, prin legea l din 1976 s-au stabilit categoriile de măsuri ce trebuie luate în aceste cazuri: sistematizare a folosințelor și organizarea lor în funcție de principiile de protecție hidrologică și antierozională (arabil, pășune, fineață, livadă); trecerea efectivă la împăduriri și transformările fondului forestier; intervenția cu mici lucrări hidrotehnice de consolidare a rețelei de albie torențiale și completarea cu lucrări de vegetație. Este de subliniat că odată produse procesele de degradare, este necesară o perioadă de ordinul deceniilor pentru refacere. La unii torenți se lucrează din anul 1900. Costul mare al lucrărilor impune eșalonarea investițiilor în timp, folosirea lucrărilor existente. Cu atît mai imperioasă se dovedește luarea de măsuri preventive. Unele greutăți pornesc de la categorisirea terenurilor, uneori învechită, anchilozantă. Gîndirea specialiștilor se aplică greu și pentru că, doar la prima vedere, lezează interesele unor colectivități sau ale unor proprietari. Sînt terenuri categorisite ca arabile deși n-au fost arate de 50 de ani. Să mai spunem că din toate folosințele, consolidarea unui teren este realizată cel mai bine de pădure. Pădurea reține 20 litri apă pe metru pătrat, în timp ce cea mai bună fineață doar 5-6. În arboretele bine încheiate, de 50-70 de ani, pe versanți, eroziunea poate ajunge la 0,05 metri cubi pe an și hectar, o pădure bună 0,25 metri cubi, terenul arabil 3-6 metri cubi. Pe an, această cantitate este catastrofală pentru lacurile de acumulare. Capacitatea de transport a unor torenți ce provin de pe versanți (grosul provine din rețeaua de albie inclusiv malurile) poate ajunge la 500-1000 metri cubi pe hectarul de albie, ceea ce ar corespunde unui kilometru de rețea. Am dat cîteva date pentru a demonstra necesitatea intervenției pentru consolidare în unele cazuri. Proprietarul unui teren arabil, categorisit astfel, este obligat prin lege să-l cultive și să-l amelioreze. N-are voie să-l împădurească ori să-l transforme în pășune sau fineață. Are plan pentru el. Unii sînt dispuși să renunțe la aceste terenuri, alții nu vor: stau animalele pe ele, spun ei. Sînt ripe și prăpăstii trecute la arabil. Structura terenului se schimbă în timp, au fost greșeli sau superficialități în etapa de început. Categorisirea trebuie să fie adusă la zi. Uneori, chiar aceste greșeli nu permit trecerea la lucrări de consolidare. În ceea ce privește situația împăduririlor, a lucrărilor hidrotehnice ce vizează ameliorarea terenurilor degradate, țara noastră are o situație mult mai bună decît altele. Numai sectorul forestier a împădurit în ultimii 30-40 de ani 130.000 hectare. La lucrările hidrotehnice se folosesc pe scară din ce în ce mai mare materiale locale, soluții economice și în același timp eficiente.

Grupaj realizat de LIVIU TIMBUS OPREA GEORGEȘCU

● Sesizări, propuneri, soluții — un dialog fructuos între cetățeni și autorități ●

„Citesc și recitesc cu emoție și bucurie cele scrise referitor la marca ispravă a copiilor noștri în capitala Finlandei. O asemenea bucurie nu am mai trăit-o de pe timpul Nadei... Asadar, din toată inima felicitări olimpice noștri și profesorilor care i-au pregătit. Lucrez într-un atelier de proiectare și pot spune că avem nevoie de multă, de foarte multă matematică. Performanțele ce se cer astăzi mașinilor și instalațiilor nu ar putea fi atinse fără cunoașterea și rezolvarea unor ecuații diferențiale și cu derivate parțiale ce redau cu fidelitate fenomenele complexe ale mecanicii, rezistenței materialelor, termodinamicii, etc.; o ecuație algebrică simplă, care se rezolvă cu ușurință, nu spune NIMIC!... Ce e frumos și util este și dificil. Îmi exprim convingerea că acest mare succes al „matematicienilor noștri” va relansa învățământul nostru matematic pe trepte tot mai înalte. Încă o dată, felicitări concurenților și toată stima profesorilor care i-au pregătit! (ing. Dumitru Alexandru, uzina „1 Mai”, Ploiești).

„Intrucit sînt unul dintre, bănuiesc, sutele de cetățeni a căror cadă de baie s-a învechit pierzîndu-și luciul și chiar vopsea, și intrucit la ora actuală, din cite m-am interesat, reînnoirea acestor căzi nu se execută decît foarte rar și în mod arbitrar, vin cu următoarele propuneri pe care vă rog a le publica în atenția celor în drept: 1. — să se înființeze un atelier de „specialiști” vopsitori, în marile orașe, care, cu ajutorul fabricii producătoare de căzi de baie să găsească metoda de reînnoabilare la domiciliu, sau, 2. — comerțul, prin magazinele de specialitate, să primească contra cost (ex. 70% din prețul de vînzare) căzile vechi, pentru a putea fi retrimise la uzina producătoare, iar cetățeanul să-și poată cumpăra o cadă nouă în mod convenabil. Este vorba aici și de acel aspect privind economia de materiale”. (Crinu-Apostol Gheorghe, Calea București, bloc 17 — ap. 4, Pitești).

Primim, din partea U.N.C.A.P.: „În legătură cu scrisoarea numitei Elena Covlescu, din București, adresată revistei Flacăra și trimisă nouă spre competență rezolvare, vă comunicăm: conducerea C.A.P. Popești Leordeni (unde E.C. a lucrat înainte de a-și lua transferul — N.R.), a luat măsuri și i-a acordat numitei drepturile totale ce i se cuveneau potrivit Decretelor 46 și 240/1982, în sumă totală de 6.965 lei plătiți cu dispoziția de plată nr. 18/1985, de către respectiva cooperativă”.

Liviu Crețeanu din București, strada Dumbrăvița nr. 21, ne roagă să inserăm în cadrul paginii de față următoarea informație: nu de mult, în Craiova, pe stadionul municipal și în pauza unui meci de fotbal, s-a desfășurat „Testul Cooper”: în fața a circa 40.000 de spectatori, distanța de 2.000 metri a fost parcursă în 9 minute și 10 secunde de către N. Popcov de la Clubul „Voința”, care a împlinit de curînd 37 ani. Nota bene: performerul este handicapat fizic! Sînt tot mai numeroase cazurile — continuă L.C. — cînd oameni loviți de soartă, handicapați fizic, NU abandonează lupta pentru ameliorarea situației lor ci, dimpotrivă, cu voință și perseverență, își apără șansele în circuitul victii, devenind adesea chiar performeri.

Consiliul popular al municipiului Constanța: „Referitor la scrisoarea Luciei Nistor din Constanța, strada Frigului nr. 11 — care sesizează că respectiva stradă a devenit impracticabilă transportului auto și pietonal — vă facem cunoscut: s-a constatat, în urma verificărilor, că cele sesizate corespund realității și s-a dispus ca, după darea în folosință, pînă la 30.09. a.c. a blocurilor PF 1 și PF 3, să se execute asfaltarea străzii și a trotuarelor”.

„Mă numesc Dorel Moluș și locuiesc în cartierul sucevean „Cuza Vodă I”, blocul 11, scara A, apartamentul 13: prin anul 1983 s-au strîns niște bani de către doi tovarăși pentru a se construi o fîntînă în careul de blocuri 11, 10, 9, 8, 4. S-a adus piatră, s-au adus și tuburi de beton, dar au trecut doi ani, iată, și fîntina nu s-a mai construit, piatra a fost împrăștiată de copii iar tuburile s-au transformat în buncăre de gunoi, care infestază aerul. Am făcut diverse demersuri la asociația de locatari nr. 38 de aici, și mai

departe, să se facă fîntina, sau dacă nu să se ridice de aici tuburile de beton — nu ni s-a dat însă nici un răspuns... Poate că se va găsi, acum, cineva, să o facă!”

Din partea A.R.C.O.M. — București: „În urma scrisorii adresate redacției de către Tudorița Georgescu din Craiova, strada Braza lui Novac, blocul F. 2, apartamentul 11, vă facem cunoscut: cu mandatul nr. 197.211 i s-a expedit suma de 14.776 lei reprezentînd costul biletului de avion pe ruta București — Tripoli — București, cererea fiind astfel rezolvată favorabil; întîrzierea se datorește reorganizării unității noastre, în urma căreia și angajata care răspundea de soluționarea cererii în cauză a fost redistribuită la o altă unitate din cadrul M.C.L.”.

„Am 21 de ani și este pentru prima oară cînd scriu unei publicații, o fac cu emoție, mărturisesc: în luna mai am suferit o operație pe cord deschis la spitalul Fundeni, clinica de chirurgie cardiovasculară condusă de prof. dr. doc. Pop D. Popa Ioan. Vreau ca pe această cale să mulțumesc echipei de eminienți chirurși condusă de dr. Ion Socotescu, celorlalte cadre medicale care au pus atîta suflet în recuperarea și redarea unui om societății. De asemenea vreau să mulțumesc colegilor mei de la I.S.D.V.A. — Costești, Argeș care în frunte cu tov. director Gheorghe Pleșa și tov. inginer Constantin Constantinescu au fost alături de mine, donînd din „single” lor, atît de necesar într-o astfel de operație ca cea la care am fost supus. Tuturor acestor OAMENI mi le mulțumiri și întreaga mea recunoștință. (Costel Burdușa, Costești, strada Pieții, blocul L 33 A, apartamentul 11, scara B — județul Argeș).

D.P.M.O.S. București — Oficiul forțe de muncă: Urmare scrisorii înregistrate la redacție, prin care numitul Ionel Fieraru din comuna Tîgănești, județul Teleorman a solicitat sprijin în vederea încadrării sale la una din cooperativele de invalizi din municipiul București, vă facem cunoscut că în scopul soluționării cererii sale s-a discutat cu conducerea cooperativei „Munca” și, obținîndu-se acordul acesteia, I. F. a fost repartizat la data de 18 iulie a.c. pe post de confecționer cartonaje”.

„Unul dintre cele mai bune romane istorice apărute la noi în ultimul timp este HOREA REX DACIE de I.D. Mușat, roman apărut la 200 ani de la răscoală (vol. I și II) și 200 ani de la suplicul conducătorului ei (vol. III); din păcate foarte puțini cititori au reușit să intre în posesia tuturor celor trei volume. De ce? Pentru că vol. I a apărut la începutul anului 1984 și s-a epuizat rapid; vol. II și III au apărut la sfîrșitul lui 1984 și, respectiv, începutul lui 1985, deci într-un termen relativ scurt ultimele două și tiraj mare. Fac parte dintre cei din a căror bibliotecă îi lipsește așadar volumul I: poate că printre cititorii acestor rînduri se află cineva care dispune de acest volum I și mi-l poate transmite în schimb de cărți, sau contra alte cărți. I-aș fi recunoscător”. (Vasile Neagu, microraion XI, strada T. Vladimirescu, bloc B 1, 28/B, scara B, apartamentul 26, Tirgoviste, județul Dimbovița — cod 0200).

Consiliul popular al sectorului 2: „Referitor la scrisoarea adresată redacției, prin care Sanda Munteanu din București solicită deschiderea grădiniței din strada Viselor nr. 3: deoarece numărul de locuri nu a fost completat la capacitatea respectivei grădinițe, prin dezafectarea unor alte grădinițe mai mici din zonă se va crea posibilitatea înscrierii la capacitatea necesară, astfel încît grădinița din strada Viselor nr. 3 se va deschide odată cu începerea noului an de învățămînt, în toamna acestui an”.

„Deși a participat la mai multe expoziții de artă plastică, în grup sau personale — fapt consemnat prin elogioase cronici apărute în presă — profesorul-artist RADU ORAC, născut în Fălcișeni, în vîrstă de 40 de ani și lucrînd la liceul de matematică-fizică „Costache Negruzzi” din Iași, este mai puțin cunoscut sub aspectul de constructor de viori. Mitul răspîndit de calitatea viorilor realizate de cei trei lutieri italieni ai școlii din Cremona — Amati, Gesu, Stradivarius — l-a făcut să se intereseze și să-l pasioneze construcția acestui instru-

ment mic dar cu mari posibilități de interpretare. A ajuns să realizeze un număr de 20 de viori, după un model original bazat pe un desen alcătuit din racordări, și folosind lemn de molid pentru fața viorii, paltin pentru spate și git și „limbă” de pînă. A făcut cercetări ani și ani de zile, iar presele necesare le-a confecționat din lemn valoros, parte din el procurat din demolările orașului. Ultimele creații de acest gen au intrunit sufragiile specialiștilor, apreciîndu-se că sînt de o valoare cu totul deosebită. V-a scris aceste rînduri Gheorghe Mocanu, profesor de filozofie la liceul „N. Gane” din Fălcișeni, avînd 60 de ani și fiind entuziasmat de superbe construcții ale colegului meu mai tînăr.

Direcția comercială a județului Prahova: „În legătură cu scrisoarea tovarășei Constanța Aligică, din Cimpina (N.R. — care ne relatează un caz aproape incredibil de atitudine huliganică, anticomercială și antiumană mai ales a unor vînzătoare dintr-un magazin alimentar — nr. 3 — din Cimpina), vă comunicăm: aspectele sesizate fiind reale, I.C.S. Mixtă Cimpina a luat măsuri de sancționare împotriva celor vinovate, astfel: retrogradarea din funcție pe trei luni a AURELIEI HODOR și mutarea acesteia într-un alt loc de muncă; mustrare împotriva ANEI CIUSA. Faptele au fost discutate în colectivul de oameni ai muncii din I.C.S. Cimpina, care au avut o poziție critică față de comportarea celor două lucrătoare”.

Mariana Constantinescu din București, strada Murguța nr. 6, blocul 9, scara C, ap. 33, sectorul 6 are un necaz: începînd din luna mai a.c., administrația blocului o obligă să plătească întreținere și pentru fiul ei, în vîrstă de 4 ani — care de fapt locuiește la bunica sa, în strada Vulturii 133 sectorul 3, unde este cuprins în cota de întreținere a respectivei locuințe! — pentru faptul că acesta vine la ea, la mamă, de sîmbătă după amiază pînă duminică, cînd se întoarce la bunica. Administratorul blocului din strada Murguța îi argumentează că există o lege prin care se menționează că orice membru al familiei care locuiește mai mult de o zi într-un imobil, este obligat să plătească respectiva cotă de întreținere. Și ne întrebăm dacă este adevărat acest lucru? Faptul că un copil de patru ani este obligat să plătească întreținere în două locuri, ni se pare cel puțin absurd!...

Tribunalul județean Neamț: „Vă facem cunoscut că în urma scrisorii adresate de către Toader I. Epure din comuna Borca, satul Socl, județul Neamț, redacției — și, trimisă nouă spre rezolvare — executorul judecătoresc a încasat suma de 1.655 lei datorată acestuia de un cetățean, urmînd ca T.I.E., să se prezinte la Judecătoria Piatra Neamț pentru a o ridica”.

„În legătură cu scrisoarea mea din 17 iunie a.c. în care vă relateam despre cumpărarea unei mașini de spălat rufe „Automatic” în stare defectă și refuzul reprezentanței I.M. Cugir de a-i asigura repararea, vă aduc la cunoștință următoarele: Direcția comercială județeană Timiș a constituit o comisie — din care au făcut parte și reprezentantul magazinului în cauză și reprezentantul I. M. Cugir — care a verificat starea concretă a mașinii; în consecință, Direcția comercială, cu nr. 1916/85 mi-a făcut cunoscut că mașina va fi schimbată, ceea ce s-a și făcut, într-adevăr, prin magazinul nr. 3. Totodată s-a luat măsura ca acum, în magazinele de specialitate din Timișoara, mașinile de spălat automate să se vîndă dezambalate, dînd posibilitatea cumpărătorului să-i verifice măcar aspectul. Cu cele mai călduroase mulțumiri — Cornel Șumegh, Timișoara”.

Consiliul popular al municipiului Cluj-Napoca: „Urmare scrisorii adresate de un grup de cetățeni, privind starea străzii Tudor Vladimirescu, vă aducem la cunoștință: s-a dispus Administrației parcurilor și străzilor Cluj-Napoca, să întrețină și să niveleze strada

în cauză, urmînd ca modernizarea acesteia să se execute în anul 1985, trimestrul III”.

Un GRUP de familii din comuna Vaideeni, județul Vâlcea, ne roagă să-i ajutăm — publicîndu-le rîndurile scrise — în următoarea problemă: cei de la consiliul popular local au avut „bunătața”, după cite înțelegem, să invoalească în islazul satului un cioban, localnic, care are o turmă de circa 500 oi; acest islaz era pășunat, prin datină, de vitele oamenilor, și tot prin datină ciobanii mergeau sus la munte, vara. Acum stau pînă la 1 iunie, oamenilor nu le-a mai rămas ce să cosească din finețe — acum li s-a dat și islazul respectiv: este vorba de islazul din punctul Dealul Marc-Frăsinet. O citire a.m. de 100 capete, nu mai poate fi ținută acum — deși oamenii și-au achitat toate contractele cu statul, și au vitele învoite pe islazul respectiv. Pe care însă nu-l mai pot folosi! (scrisoarea este semnată de 69 de persoane).

N.R. — admițînd varianta că nu ne aflăm în fața unei excocherii de proporții, rugăm organele în drept să analizeze cit mai urgent situația relatată mai sus.

D.P.M.O.S. București — Oficiul forțe de muncă: „Urmare scrisorii adresate redacției FLACARA, prin care Cristina Micle din București, strada Pitulici nr. 2 solicită sprijin în vederea încadrării în muncă, vă facem cunoscut că la data de 18 iulie a.c. susnumita a fost repartizată pe post de muncitor necalificat la întreprinderea grupurilor sociale și cantinelor — I.A.G.S.C.”.

„În anul 1961 am descoperit la ELISOVA o statuie din piatră de calcar a cărei poză o anexez acestor rînduri. I-am spus — poate gîndindu-mă la „pietrele” lui Brîncuși — „Cap de dac”. De atunci cercetez cu fascinație locul acela, pentru că este un loc al unei foste comune. Comuna Elisova a dispărut datorită ridicării apelor Dunării prin barajul Porțile de Fier. Din 1961 și pînă în prezent, am

găsit în zonă două statui și o mulțime de figurine al căror loc, firese, cred că ar fi într-un muzeu. Tot aici am găsit o piatră de citeva sute de kilograme, pe care se află o inscripție ce s-ar putea să fie tot atît de veche ca aceea de la Tartaria. Este vorba de niște linii și puncte fin incizate. Neîntîlnind specialist, vă solicit publicarea acestor rînduri în scopul de a atrage atenția celor în drept în sensul verificării științifice a documentelor pe care le dețin” (Petre Cârstea, comuna Berzasca, județul Caraș-Severin).

Consiliul popular al sectorului 2: „Urmare scrisorii unui GRUP de cetățeni în care se arată că parcul din spatele poliției industriale „23 August” s-a transformat, din nou, într-o groapă de deversări publice, vă facem cunoscut că, intrucît cele sesizate se confirmă, conducerea Administrației domeniului public a sectorului 2 a luat măsuri de amenajare a acestui parc, lucrarea fiind în curs de finalizare”.

„Sînt Ion Titica din Ploiești, strada Alcea metalurgiştilor nr. 9, bloc 56 A, scara B, apartamentul 36. Încă din luna iulie 1984 am făcut dosarul fetei mele Nechifor Claudia Eliza, pentru un cămin-școală. Am primit aprobarea, adică înternarea ei în căminul-școală de la Gura Ialomiței la data de 7.10.1984. Petiția mea a fost înternată la 11.10.1984, iar de atunci și pînă în prezent școala nu a primit dosarul ei. M-am interesat în mai multe rînduri de situația dosarului și mi s-a spus să mai aștept. Bine,

bine, aștept — dar pînă cînd? Dosarul a fost trimis de la Ploiești în data de 1.01.1984 cu nr. 20.693, el zîcînd și astăzi cine știe unde. Poate că prin publicarea acestor rînduri îl voi găsi — începe, peste puțin, un nou an școlar și fetea, fără acest dosar, nu mai e primită la școală.”

Consiliul popular al municipiului Tecuci: „Referitor la scrisoarea Clădiei Coteț, din comuna Drăgănești, județul Galați, care solicita sprijin pentru încadrarea în cîmpul muncii: I. Claudia C. este absolventă a Liceului industrial nr. 1 Tecuci — secția electrotehnică — promoția 1984, fără a i se da repartiție în cîmpul muncii. În prezent, începînd cu data de 1 iulie a.c., aceasta lucrează ca muncitoare în calificarea pe care o are la I.U.G.C.C. Galați”.

Pagină realizată de HORIA PĂTRAȘCU

Poșta redacției

Ana Șelaru — Aninoasa (Gorj) ș.a.: Aveți posibilitatea reconstituirii vechimii în muncă în situația în care îndepliniți cumulativ condițiile următoare: să dovedeți că sînteți încadrată în muncă; să prezentați un înscris oficial din care să rezulte că ați fost în raporturi de muncă cu unitatea în perioada respectivă; să dovedeți că nu se găsesc arhive din acea perioadă și motivul lipsei; să prezentați cel puțin 2 martori care să ateste cu înscrisurile acestora că au lucrat în perioada și la același loc de muncă cu dv.

Vasile Filip — Pitești: Pentru categoriile de personal: ajutorator, administrativ, muncitori, pază, îngrijire etc. din unitățile școlare, nîmbera, promovarea, transferarea, eliberarea sînt de competența organului de conducere colectivă al unității de învățămînt și a inspectoratului școlar județean. Grup de mecanizatori — I.A.S. Balaciu (Ialomița): Mecanizatorii care au trecut în subordinea unităților agricole de stat și nu sînt membri cooperatori, primesc de la unitatea agricolă din care fac parte cite un lot în folosință în suprafața de pînă la 0,10 ha. Dreptul de folosire a terenului încetează pe data desfacerii contractului de muncă al titularului. Viorica Răducanu — Căzănești (Ialomița). Fiind absolventă promoția 1984, sînteți obligată să efectuați stagiul în unitatea școlară unde ați fost repartizată. Doina Stoian — Darabani (Iași): Alocația de stat pentru copil se poate acorda tatălui cu condiția să fie încadrat cu contract de muncă pe durată nedeterminată într-o unitate socialistă de stat. Dumitru Pirvan — Ponoarele (Mehedinți): S-a procedat legal, pentru că obligația de a efectua paza obstească pe timpul nopții revine tuturor locuitorilor din localitățile în care se organizează paza (barbați între 18—65 ani). Pot fi scutiți de această obligație cei inapți medical, militar, precum și cei care au motive bine întemeiate. Maria Cristescu — București: Dacă nu dovedeți cel puțin 10 ani de căsătorie conf. cerințelor legale nu puteți beneficia de pensie de urmaș. Maria Ioan — București: Buletinul de identitate este un act netransmisibil și ca urmare nu poate fi folosit de către o altă persoană pentru restituirea sumelor de bani din contul curent personal al unui titular. Maria Istrate — Tîcliceni: Dv., fiind plătită cu sume forfetare, nu aveți calitatea de persoană încadrată în sensul Codului Muncii, iar timpul lucrat și retribuit cu astfel de sume nu constituie vechime în muncă valabilă la pensie. Aglaia Doagă — Oituz (Bacău): Alocația de stat pentru copii se acordă cu data de întii a lunii următoare depunerii dosarului de alocație. Ioan Căruț — Dala Română (Alba): În situația dv., avînd calitatea de membru cooperator în cadrul cooperativei „Unirea, la trecerea la S.G.C.L.-Sebes, beneficiați de vechime neîntreruptă în muncă, dar nu și în aceeași unitate.

MARGA NEDELEA

● „Flacăra” nu la în considerare scrisorile anonime și nu primește acte originale. Scrieți-ne cit mai concis. Și nu uitați să vă iscăliți. Precizați eventual telefonul unde vă putem găsi. Audiențele se țin zilnic între orele 11 — 14.

Ce fel de prieten al noului sinteti, tovarăse inginer?

Muncim, adică ne punem mintea la contribuție

— Tovarăse inginer Cristian Dumitru, sinteti direc'or ad-junct tehnic și de producție la cea mai mare fabrică de sticlărie din țară, a cărei abreviere e I.A.S.B. Ca să ne facem o imagine asupra capacității unității din Bulevardul Ion Șulea, spuneți-ne cit produce întreprinderea.

— I.A.S.B. este, și ea, una din ctitoriile Epocii Ceaușescu, primele ei puneri în funcțiune datînd din 1968. De atunci, fabrica s-a mărit și modernizat continuu, axată fiind pe sticlărie de ambalaj, flacoane, fiole, butelii etc, și de menaj, pahare, scrumiere, servicii de masă și așa mai departe. Ca să vă răspund la întrebare, încercăm zilnic 27—30 de vagoane de produse fizice.

— Asta ar duce, după o socoteală simplă cam la un miliard de produse pe an! Și-acum, după ce vom fi încheiat „punerea în cadrul”, să intrăm în subiect: ce se întreprinde la I.A.S.B., concret, pentru promovarea noului?

— Credeți că e suficient dacă vă spun că numai pe primele 7 luni ale acestui an au intrat în fabrică de serie 75 de produse noi?

— Am notat, dar nu e suficient.

— Căutarea și afirmarea noului a fost și a rămas la I.A.S.B. o preocupare fundamentală. Aceasta nu e, ca să zicem așa, o lozincă, ci o realitate ușor de detectat, susținută între altele și de argumentul că, în prezent, ponderea produselor noi și re-

proiectate reprezintă 51,4 la sută din totalul marfă. Cu 1,4 la sută peste plan, asta în condițiile în care gradul de înnoire e organic limitat, sticlăria de ambalaj fiind tipizată. Alt exemplu: am asimilat anul acesta 205 modele noi, alte formate, alte decorații etc, care urmează a fi prezentate la contractările din 1986.

— Clar. Ca să fie însă și mai clar, spuneți-ne ce înseamnă, în bani, cele 75 de produse noi?

— Valoarea lor? Peste 6 milioane și jumătate, rodul căutărilor și frământărilor întregului colectiv al întreprinderii, comunisti sau membri O.D.U.S. Noi n-am făcut altceva, fără falsă modestie, decît să aplicăm minunatul indemn lansat de secretarul general al partidului, care ne-a indicat, cu luciditate și înțelepciune, să nu ne temem de nou, ci de stagnarea în gîndire. În acest cadru al unei puternice activități creatoare, un rol de seamă, de catalizator, l-a jucat și îl joacă zi de zi Comisia inginerilor și tehnicienilor din unitate, condusă de inginerul Anica Oprea. Aflată sub egida F.D.U.S. și colaborînd strîns cu toate organizațiile Frontului, această comisie a devenit un redutabil avanspost al bătăliei pentru nou. Analizînd necesitățile tehnico-economice ale întreprinderii pe 1985, C.I.T. a întocmit un plan ferm de acțiune, încredinșînd sarcini concrete fiecărui cadru tehnic cu pregătire superioară. Asta i-a stimulat pe oameni, fiecare dorînd, nu-i așa?, să arate cit poate, înțelegînd că, făcînd pen-

tru fabrică, face de fapt pentru el și pentru noi toți.

— Ne-ați putea oferi cîteva exemple?

— Cite doriți! Inginerii Viorel Ionescu și Grigore Ion, ca să încep cu ei, au proiectat și condus realizarea unor mașini de mare randament pentru ambalaje din carton. Totul s-a executat prin autoutilitare, ajungînd să fie refolosite o serie de ambalaje care înainte se aruncau. Alături de muncitorii specialiști Despina Ion și Marin Sirbu, inginerul Gheorghe Stingă a pus la punct un nou sistem, automatizat, robotizat, de transport interoperațional, care a înlocuit motostivuitoarele. E vorba, în esență, despre mai multe cărucioare pe linie îngustă, care preiau produsele de la benzi și le transportă la ambalajul final și, ulterior, la magazia de produse finite. Avantajele sînt grăitoare: reducerea forței de muncă, 9 oameni mai puțin, și reducerea consumului de carburanți cu 40 de tone pe an.

— Am înțeles. Care este situația, tovarăse director Dumitru, în ceea ce privește tehnologiile din planul de stat?

— Am avut două poziții, la extinderi, și le-am rezolvat. Am izbit să producem sticlă de ambalaj cu greutate redusă pînă la minimum, făcînd ca o sticlă de bere, de pildă, care cîntărea 400 de grame masă de sticlă să cîntărească 365. Numai din economiile rezultate pe 1985, echivalente cu 6500 de tone de materie primă, sîntem în măsură să producem 18 mi-

lioane de sticle de bere. Adău-gînd că, în paralel, am realizat o economie relativă de 2400 de tone combustibili convenționali. A doua temă privea utilizarea cioburilor din achiziții pentru fabricarea articolelor de ambalaj. N-am să intru în amănunte, am să spun doar atît: folosind pînă acum, în 1985, 13500 de tone de cioburi, am economisit 17200 de tone de materie primă.

— Cum? Elaborînd rețete noi?

— Și asta. Am înlocuit, ca să iau un exemplu, soda calcinată și fluorosilicatul de sodiu cu sare și, mai recent, carbonatul de calciu cu calcar filer. Ce e filerul? Un material secundar în industria cimentului, scos la vinzare cu 100 de lei tona.

— Carbonatul de calciu costînd cit?

— De aproape 4 ori mai mult. Mai exact, 388 de lei tona. Acordînd noului o atenție prioritară, închizînd toate robinetele risipei, am ajuns să cheltuim 689 de lei, din care 511 sînt cheltuieli materiale, la 1000 de lei producție-marfă. Declar însă deschis că nu sîntem mulțumiți pe deplin, avînd convingerea că, ajutați de centrală, ca și de Institutul de cercetări cu profil, I.C.P.T.S.C.F., putem face mai mult. Avem, ca să zic așa, încă destule resurse. Nu toate utilajele noastre sînt ce-ar trebui să fie. Unele dintre ele, cuptoarele de topit în primul rînd, consumă încă exagerat. Numai aici, la cuptoare, mai putem reduce cu 8—10 la sută. Vă asigur

că vom reduce. E treaba noastră, e una din sarcinile de bază rezultate din lucrările recentei Plenare comune a Consiliului Național al Oamenilor Muncii și al Consiliului Superior al Dezvoltării Economice și Sociale, nu trebuie să așteptăm de la nimeni. E de datoria noastră, a fiecăruia dintre noi, să ne punem mintea la contribuție. Cine are, întii și întii, interes ca fabrica să meargă tot mai bine? Noi, cei care mincăm piine de pe urma ei!

— Aveți dreptate. O ultimă chestiune: există inventatori la I.A.S.B.?

— Firește, mișcarea de invenții și inovații aduce întreprinderii, și nu numai ei, importante beneficii. Numai aici, la I.A.S.B., economisim anual 1000 de megawați prin aplicarea invenției inginerului Cornel Littera vizînd regulatoarele de debit la cerere atasate compresoarelor de tip „Reșița”, dar ideea a fost prelucrată și în alte unități. O a doua invenție, aparținînd inginerilor Victor Mocanu și Mihai Cerchez, micșorează consumul de sodă și înlocuiește feldspatul, aducînd economii în costuri de peste 1 milion de lei pe an. Toate aceste idei, altele, au în spate, firește, multă muncă, multe frământări, uneori chiar eșecuri de început, dar oamenii sînt că e de datoria lor să lupte pentru nou, altitudinea lor fiind, dacă vreți, un mod concret de a fi părtași direcți la marea operă de construcție a României moderne, pe care o conduce, neobosit și vizionar, cel dintii bărbat al neamului, tovarășul Nicolae Ceaușescu. Înaltelor chemări ale secretarului general al partidului ei le răspund prin fapte, prin sudoare și disciplină.

■ OVIDIU IOANIȚOIA

Un Pionier la 70 de ani

E într-o partidă de pertrac-tări telefonice. Cu glasul cînd moale, cînd dulce, cînd trîznitor și imperativ, încercă și reușește să obțină o livrare înainte de termen. O chimicală, ceva foarte important după care-i crapă buza. Il privesc mirat-întrebător gîndindu-mă la instituția contractelor și îmi răspunde cu un zîmbet oltenesc de 34 de măsele lăsîndu-mă să cred ce vreau. Se numește Constantin Badea, e oltean sută la sută și directorul comercial al binecunoscutei și apreciatei întreprinderi bucureștene Pionierul. Am venit aici să verific și să exploatez reportiericește o informație interesantă, cînd portarul m-a sîderat cu întrebarea: „care Badea?”. Pînă să mă dumiresc a lansat „directorii noștri se numesc amîndoi Constantin Badea, generalul este la Centrală iar comercialul în birou”. Mărturisesc că nu mi s-a mai întîmplat să întîlnesc o asemenea potrivire de nume nici măcar la frați. Dar dacă asta e argumentul în plus al unității în sistemul de conducere a treburilor întreprinderii, cu atît mai bine. Așa am ajuns în fața acestuia... negustor, cum îi place să se intituleze și care, sînt convins, cu zîmbetul său fascinant, a „semnat” multe contracte importante. Aflu că e director de 12 ani, de la 1 aprilie 1973 și mă amuzîndu-mi scena numirii de ziua păcăleliilor. După cum merg treburile, nu s-a păcălit nimeni.

În primăvară, la Dallas, unde în afară de isprăvile familiei Ewing se petrec și lucruri serioase, două modele de pantofi de sport produși la Pionierul au participat la o expoziție-tîrg unde s-au bucurat de succes. Îmi furnizează amănunte în plus ing. Dorin Mihăilescu, șeful atelierului de creație, unul din autorii „minunilor” pe care le-a și prezentat, de altfel, în orasul texan. Sînt două produse exclusiv românești denumite ROSTAR și ROSPRINT care au făcut o serioasă concurență așilor în materie. Acum se produc în serie și se livrează în Anglia și Franța. Sînt curios să aflu ce fermecate încălțări or fi dacă au reușit să se impună în acerba competiție a producătorilor de material sportiv. Într-adevăr, sînt niște pantofi deosebit de frumoși, cu fețele în culori pastelate, cu tălpi flexibile și ergonomice, cu un „ceva” special în design și, mai

ales, cu componente în totalitate indigene. Sînt la fel de frumoși ca toate cele 500 de modele pe care le producem anual, precizează directorul Badea, de fapt, în fiecare an alte 500, astfel încît nomenclatorul nostru se reînnoiește la 365 de zile. E un ritm pentru care adjectivul alert pare un eufemism, dar este un ritm fără de care nu s-ar putea face față necesităților exportului, exigențelor beneficiarilor străini care cumpără peste 80 la sută din cele mai bine de 5 milioane de perechi de încălțăminte realizate anual la Pionierul. Și cînd te gîndești, continuă interlocutorul, că în 1920 aici se făceau opine militare cu ținte și harnașamente, iar în 1940, an de „mari” realizări, cizmarii de la „Talpa” (asa se numea fabrica), coseau 500 de perechi de pantofi și cizme cu butoni („americane”) pe zi. Azi, dacă ar fi să raportăm producția la numărul de muncitori, fiecărui îi revin peste 1600 de perechi pe an. În 1986 producția va crește substanțial odată cu intrarea în funcțiune a unei noi secții unde

se vor confecționa 200 000 de perechi anual și care va avea asigurate spații de „lotizare” a mărfii pentru export, depozite de care este mare nevoie.

Am vizitat, pe fluxul de fabricație, secțiile acestei întreprinderi aflată pe strada Tăbăcarilor, în zona unde se găsește o altă unitate reprezentativă a peilăriei românești, Dimbovița, și am văzut că a face o pereche de pantofi nu e o treabă deloc ușoară. În secțiile de croit, unde predomină mirosul incon-fundabil al pieii proaspăt tăbăcite, foile uriașe sînt verificate centimetru cu centimetru sectorizate și croite conform compoziției fibroase, iar apoi repartizate pentru confecția anumitor zone ale pantofului. Nu se pot pune „poale” sau „gîturi” (expresii de specialitate) în zona de flexiune aabei picio-rului ci doar la bombeu sau ștaif, îmi explică Nițu Dumitru, croitor în oiele, frunțas pe întreprindere. După croit, meserie de mare finețe și precizie, fețele trec la cusătoria, unde se aplică căptuseala și alte componente. Aici forța de muncă este predominant feminină, muncitoare ca Petre Ioana și Soare Alexandrina fiind considerate maestre ale lucrului la rapidele mașini cu ace de oțel ce zboară pe fata netedă a oțelii. Sînt apoi o multime de alte operațiuni, fiecare la rîndul ei de maximă importanță — tras pe calapod, înjecat cu ciment special, slefuit, tălănit, finisat, împerecheat — astfel că pînă să ajungă în picioarele cumpărătorului o pereche de ROSTAR sau ROSURINT, TONGA sau CENTURY trec prin zece de mîini de o egală pricepere și exigență. Consecința? Nu există calitatea a 2-a, nu există refuzuri din partea beneficiarilor de peste hotare, iar cooperarea cu firme prestigioase din Franța, R.F.G. și Anglia se desfășoară, de la un an la altul, la cote cantitative mereu mai înalte.

Aceasta este întreprinderea Pionierul, care va aniversa, în 1987, 70 de ani de activitate în domeniul pielăriei și încălțămintei, o activitate în cadrul căreia 3000 de muncitori și muncitoare realizează adevărate bijuterii. E oare cineva care să nu aprecieze un pantof frumos și comod, mai ales dacă vrea odată la murmurat „urări de sănătate” la adresa vreunui producător a cărui marfă i-a torturat picioarele?

Și numai dacă ținem seama că 5 la sută din achizițiile unui mare importator de încălțăminte — S.U.A. — poartă marca „Made in Romania”, aflăm că multă lume în lumea asta mare e mulțumită de pantofii românești.

■ IOAN ROȘCA

Forme noi de viață și cultură

Repere vilcene

Îmi place să revăd plaiurile, dealurile și munții județului Vilcea, deoarece, întotdeauna, mi se pare că natura s-a zămislit aici tocmai pentru a da oamenilor bucurie, sătătate, calm și dragoste de viață.

Sînt dornic să revăd, mereu, aceste locuri de veche așezare, ctitorii ale figurilor de legendă din istoria neamului nostru; Cozia, Cetățuia, Govora, Bistrița, Anota, Frințești, Horezu, Stănești și altele poartă și astăzi fiorul tainic de iubire a gleei strămoșești, lăsat aici de Mircea cel Bătrîn, Radu de la Afumați, Matei Basarab, Constantin Brîncoveanu și Stroie Buzescu.

Mă uimește cit de organică este legătura dintre arta veche a meșterilor anonimi, cu artizanatul real, ori cu arhitectura așezărilor vilcene ale timpului nostru; parcă niște fire invizibile fac legătura între făuritorii vechilor picturi de la Cozia (s-au mai găsit și ieri-alaltăieri fresce necunoscute, acoperite și bine conservate de fumul lumînărilor, care — prin grija specialiștilor — ies astăzi la iveală, redescoperindu-și splendorile) și miinile harnice, inegalabile, ale marelui artist olar Victor Vișoreanu din Horezu, ori între iconografia de pe aici și pastelul portului popular; iar casele, noile construcții edilitare poartă aceeași pecete a artei vechi, îmbogățită cu paleta contemporaneității, continuatoare firească a tradiției.

Salut munca plină de străduință, pe tărîmul culturii, a miilor de artiști amatori de prin aceste locuri care nu dețin nici o instituție profesionistă, muzicală, teatrală ori coregrafică. Sînt de notorietate publică — și ne facem o datorie de conștiință să le reamintim — foarte numeroasele premii și distincții acordate județului Vilcea — de-a lungul celor cinci ediții ale Festivalului național „Cîntarea României”, dar mai cu seamă în ultima etapă, finală, care abia s-a încheiat. Progresele culturale și în special muzicale, trebuie spus răspicat, se datorează, fără doar și poate, acestui festival care aici, ca și în alte locuri, si-a atins țelul pentru care el a fost inițiat: atragerea spre cultură și dezvoltarea inițiativelor culturale, inteligenței și inventivității, pe plan local, în corespondență directă, desigur, cu cel național. Exemplificînd, voi arăta că vilcenii n-au atins nicînd valoarea cu adevărat profesionistă — în înțelesul slujirii artei, așa cum se cuvine — ca acum, prin atîtea și atîtea formații diverse: Corul mixt al Sindicatului în-vățămînt — Vilcea, Corul mixt

al Căminului cultural din Bălcești, Corul de cameră „Eufonia” al Consiliului popular județean, Orchestra de cameră „Concertino” a Casei municipale de cultură Vilcea, spațiul neîngăduindu-mi a mai continua înșirarea a încă zece mari colective muzicale, revelînd o interpretare ieșită din comun. Aici trebuie să amintesc însă și numele cîtorva specialiști de înaltă clasă, care s-au pus, hotărît, pe treabă, în slujba artei de pe aceste meleaguri: artistul emerit, dirijorul Mircea Cristescu, dirijorii de cor Alexandru Racu și Mihai Ștefănescu.

Sînt pe deplin mulțumit că aici, ca și în alte părți, au luat ființă, prin „Societatea prietenii muzicii și ai teatrului” din Rimnicu Vilcea, Cursurile muzicale de vară, ajunse în acest an la cea de-a zecea ediție. Într-o atmosferă de vacanță activă, acestea sînt deschise instrumentiștilor de orice vîrstă (pian, vioară, violă, violoncel) urmărindu-se, printr-o tematică judicioasă, dezvoltarea armonioasă a personalității artistice, stimu-lîndu-se preocupările stilistice și aspirațiile rezonabile către înțelegerea și interpretarea marilor valori, de la Bach, Beethoven, Schubert, Brahms, Ceaikovski, la Enescu, Jora și pînă la cei mai tineri și valoroși reprezentanți ai creației românești, toate aceste învățăminte fiind asigurate prin experiența unor profesori erudiți ca maestrul George Manoliu, Serafim Antropov, George Halmos, Radu Negreanu și a altor cadre universitare de la Conservatorul „Ciprian Porumbescu” din București.

Cunosc bucuria vilcenilor și a A.T.M.-ului de a fi organizat acel unicat care se numește „Festivalul tinerelor talente”. Cîte mari valori interpretative, autentice speranțe împlinite — în frunte cu pianistul Vinicius Moroianu —, n-au cunoscut înția mare afirmare la Rimnicu Vilcea, în fața celor mai severi și avizați critici ai noștri? Cîte eforturi n-a făcut Comitetul județean de cultură și educație socialistă, în frunte cu președintele său, Ilie Bădișescu, ori, la fel, cită pricepere și perseverență a pus criticul Alfred Hoffmann, reprezentantul avizat al A.T.M., pentru ca acest Festival să existe în fiecare an?

Îmi place să revăd „Sinaia Vilcei” — cum pe drept denumise Nicolae Iorga, Călimăneștii să ascult în celălalt mare festival interjudețean „Cîntecul Olteului”, freamătul pădurilor și susurul apei la Olănești, Govora, Drăgășani, Horezu, Bălcești și, bineînțeles, Rimnicu Vilcea; mă bucur să văd aici — aproape sub ochii mei — noile forme moderne ale vieții, deci și ale conștiinței socialiste.

■ CLAUDIU NEGULESCU

De ce tragem de timp

Inginerul IULIAN BARBU (șef de colectiv la Institutul de studii și proiectări pentru îmbunătățiri funciare) se numără, alături de A. Pricăjan și P. Dănescu, printre specialiștii cei mai apreciați și cu cele mai vechi state de serviciu în domeniul valorificării apelor minerale. Acesta e, de altfel, principalul motiv pentru care dezbaterea noastră, inițiată în rîndul unor specialiști de recunoscută valoare, nu putea să nu-l aibă în vedere și pe ing. I. Barbu. În același timp, se simțea nevoia intervenției unui specialist în probleme de foraj, de aflare și exploatare de noi resurse, fapt pentru care discuția noastră a pornit chiar din acest punct.

— În ce ar consta specificul forajelor pentru depistarea și, apoi, scoaterea la suprafață a rezervelor de ape minerale?

— Fără nici un fel de exagerare, e o treabă grea, un fel de chirurgie de finețe a pămîntului, necesitînd o echipare deosebită și oferînd, atunci cînd te aștepti mai puțin, cele mai felurite surprize. Mi-aduc aminte, la Singeorz-Băi, cînd am forat prima dată am dat de apă, apoi apa a dispărut pentru a reveni ceva mai târziu. Cînd lucrezi cu apa minerală nu poți foraj și, apoi, pleca liniștit acasă. Munca de cercetare continuă pînă cînd ai siguranța deplină a lucrului bine făcut.

— Știți și dumneavoastră foarte bine, multă apă minerală curge, în chiar clipa cînd stăm de vorbă, în nenumărate locuri din țară, fără a fi băgată în seamă...

— Așa este, din păcate. Și spun din păcate pentru că pămîntul ne-o oferă gratuit și consider că este o problemă de bun simț elementar să o punem în valoare atîta timp cît o avem. Dar realitatea aceasta e — sondele curg, curg, curg, și curg în șanț! Așa cu atît mai mult cu cît noi, cei care luăm pămîntul la întrebări pentru a da de ape, am tot progresat în ultima vreme, ajungînd să folosim la sondele noastre echipamente speciale, cimenturi speciale, am introdus țevărie de PVC și chiar de inox (la Covasna și Pălăș), ne-am pus problema valorificării dioxidului de carbon din zăcăminte, gaz care se pierde adesea inutil, dar... atîta timp cît — așa cum s-a subliniat și în alte rînduri de către cei care și-au expus punctele de vedere în paginile revistei „Flacăra” — apa minerală este considerată încă, și chiar de cei în grija cărora se află, o simplă cenușă, va mai fi destul de așteptat pînă cînd ea o să poată atinge stadiul de valorificare la care ne gîndim noi. Trebuie înțeles de toate schimbările această optică.

— Practic, ce vă nemulțumește în momentul de față?

— Modul în care este tratată, de către centrala de resort a apelor minerale, munca noastră, a geologilor. De ce tragem de timp? De ce, atunci cînd noi evidențiem un zăcămint, cînd rezerva de apă este omologată de către Comisia națională de rezerve, dosarul respectiv intră în vreun raft sau în vreun birou și nu mai iese de-acolo cu anii? Atunci cînd o lume întregă — și noi odată cu ea — luptă pentru găsirea de noi rezerve, de substanțe naturale utile, să ajungem să nu ne intereseze ce se descoperă în subsolul țării?

Am fost sesizați de numeroși cititori (și consemnăm cu bucurie acest lucru) că, și în urma repetatelor apeluri ale revistei noastre, în multe locuri din țară — și îndeosebi în Capitală — se găsește, în cantități evident sporite față de verile trecute, apă minerală. Acest lucru spune multe (și bune) despre receptivitatea cu care au fost primite observațiile formulate de noi, dar, în același timp, dovedește și oportunitatea creerii — la București — a unei stații pilot experimentale de îmbuteliere a apelor minerale, pe care am avut prilejul să o vedem de curînd.

Stația București — Colentina vine să materializeze o seamă de frumoase intenții legate de tot mai buna aprovizionare cu apă minerală a orașelor mari, dovedind, la nivelul Capitalei, o mare eficiență. Deși de dimensiuni încă reduce — se îmbuteliază aici doar 250.000 litri pe lună — această stație

— Exemple!

— Vă pot oferi nenumărate. Să începem cu zăcămintul de la Tirgu Secuiesc, pe care l-am studiat cîțiva ani buni. Pe parcursul cercetărilor noastre, prin '80, se pune și problema unor zăcăminte de cărbune în acea zonă, fapt pentru care Ministerul Geologiei ne-a cerut ca, în paralel cu munca de depistare a zăcămintului de apă minerală, să facem și investigații legate de cărbune, pentru că tot eram în zonă și nu era cazul să fie trimisă o altă echipă. Acceptînd, am suferat, se pare, centrala apelor minerale, care nu încetează a ne șicana din acel moment, mergînd pînă la a nu aviza studiul făcut de noi. Acest studiu — „Documentație cu calculul rezervelor de ape subterane minerale și CO₂ din bazinul Tirgu Secuiesc, județul Covasna” — a fost trimis de noi la Ministerul Geologiei care, cu privire la el, ne-a comunicat că „acesta are un conținut corespunzător Normelor metodologice privind determinarea, clasificarea, confirmarea și evidența rezervelor de ape subterane de adîncime. Conform prevederilor acestor norme pentru omologarea de ape subterane naturale minerale și CO₂ mofetic, este necesar ca documentația să fie insușită și trimisă spre omologare de beneficiar, respectiv Ministerul Agriculturii și Industriei Alimentare, care va preciza și „posibilitățile” de valorificare a rezervelor. Cu toate acestea, nici pînă acum zăcămintul nu a fost băgat în seamă, deși noi estimăm că, într-o primă fază, se putea exploata o cantitate de 376 metri cubi de apă și 280 metri cubi de CO₂, pe zi, mai rămînd încă peste 500 mc de apă pe zi ce puteau fi exploatați ulterior. Acesta a fost și este finalul unei cercetări începute încă de prin 1976! Și, rețineți, e vorba de o apă bună, de tip Biborțeni! Este cam aceeași poveste ca în cazul Bilborului, ba chiar încă mai complicată. Indiferent, zic eu, de disputele dintre C.B.S.A.A.P. și I.S.P.I.F., zăcămintul era primul care trebuia avut în vedere, centralei revenindu-i sarcina să treacă de mînt la valorificarea lui. Mai doriți și alte exemple?

— Dacă mai stît...

— Cu nemulțumiri. Iată, făcînd studii la Poiana Vinului, studii hidrochimice pentru a testa calitățile apei scosă dintr-o sondă. Dar reprezentantul centralei sistează cercetările și spune că se poate proceda prin similitudine cu apa izvoarelor din zonă. Dar, așa cum ne așteptam, de altfel, la comisia de confirmare a rezervelor, în absența studiului hidrochimic, zăcămintul n-a fost confirmat! Acum — alți bani, altă distracție! Sau la Tușnad... Am făcut două foraje, încă din '83, dar numai acum o lună a fost trimisă documentația pentru confirmarea zăcămintului! Mai mult, geologul centralei n-a fost prezent la recepția pom-pării, fapt pentru care și-a însușit studiul — pe care Comisia națională de rezerve l-a confirmat —, dar a refuzat și refuză să recepționeze sondele. Cui folosesc aceste ștace? Apelor minerale — în nici un caz!

— Care este, în fond, punctul cel mai nevalgic al acestui domeniu?

— Vă spun dintr-o experiență de peste 30 de ani, cu toată

este o dovadă limpede că s-ar putea face încă multe lucruri în domeniul apelor minerale, dacă ar exista pretențiuni mai mult interes. Șeful secției Colentina, Mihai Vasilache, se arată mulțumit, în primul rînd, de calitatea liniei de îmbuteliere, realizată la „Tehnofrig” Cluj-Napoca, linie care dă un randament bun și nu dă bătăi de cap în legătură cu reparațiile, în afara reviziilor curente. Este, însă, la fel de adevărat că stația dispune și de un maistru și de un mecanic de întreținere care, în condițiile muncii într-un singur schimb de opt ore, reușesc să asigure buna funcționare a agregatului.

Apa s-a adus inițial de la Tușnad (în prezent se colaborează cu Sîncrăieni), în cisterne auto care nu transportă decît apă, cisterne cu o capacitate de 13—17.000 litri la un transport. Dioxidul de carbon vine de la Tușnad, fiind la rîndul

sinceritatea și responsabilitatea: administrarea lor defectuoasă, neglijentă. Cred că am face mult bine acestor ape dacă le-am da spre valorificare industriei mici, județene, unde s-ar bucura, sint convins, de mult mai multă atenție. Altfel... Dar să vă mai ofer o mostră de comoditate și incompetență. La Boholt, în județul Hunedoara, o sondă funcționa, iar la alta încă cercetam. Am făcut recepția — la care n-a participat (iar!) nimeni de la Centrala berii — în prezența specialiștilor și forurilor locale și am închis-o apoi, pentru conservare. Centrala a refuzat să-și însușească documentația noastră, solicitînd redeschiderea sondei, ceea ce ar fi distrus echilibrul celeilalte sonde, care producea... Sau în legătură cu un zăcămint de la Tămășel, după obținerea avizului Ministerului Geologiei privind oportunitatea cercetării, centrala mai așteaptă doi ani pînă să dispună începerea finanțării! Aceeași tragere de timp de care vorbeam mai înainte. Vă spun din toată inima că aceste lucruri mă dor, ca om care am muncit mult pentru apele acestea minerale, pe care le văd curgînd pe apa simbetel. Statul investeste mulți bani în cercetarea geologică, zeci de milioane pe an

S.O.S. apele minerale

numai în domeniul apelor, iar noi am ajuns ca, la acest moment, să nu mai știm bine nici ce rezerve avem, rezervele confirmate sînd fără a fi exploatare, altele nefiînd confirmate etc. Nu te doare sufletul să vezi cum la Covasna, unde avem un zăcămint dintre cele mai complexe, unde s-au făcut studii serioase și de durată, bixidul de carbon e nevalorificat, ca și apa clorosodică sau ca și sondele ajunse în paragină la Vîlcele? ...Acum, pe lângă stațiile de îmbuteliere a apei minerale — zice-se că pentru a le „rentabiliza” — se îmbuteliază și băuturi spirtoase și răcoritoare, dar nu sesizează nimeni că aceste stații conțin și fondurile geologice de stat, care nu pentru lichioruri au fost alocate! Rentabilizare? Acum mai bine de zece ani am dus în Siria citeva sticle de apă minerală, care a primit laude cu toptanul!

Prezenți la discuția noastră, alți doi specialiști de la I.S.P.I.F. au formulat o serie întregă de propuneri, dintre care supunem atenției celor interesați de mai bunul mers al apelor minerale numai două:

● **Ing. G. Mudura, director tehnic al I.S.P.I.F.** — „Trebuie luate măsuri ferme pentru a se evita aminarea, sine die, a recepțiilor, pentru a se ajunge la o colaborare cît mai fructuoasă între institutul nostru și Centrala berii. Din nefericire, de mai bine de un an (!) încerc să perfectez o întrevedere cu directorul tehnic de acolo, dar mi-a fost imposibil, fiind în permanență amînat! Dacă e să punem umărul, noi sîntem dispuși s-o facem neînfirziat, cu toate forțele de care dispunem!”

du-i natural, iar impregnarea apei se realizează la stația de îmbuteliere. Din cisternele auto — apă trece în cisterne metalice-tampon, unde e depozi-

Încă un semn bun

tată scurtă vreme, intrînd, după maximum două zile, la îmbuteliere.

O grijă aparte este purtată igienizării — atît a autocisternelor, cît și a bazinelor stației. Nici o cisternă nu se întoarce la Sîncrăieni fără a fi fost igienizată la București, așa cum, periodic, bazinele sînt evacuate și curățate. De cali-

● **Ing. Anton Papanopol, inginer-sef** — „Două probleme cred că trebuie să ne rețină atenția. Una dintre ele e aceea a administrării apelor minerale, care interesează mult mai mult județele deținătoare de asemenea ape decît centrala. Iată, colaborăm perfect cu județul Bistrița-Năsăud, cu care realizăm un proiect geologic la Ilva Mică, fără nici un fel de probleme de amînări sau de punere a bețelor în roate. Apoi, cred că ar fi necesară o reglementare legală privind termenul de valorificare, de la data confirmării rezervelor. Nu s-ar mai ajunge în situația ca un zăcămint confirmat să-și aștepte ani și ani exploatarea, el putînd suferi, în timp, imprezibile degra-

dări, care ar implica o nouă cercetare, deci alți bani”.

Și, în final, o întrebare a inginerului Iulian Barbu, căreia îi vom căuta răspunsuri începînd chiar din această pagină: „Ce se întîmplă cu toate studiile efectuate din 1977 încoace? Într-unul din aceste studii, la care am participat și eu, se dovedea că se poate ajunge, încă în acest an, la o producție de 800 milioane de litri de apă minerală îmbuteliată anual. De ce nu se valorifică aceste studii? Dar zăcămintele omologate?”

Acestor probleme, ca și altora care au reieșit din dezbaterile noastre cu specialiștii, vom încerca să le aflăm rezolvări în numerele viitoare ale revistei.

Redeschideți un dosar!

Atunci cînd, în septembrie 1977, la Institutul de medicină fizică, balneoclimatologie și recuperare medicală era finalizat un volum conținînd „Studii și cercetări privind posibilitățile de perfecționare a tehnologiei de îmbuteliere și transport a apelor minerale ce se îmbuteliază, în vederea păstrării nealterate a zăcămintelor și a calităților naturale ale acestora”, colectivul complex care muncise la această lucrare (condus de directorul institutului din acea vreme, prof. dr. doc. Traian Dînculescu) considera că s-a făcut un mare pas, la nivelul cercetării, pentru introducerea, și în domeniul apelor minerale, a progresului tehnicii, noului, în vederea sporirii eficienței economice, a recuperării unor substanțe utile care se irroseau în procesul de îmbuteliere și transport. Studiile au fost trimise tuturor forurilor interesate și s-au așteptat cu interes primele ecouri, primele semne că se va trece la concretizarea ideilor cuprinse în acele studii, semne sosite cu întîrziere, dar nu direct celor ce... au semnalat.

În prefața volumului de studii — scrisă de savantul Traian Dînculescu — se arată că, la nivelul anului 1977, cele 25 de stații existente în țară îmbuteau anual aproape 350 mii de metri cubi de apă minerală anual. Urmindu-se indicațiile cuprinse în studiile ce compuneau volumul, s-ar fi putut ajunge (după numai un an și numai în 10 dintre stațiile reprezentative) la o producție de circa 540 mii metri cubi de apă îmbuteliată, plusul fiind estimat la aproape un sfert de miliard de lei. Tot în această introducere-sinteză se arată că pierderea de dioxid de carbon s-au ridicat (repetăm, numai în cele 10 mari stații luate în calcul) la peste patru milioane kg într-un singur an, asta însemnînd circa 27 milioane lei. În fine, apa irrosită din zăcămintele exploatare ar fi costat, la nivelul celuiiași an 1977, vreo două miliarde și jumătate de lei.

Să recunoaștem, aceste cifre spun mult și, firește, e tentant să vezi că risipei i se pot găsi remedii rapide și eficiente. Aceste remedii se referă, în primul rînd, la exploatarea rațională a zăcămintelor. Ideea adușă în discuție de colectivul de specialiști era aceea a utilizării de electropompe centrifuge submersibile, care să poată fi puse și oprite automat, la două niveluri de adîncime. Acest lucru ar fi ajutat foarte mult zăcămintul, dar ar fi dus și la controlarea lui. Altfel, prin erupția liberă — doar aparent mai economică — se irrosează mult CO₂ și scade, încetul cu încetul, energia de zăcămint. Pe lângă asta, nefolosirea dioxidului de carbon

la erupția nativă ar fi dus și la dizolvarea acestui gaz în apă (economisind astfel un întreg proces de reimpregnare), ca și la extragerea numai acelei cantități de apă necesare la un moment dat. Studiul mai prevedea și măsurători permanente la cele mai importante zăcăminte, care să ofere date despre starea acestora, ca și lucrări de prospecțiuni axate pe localități (cum ar fi Bilbor) în care, din analize, se presupune că se găsesc ape minerale care pot fi îmbuteliate direct, fără tratamente industriale (deferizare, impregnare etc.).

(Soluția a fost, cu timpul, adoptată la zăcămintele cercetate în ultima vreme — Bilbor și Toșorog, de pildă —, dar care nu sînt încă exploatare!). La fel s-a întîmplat și cu deferizarea apelor realizată în unele locuri — așa cum am mai arătat în paginile noastre — prin sisteme deschise, care, în afară de faptul că nu sînt tocmai igienice, mai conduc și la pierderea inutilă a unei mari cantități de dioxid de carbon. Acum s-au găsit modalități de recuperare a CO₂ dar încă nu se ia în calcul soluția racirii apei înainte de impregnare (pînă la 4—6 grade), atunci cînd aceasta poate avea circa 2,8 grame de dioxid de carbon la presiunea atmosferică, integrîndu-se, astfel în prevederile stațului.

O altă idee interesantă este aceea a reconsiderării actualului stas privind apele minerale, stas ce impune o mare cantitate de dioxid de carbon în apă, pentru a o acidula suplimentar. Colectivul de cercetători — chimiști, biologi etc. — opintază că apele minerale diferă mult între ele și s-a constatat, din studii, că atît deficitul, cît și excesul de CO₂ pot modifica echilibrul fizico-chimic și proprietățile terapeutice ale apelor minerale naturale. Deci, să se păstreze apa în starea în care a fost extrasă, fără a se interveni — decît în cazuri extreme — cu reimpregnarea, conservîndu-se, astfel, nealterată calitatea fiecărei ape în parte.

Credem că ar fi cum nu se poate mai profitabil ca numeroasele unități, centrale și mini-stere care dețin dosarul cu studiile amintite să-și riscoliască puțin, avînd de cîstigat o scrie întregă de idei cum au fost și cele deja valorificate pînă acum. Ca să nu mai vorbim de încă alte și alte studii, de dată mult mai recentă, care — se plîng specialiștii care le-au realizat — zac prin dulapurii, neluate în seamă. Timpul nu este trecut. Pentru că o întîrziere înseamnă înfînit mai puțin decît o renunțare.

Pagină realizată de DAN MUCENIC

Pregătiri febrile

Incercați participanți ai celor două „variante” ale meciului pentru titlul mondial de șah, Anatoli Karpov și Garri Kasparov, se pregătesc în vederea susținerii meciului decisiv programat pentru luna septembrie. Primul care s-a aruncat într-o luptă de verificare a fost ambițiosul G. Kasparov, ce devenea învingător cu scorul de 4,5:1,5 în urma realizării următoarelor rezultate: 0-1 (prima rundă Kasparov a avut negrele) 1-0, remiză, 1-0, remiză, remiză, în meciul cu marele maestru vest-german Robert Hübner. Cele șase partide ale meciului se remarcă printr-o valoare tehnică excepțională. G. Kasparov a abordat cu multă pricepere și inventivitate noi variante. Meciul a fost organizat de cunoscuta revistă „Spiegel”. La conferința de presă G. Kasparov a făcut ample declarații privind culisele, capriciile, stările de tensiune excepțională și deznădămintul „meciului-maraton”. Destăinuirile tinărului mare maestru de super clasă din Baku sînt adeseori surprinzătoare prin sinceritatea cu care dezvăluie „tainele” suspendării meciului de la Moscova. Aduce acuzații Federației internaționale care a favorizat un campion mondial epuizat, președin-

tului FIDE, FL. Campomanes și campionului mondial. Folosește expresia Karpomanes pentru a denumi sprijinul dat campionului mondial de președinte.

După meciul de verificare de la Hamburg, șalangerul la titlul mondial a susținut simultane demonstrative. Un interesant dialog s-a înfiripat cu genialul șahist referitor la valoarea reală a forței de joc a „mașinilor de jucat șah”, pe care le-a testat într-un simultan unde, nici măcar una dintre computere nu a reușit să smulgă o jumătate de punct. Marele maestru sovietic a făcut aprecieri asupra modului de gândire matematică a „mașinilor” și a concluzionat că viitorul competițional al șahului aparține omului și nu „mașinilor de jucat șah”.

Direct de la Hamburg G. Kasparov a plecat la Belgrad, unde perfectase un meci cu puternicul mare maestru Ulf Andersson. Ca și la meciul cu R. Hübner, G. Kasparov a venit neînsoțit de secundanți și analizatori, de unul singur. Meciul s-a organizat prin strădania clubului „Partizan” Beograd, club la care joacă două personalități strălucitoare ale șahului iugoslav și mondial: Milunka Lazarević și Svetozar Gligorić. Întrecerea a fost foarte grea, U. Andersson fiind cunoscut drept un jucător foarte tenace ce pierde foarte rar. S-au jucat din nou 6 partide și în prima confruntare G. Kasparov a avut albe. Rezultatele înregistrate sînt următoarele: remiză, remiză, 1-0, remiză, 1-0, remiză; scor final 4-2 pentru G. Kasparov. Și cu această ocazie G. Kasparov a răspuns în cadrul unei conferințe de presă la numeroase întrebări. În ziarul iugoslav „Sport” s-au publicat

cuvintele șalangerului, inclusiv criticile vehemente aduse arbitrilor principal al „meciului-maraton”, S. Gligorić. Reputatul mare maestru iugoslav, S.G. a răspuns acuzațiilor aduse, dar G.K. a dat noi dovezi ale atitudinii părtinitoare ale lui S.G. în momentul în care s-a luat decizia suspendării meciului.

Campionul mondial, Anatoli Karpov, după o lungă perioadă de refacere, a concurat în meciul-turneu de la Amsterdam. S-au susținut cinci runde tur-retur și A. Karpov a obținut cel mai bun punctaj: 7 din 10 posibile (adică +4), surclasându-l la o jumătate de punct doar pe Jan Timman, câștigătorul turneului interzonal de la Târnova. În continuarea clasamentului figurează 3. Nunn (Anglia) 5,5 (+1) p., 4. Miles (Anglia) 4,5 (-1) p., 5. Martinović (Iugoslavia) 3,5 (-3) p., 6. Neto (Brazilia) 3 (-4) p. Campionul mondial a jucat sigur, preluând conducerea rapid.

În luna august la Graz (Austria) are loc Congresul FIDE, în lucrările sale stabilindu-se data, locul și condițiile desfășurării meciului pentru titlu. Președintele FIDE are de ales între Marsilia, Londra și Moscova. G.K. nu mai dorește să joace la Moscova unde A. Karpov are avantajul celor mai mulți suporteri. G.K. preferă Leningradul. G.K. este împotriva ca arbitru propus deja de FIDE să fie tot S. Gligorić. Discuțiile sînt furtivoase. Se anuță o luptă și mai aprigă decît în trecutul meci. Cit va dura? După cum se vede învinsul ar trebui deja să se cunoască în luna octombrie pentru a fi prezent la startul turneului candidaților de la Montpelier.

MARGARETA MUREȘAN

Mitică Marcu — golgeter?

Calcululele care s-au făcut — chiar pozitive — pe seama anilor unor fotbalști mai vîrstnici sînt puțin fortate. Printre rînduri se simte o nuanță de toleranță. Longevitatea fotbalistică parcă ar fi privită ca o curiozitate! Modestia, cumpătarea, fidelitatea față de echipă, viața sportivă și mai ales valoarea au format întotdeauna jucătorii longevivi. Exemplele clasice sînt știute. Îngăduiți-mi să „develoiez” un cadru mai puțin cunoscut, dar care poate mai alina un pic necazurile alexandrenilor după acest final de sezon nefast. Cei de prin partea locului știu că la Alexandria (centru fotbalistic despre care s-a scris prea puțin) Ilie „Fizicu”, Nicu „Turcu” (cine le mai știe numele?) sub aceste apelative s-au făcut cunoscuți la vremea lor și Lambescu au umplut peste douăzeci de ani terenul de lingă Vedea, cu bănci de lemn și foarte multe locuri în picioare. Au trecut de la Asimb la Victoria! Și desi aveau timpurile albe, oamenii s-au despărțit greu de ei. Sper să nu se înțeleagă că admitind longevitatea excludem infuzia de tineret. Nici vorbă. Am insistat mai mult pe idee, intrucît cred că Marcu de la Gloria Buzău de exemplu a spus destul în campionatul trecut și încă mai are resurse de vîrf. Pentru mine, care l-am văzut jucînd, în special, după cea de a „doua etapă Steaua”, titlul rîndurilor de față nu are nimic curios. O studentă, de suflet din A.S.E., dinamovistă, dar solidară cu bransa, făcîndu-se că nu observă semnul întrebării din titlu, mi-a zis cu un ton puțin superior: confuzie de nume. (Gică (HAGI), colega, nu Mitică, este golgeter. N-am contrazis-o! Așa este. Dovada e evidentă că valoarea n-are vîrstă. Dar... Marcu putea să fie! Și nu era nici o mirare dacă, pe lingă cele douăsprezece goluri marcate în sezonul trecut, se transformau în gol și „barele”, în număr de opt. Replica e promptă: dacă! Mai e ceva, încerc să-mi impun argumentația”. Retine că, din cauza

accidentărilor, Marcu n-a jucat decît 23 de meciuri întregi, iar uneori n-a avut voie să forțeze. Cred că-n încă 11 partide semnului întrebării s-ar mai fi substituit. Aceeași replică.

Desigur, dincolo de acest joc al cifrelor, să reținem că o reușită o sumedenie de „elemente” fotbalistice de vîrf într-un an competițional, la începutul căruia era tentat să renunțe. Este o performanță frumoasă, rod al valorii, iar valoarea și-o exprimă prin modestie și cumpătate. Îi pare puțin rău pentru pauzele competiționale din divizia A, îmi mărturiseste Fănică Banu, un tînăr doldera de fotbal (cu puțină șansă ar fi făcut performanță) prieten al fotbalistilor, și nu numai. Și adaugă parafrazînd: Mitică se află în căutarea timpului pierdut, pentru că unele pauze se datorează unor capricii tineresti. Noroc că-a fost învinde de un om cu caracter. Convenim că nu i-ar fi displicut să fie adu-lat în Giulești, mai tîrziu cînd a fost solicitat, dar parcă ar fi trădat puțin dragostea tribunei craiovene, unde a primit botezul performanței, și-apoi avea un contract moral cu uzina care l-a adoptat. Modestia și cuvîntul dat l-au ținut la Mecanică Fină și și-a făcut datoria acolo, pe malul lacului Pantelimon, unde vîietul uzinei se prelungește prin bucuria suporterilor. Cu acordul conducerii și al secției de fotbal, l-a urmat pe „profesorul” Constantin, în care crede și încrederea s-a dovedit fastă. Nu-i ușor să faci două antrenamente pe zi, cînd în tinerete ți se cerea doar unul, dar la încredere se răspunde cu muncă! Echipa din Buzău știe jocul și pune suflet în ce face. Îi place cînd aude în joc: du-te! Și nu se duce degeaba, mingea îi vine la întîlnire și, uneori, și golul. Ceva firesc. Bucuria împlinirii. Fără emfază! A întîlnit și cite un trișor care-i striga să se ducă și pasa zbura pe cealaltă extremă. Nu i-a plăcut și n-a stat. Dar nu-i vremea amintirilor. Mitică „trage” și se bucură de clipa de față. Speră să ridice baremul golurilor în noul campionat. Și cine știe, în final s-ar putea să ne oblige să corectăm titlul. I-aș pune bucurios semnul exclamării!

MARIAN TEODORESCU

Dincolo de aparențe

Neobișnuit dar... semnificativ

Am avut deseori prilejul să citesc scrisori de mulțumire adresate conducerii instituției din care fac parte, pentru modul competent și conștiințos, pentru dăruirea cu care au fost soluționate cazurile dificile ce apar în complexitatea vieții noastre cotidiene: scrisori de la păgubași care și-au recăpătat bunurile, de la frați, părinți și copii care s-au regăsit după ani îndelungați, de la tineri care au reîntrat pe făgașul normal al vieții, grație tactului, perseverenței, căldurii sufletesti cu care au acționat unii ofițeri și subofițeri de miliție sau funcționari civili din formațiunile de evidență a populației, adesea rămași anonimi, dar care dincolo de obligatiile strict profesionale nu-și precupețesc timpul și eforturile pentru a-și ajuta semenii aflați în impas.

Recent, însă, pe adresa Inspectoratului General al Miliției a sosit o scrisoare din comuna Obîrșia, județul Olt, al cărei conținut m-a pus, oarecum, în incurcătură. Se vroia, într-adevăr, a fi o scrisoare de mulțumire: „Vă rugăm să ne permițiți ca de la o distanță de a-

proape 200 kilometri, de pe me-leagurile județului Olt să vă transmitem mulțumirile noastre însoțite de urări numai de bine și de sănătate” etc., etc., începe scrisoarea semnată de Voinea Visarion, dar parcurgînd conținutul n-am prea înțeles motivația, despre care aminteam mai sus. Ceva, doar că „la întoarcere de la Băile Govora, totul a fost găsit în regulă” și nimic mai mult. Aveam să aflu, mai tîrziu, că neobișnuita scrisoare de mulțumire avea, totuși, o explicație.

Voinea Visarion pusese mina pe foc și hirtie, nu de complezență, cum se mai întîmplă, ci dintr-o firească simțire umană. Cu cîva timp în urmă familia Visarion trebuia să plece neapărat la Băile Govora, așa cum recomandase medicul. Și, uneori, în privința sănătății, nu e bine să stai pe gînduri. „Dar casa? gospodăria? Ce se va întîmpla în lipsa noastră? Că n-are cine să rămînă...” — se frămînta Voinea Visarion. Cătrînit din cale afară că nu poate respecta recomandarea medicului de teamă să nu-i prăduiască cineva casa, a fost întîlnit în-

tr-o zi pe ulița satului de către plutonierul adjutant Nicolae Rotunjanu, de la postul de miliție. Cum are obiceiul să asculte păsările oamenilor, nu l-a ocolit nici pe Voinea Visarion. „Vorbeste dumneata cu cineva care să-ți îngrijească păsările și ce mai ai prin curte. De restul nu-ți face probleme. Îți garantez eu că nu se întîmplă nimic... Mergi liniștit și să vii sănătos”.

Ce-i drept, asigurarea că „nu se va întîmpla nimic”, nu fusese doar așa, o vorbă de încurajare. Adjutantul a discutat cu vecinii familiei Visarion să fie atenți la orice zgomot suspect și să acționeze prompt ca pentru propriile interese. Paza obstească, a fost instruită, de asemenea, să nu scape din vedere gospodăria familiei Visarion. Mai mult, fuseseră avertizați citiva consăteni care nu erau în relații tocmai bune cu Visarion, că dacă vor îndrăzni să profite de absența familiei și să-i facă vreun necaz, așa cum îl amenințaseră mai înainte, vor suporta consecințele deloc ușoare.

Și adjutantul Rotunjanu a avut grijă, în toată perioada, în care familia Visarion a fost la tratament, să treacă prin apropierea locuinței acesteia, ori de cite ori îndeplinea serviciul de patrulare pe timp de noapte. Comentarii sînt de prisos.

MIHAI GROZAVU

Cronica șoselei

O floare veșnic tînără

S-a pripășit pe lingă fetele de la o stație PECO. Își impart cu el pachetelele cu gustare de dimineață. La ora cînd prima dintre ele descuie ușa încăperii, el, dînd din coadă bucurios, uitîndu-se fix în ochii binefăcătoarei, îi acordă salutului sub forma unui lătrat scurt și răsunător. Potaia, de culoare albă, cu pete gri, nu e mai mare decît un pui de vulpe cu care de altfel seamănă leit mai ales la cap. Pe cit îi însă de mic pe atîta-i de energic. Lătră pe absolut oricine trece prin fața stației, indiferent că-i trecător, motociclist, biciclist ori șofer instalat la volan. Pe pietoni îi lătră scurt, așa ca un fel de salut simbolic, să nu zică cumva cineva că nu l-a băgat în seamă. Cînd e vorba de mașini îi în stare să fugă după ele kilometri întregi lătrînd cu înverșunare. Are un stil propriu de a ataca, direct și prin surprindere. Ceva în genul unei alunecări pentru deposedare pe care o practică unii fundași iscușiți. Jăvrufa, numită Michiduță, sau cînd e alintat Miki, ajunge la nivelul roții din față a autotu-

rismului, se lipește de ea și dă senzația că vrea cu tot dinadinsul să schimbe traiectoria mașinii pentru a nu marca gol.

Fiind vorba de o zonă deșert de centrală, prin dreptul stației trec adesea însoșiți sau singuri fel de fel de ciini de rase nobile, Doberman, Setter, Dogi, Ogari, Afgani, Dalmațieni. Trec mîndri, cu demnitate, serioși. Unii se uită la potaie lătrînd furios după el, exact ca la felul 14, după cum în ochii altora se citește mirarea ori chiar amuzamentul. „Ce-o mai vrea și arătarea asta?” Niți unul nu i-a răspuns la provocare nici măcar cu un mîrșit. E sub demnitate lor. Cu un ciine bătrîn de talie mare, tot un fel de concitură și-a găsit însă Miki „nașul”. Se apropia plîctisit și nu tocmai sătul de grupul de fete care mînceau, doar, doar de i-o pica și lui ceva. Tocmai atunci, total inoportun și-a găsit potaia să-l atace pe bătrîn în modul cel mai perfid și agresiv. A răbdat el ce a răbdat, pînă cînd pe neașteptate l-a înșfăcat în gură și l-a ridicat ca pe un biet os, pînă la nive-

lul capului. „Michiduță” a amuțit. Probabil că în fața ochilor i se contura spectrul sfîrșitului lătratului, parcă mai furios ca altădată, al lui Miki. Curios, unii locatari, tubitori de ciini, nutreau un fel de simpatie pentru mica javră, mai cu seamă cînd se dezlănțuia furioasă la culme. De data asta victima era un biciclist tînăr înalt, bronzat, cu o figură a la Franco Nero. Pedala fără să-i pese prea mult de antipatia ce și-o manifesta atît de zgomotos față de el potaia, pînă cînd Miki s-a repezit la piciorul băiatului apucîndu-l de vîrfurile pantofului de tenis. Vădit surprins de acest atac neașteptat tînărul și-a îndreptat privirea spre locul vălămat pierzîndu-și echilibrul. Cit era de lung a căzut pe spate cu gîtul însă în bara de protecție ascuțită a unei mașini de tip mai vechi. În citeva secunde o baltă de sînge se formase în apropierea capului tînărului care reușea cu greu să se ridice. Cămașa, din althă, se colorase în purpuru. Marele noroc al tînărului, după cum s-a stabilit ulterior, student în anul IV la Politehnică, a fost, prezența într-un balcon din apropiere a unui medic, om de suflet, care, în citeva secunde, era în ajutorul tînărului. „Apăsati puternic pe locul unde sîngerăți, eu între timp pregătesc mașina”. S-a constatat la spital că fuseseră

sectionate două vene importante la cîva milimetri de carotidă. Unde locuiești tînere?” „Vreau să anuț pe cei apropiați”. „Aveți mare grijă cum o faceți, mama îi hipertensivă. Sînt unicul ei copil și nu mai avem alte rude apropiate”. „Doamnă, să știți că nu-i nimic grav. Să nu vă speriați degeaba. Sînt medic, da, mă aflu chiar lingă el. În scurt timp se face bine”. Femeia în citeva minute era lingă patul fiului. Fusese salvat datorită calmului, priceperii, rapidității cu care a acționat medicul, dar mai ales nobilității sale sufletesti. N-a trecut mult timp și doar cicatricea de la gîtul tînărului mai amintea de întîmplarea care putea să-l coste viața. „Cu ochii în lacrimi, emoționată la culme, mama, o femeie simplă, muncită, prematur îmbătrînită, oferea nobilului om, un buchet de trandafiri roșii. „Primiți-i, odată cu întreaga mea recunoștință. Mi-ați salvat copilul, tot ce am mai scump pe lume. E un băiat bun. Primul pe an. N-o să vă uit nici o dată. Vă mulțumesc din adîncul sufletului și să trăiți ani mulți”. Să ne alăturăm și noi acestei urări pentru că totul în final se vestește mai puțin această veșnic tînără floare care se cheamă „OMENIA”.

VICTOR BEDA

Fotografie de IORGU BĂNICĂ

Au fost, au luptat, au invins!

Pină la 27 de ani, pe care îi va împlini cit de curînd, la 9 septembrie, luptătorul de greco-romane Ștefan Negrișan (cat. 68 kg) nu izbutise nici un aur. Avusese, e drept, un 1982 mai productiv, dar tot rămăsese în afara medalilor cele mai strălucitoare, ocupînd locul 2 la europene (Varna) și 3 la mondiale (Katowice). În drum spre localitatea norvegiană Kolbotn, care a găzduit săptămîna trecută ultima ediție a C.M., stelistul (antrenor Gheorghe Șuteu) trebuie să-și fi spus „acum ori niciodată”. Și a fost acum! Bine pregătit fizic și tactic, luptînd exemplar, Ștefan Negrișan și-a asigurat mai întîi primul loc în grupă, surclasîndu-l (9-0) pe Dudaș (Ungaria), după care a cîștigat la fel de categoric, cu 6-0, și finala, întrecîndu-l pe sovieticul Prokudin și cucerînd astfel, pentru prima oară în cariera sa (incepută la Constanța cu Constantin Oșterescu), titlul de campion al lumii. Spre surprinderea noastră, marți la prînz, cînd delegația luptătorilor români a revenit acasă, la Otopeni, proaspătul laureat nu s-a dovedit prea vorbăreț. Ne-a mărturisit doar că a fost greu, cum putea fi altfel?, dar că el consideră că și-a făcut datoria, completînd cu aurul său remarcabil bilanț al echipei (1A-12a+2b), cele 5 medalii permițînd României să se claseze pe locul 3, din 27 de țări partici-

pante, în ambele clasamente generale, pe puncte și pe medalii.

Lesne de dedus că, și la Kolbotn, luptătorii noștri s-au arătat la înălțime, făcînd să se vorbească din nou elogiul despre școala românească. Realizarea e cu atât mai notabilă cu cît, spre deosebire de edițiile anterioare, colectivul de antrenori (Ion Cornănu, Ion Cernea, Nicolae Stan, Simion Popescu, Nicolae Pavel) a aliniat acum o garnitură mult întinerită, fără Draica (retras din activitate), fără Dolipschi (devenit el însuși antrenor) ș.a. Din „Vechea gardă” a rezistat doar Ștefan Rusu (cat. 74 kg), multiplul nostru campion, un titlu olimpic, două mondiale, cinci europene, dînd și de această dată satisfacție, adjuccîndu-și o prețioasă medalie de argint. La 29 de ani, împliniți în 2 februarie, rădăuțeanul Rusu, în prezent la Dinamo (antrenor Ion Cernea), pare să nu-și fi spus ultimul cuvînt, promițîndu-ne alte și alte succese. Ceilalți 3 medaliați, Ion Grigoraș (argint la cat. 130 kg), Mihai Cișmaș (bronz la cat. 52 kg) și Gheorghe Savu (bronz la cat. 62 kg), au fost debutanți la mondiale și, în ciuda tinereții lor (succveanul Grigoraș are 22 de ani, Cișmaș și Savu 23) și a lipsei de experiență, nu s-au intimidat de adversari, fiecărui lipsindu-i nu mult spre a urca

pe cea mai înaltă treaptă a podiumului de premiere.

Luptătorii români, ne-am mai lămurit și marți, nu sînt niște guralivi. Sînt mai obișnuiți cu faptele decît cu vorbele, iar victoriile pe care le obțin, și care le-au intrat parcă în obicei, nu li se par isprăvi deosebite. Le socotesc, în modul cel mai normal cu putință, recompense ale unei munci asidue și ale unei seriozități fără cusur. Ei, cei mai puternici, se prezintă în fața microfoanelor și a carnetelor de însemnări sfioși, adesea stînjeniți, lăsînd impresia că n-au făcut nimic ieșit din comun. Doar, ca să-l cităm pe Ștefan Negrișan, datorită, răspunzînd prin fapte, adică simplu, concret încercării ce li s-a arătat, condițiilor ce li s-au pus la dispoziție. Pentru ei datoria, servită cu patriotism, cu responsabilitate și cu o dăruire împinsă pînă la sacrificiu, e sfîntă. De aceea, văzîndu-i cum coboară la Otopeni, firești în modestia lor, ai senzația că acești bravi muncitori ai saltelor tocmai ies dintr-un schimb pe poarta unei fabrici. Doar ochii lor trădeză sentimentul datoricîi împlinite, cel care conferă frumusețe și stabilitate muncii de fiecare zi.

Să-i felicităm, o dată în plus, să le mulțumim și să le urăm, spre gloria sportului românesc și a tricolorului, noi și noi izbinzi.

Fotbal — start lansat

- „Europenele” în ascensiune ● „Explozia” tinerilor ● Se impun soluții urgente pentru Geolgău și Țicleanu ● Noile promovate au pășit cu dreptul ● Tricolorii în așteptarea confruntărilor internaționale

Dacă privești ordinea în clasamentul adevărului după primele 3 etape ale actualei ediții a diviziilor A de fotbal, adică Steaua +4, Dinamo și Sportul studentesc +2, Universitatea Craiova +1, nu ți-e greu să te lămuriești că ea seamănă cu cea din finalul campionatului trecut. Vom deveni iarăși martorii unei rupturi, cu 4 „fugari” mult avansați? E prematur de spus, căci campionatul e, se știe, un maraton și nu un sprint. Cum însă 18 septembrie, ziua celei dintîi ieșiri a celor 4 pe continent, bate la ușă, nu ne rămîne decît să ne bucurăm de ascensiunea „europenelor” noastre, între care Steaua și Dinamo n-au primit încă, în 270 de minute de joc, nici un gol! Ei, voți fi de acord, un semn bun, dar marcele examen pentru cele 4 (singurele dealtfel cu plus la „adevăr”) e cel care urmează, valoarea lor individuală și de ansamblu fiind evident deasupra celeia a restului divizionarelor. Steaua, care l-a cîștigat pe ex-băimăreanul Bălan și l-a pierdut pe Pușcaș (trecut la Rapid), a început în tromba, „cheia” succesului pîrînd a fi tot în buzunarele lui Stoica și Băloni. Ea a luat maximum de puncte din două deplasări (Pitești și Slatina), dar abia meciul de duminică, eternul derby cu Dinamo, îi va edifica pe Jenei și Iordănescu dacă și cită a crescut echipa față de sezonul încheiat. Dinamo, deși lider în clasamentul la zi (grație golaverajului), lasă impresia că încă mai caută. Viitorul echipei e legat, dacă nu greșim, nu de turația redusă a lui Dragnea sau Augustin (altfel foarte utili), ci de „explozia” lui Văidean și, de ce nu?, de atât de așteptata reintrare în fulcu a lui Orăscu. Sportul, după o partidă excepțională la Brașov, a cedat la Craiova, numai la 1-1, 1-2, pentru că Irimescu și-a permis să rateze un penalty. Totul s-a decis în 7 minute, cite au trecut între deschiderea scorului (Coras) și peccelluirea lui (Ungureanu), după ce Cămătaru egalase. A fost, opina Mircea Lucescu, o confruntare aprigă și de ridicat nivel, puzderia de internaționali dintr-o tabără și din cealaltă dînd satisfacție. Alt semn bun, de data asta și pentru 23 august, cînd e programat (cine nu știe?!) meciul cu Finlanda, la Timișoara. Sportul a pierdut poate și pentru că oltenii,

încurajați de 50 000 de spectatori, n-au uitat „papara” din primăvară, cînd bucureștenii și-au adjudecat victoria în ultimul minut. Un orgoliu e ceva, dar un orgoliu rănit înseamnă și mai mult, da? Cit despre Universitatea, ea se despoavează treptat, treptat. Pe lângă Irimescu, a reapărut și Clîruș (care a avut neocazuri cu tiroi-da), doar Tilihoi (înlocuit cu Săndoi și, ulterior, cu Cătoi) mai are probleme. Primenirea vine de la Cioroianu și, mai ales, de la Badea, care și-a lepădat repede toate complexe. L-am văzut jucînd în iarnă la Viareggio și ne-a plăcut. Poate că e încă crud, dar mai normal ni se pare, și Mircea Rădulescu a sesizat, ca el să se călăsească în teren, nu să îmbătrîncască pe banca de rezerve. Acestor ambe echipe, la fel de frumoase și de detașate de speranțe ca și Steaua și Dinamo, un reproș, legat de neînțelegerile lor privitoare la Geolgău și Țicleanu. Primul a semnat pentru Sportul, dar regretă și e la Craiova. Celălalt, și din motive familiale, a părăsit Craiova, evoluînd sub culorile alb-negrilor în citeva amicale. Situația e firește încurcată și nu știm, abia întorși din concediu, de partea cui e dreptatea, dacă ea n-o fi, cum se mai întîmplă, la mijloc. Un lucru e însă clar și se impune precizat: rostul jucătorilor e să joace, nu să stea pe margine și să privească. Mai ales că după urma absenței celor 2, foști și, probabil, viitori internaționali, nu pierd doar cluburile în cauză, ci pierde, în general, fotbalul românesc. Stimăm deopotrivă pe Sportul și pe Universitatea, etc și-au dobîndit, prin inspirație și transpirație, stima tuturor iubitorilor balonului rotund, nu le facem nici o favoare afirmînd asta, de aceea le invităm să găscască o soluție urgentă și echitabilă.

În rest, etapa de miercuri, la capătul căreia așternem acest comentariu, a mai incitat prin scorul-fluviu de la Hunedoara, unde Corvinul a surclasat pe Rapid la o diferență rar întîlnită: 9-0! Sigur că la Hunedoara se simte mina profesorului Ion Ionescu, un antrenor harnic și luminat (chiar dacă, uneori, cam „ermetic”), sigur că poate fi vorba și despre un accident, dar 0-9 e cam prea de tot. Nu sîntem dintre aceia care să ceară capul

conducerei tehnice după un eșec sau altul, nici nu ne place să turnăm gaz peste foc, dar nici n-am zice că demiterea lui Kraus a fost, în „Gitești”, o idee salutară. În plutonul echipelor (deocamdată) fără griji, alături de Gloria Buzău (al cărei „veterani” se încălzesc mai greu), de Rapid (cu golaverajul grav avariât), de Chimia (care n-a jucat rău o repriză, pe „Dinamo”), de Corvinul (cu Klein, Gabor și Mateuș în mare formă) și de F.C. Bihor (care a adunat două puncte, unul acasă și altul, miercuri, la Pitești fără să fi înscris vreun gol în 3 partide!), apar și noile promovate. „U” Cluj-Napoca, Petrolul și Victoria București par, cel puțin pînă acum, demne de prima scenă fotbalistică a țării, băieții lui Ion Nunweiler, mulți dintre ei debutanți, izbutînd să țină în saș „vulpoi” Craiovei, să vină cu un punct de la Oradea și să treacă la pas de S.C. Bacău. Repetăm că e încă prea devreme de dat verdicte, dar nici nu uităm proverbul care spune că ziua bună se cunoaște de dimineață. De-acum la —1, F.C. Olt (cu o traiectorie ciudată, egal acasă, victorie în deplasare, înfrîngere acasă, e drept, în fața Stelei), F.C.M. Brașov și F.C. Argeș. La Brașov, unde de asemenea „nou val” se anunță promițător (Cădar, Györfi), compensația încă nu s-a produs: a plecat Văidean, dar Tălnar încă nu și-a făcut apariția, trăgînd ponoasele unei întînderi. Minunea de la Pitești, legată (se spera) de revenirea lui Halagian, n-a durat decît 90 de minute, cele de la Tirgu Mureș, după care Iovănescu și ceilalți au lăsat Stelei și Bihorului, în Trivale, 3 puncte din 4. Criza de efectiv, agravată de accidentarea lui Moiceanu, nu e chiar lesne de depășit. În sfîrșit, campionatul n-a început sub cele mai favorabile auspicii pentru A.S.A. Tirgu Mureș, „Poli” Timișoara și Sport club Bacău, cu toate la —2. Retrogradarea e însă departe, multe se mai pot întîmpla, așa că să nu ne grăbim cu etichetările. Să mai așteptăm.

Campionatul a pornit la drum, socotim, cu ritm și cu nerv. Atît de invocata accelerare, răsfrîntă în bine și asupra spectacolului, pare mai vizibilă decît în alți ani. Dar și sezonul acesta e, indiscutabil, mai pretențios decît precedentele, campionatul avînd obligația să susțină într-o măsură sporită eforturile naționale de a obține biletele pentru Mexic. Pe drumul spre El Mondial, pînă la 11 septembrie, data partidei cu Anglia, pe „Wembley”, tricolorii mai au de trecut un hop, la fel de dificil: meciul cu Finlanda. Cuvîntul de ordine pentru 28 august e unul singur, victoria, dar despre asta va fi vorba, pe larg, în numărul nostru de săptămîna viitoare.

Lecția unui punct

Sîmbătă și duminică, la Budapesta, 8 echipe feminine, între care și cea a României, și-au disputat intimitatea în cadrul Cupei Europei la atletism, fiecare din ele vînzînd ocuparea locului 1 în clasamentul general, victoria aducînd promovarea în grupa de elită a competiției. Cotate drept favorite, fetele noastre au dominat întrecerea, au cîștigat 8 probe (din 16); s-au clasat de 6 ori pe locul 3 și... au ratat calificarea, obținînd cu un punct mai puțin decît atletele franceze, 101 față de 102! Pe cit de paradoxal, pe atît de adevărat și, totodată, de trist, căci astfel de cazuri, cum a fost cea irosită pe „Nepstadion”, nu se ivesc decît o dată la 2 ani. Vor trebui să treacă deci alți 2 ani, de muncă și de strădăni, pentru ca atletismul nostru feminin să îndrepte ce-a greșit la Budapesta, unde părea să nu aibă, dincolo de jumătatea reuniunii, nici o problemă în privința calificării, deținînd după 10 probe (repetăm, din 16!) un avans confortabil: România 72 p. Franța 61 p. A urmat cursa de 100 metri garduri, în care recordmana României, Mihaela Pogăceanu, creditată cu 12,79, al 5-lea rezultat mondial în 1985, n-avea după calculul hîrtiei cum să piardă! Dar ea nu numai că a pierdut cursa, dar a și abandonat, privînd astfel echipa fie și de un singur punct (echivalentul ultimului loc, 8), care se va dovedi, vai, decisiv la socoteala finală! Ce s-a întîmplat? Să-l ascultăm pe antrenorul federal Adrian Samungi, unul dintre martorii oculari: „Înaintea gardului 2 finlandeza Lindgren a lovit-o cu brațul pe Mihaela, scoțînd-o de pe culoar și obligînd-o să agațe gardul. Mihaela, dezechilibrată, a agățat și șipca gardului 3, care s-a rupt și i-a produs citeva zgirieturi adînci. În momentul imediat următor, de-rutată, ea a ieșit de pe pistă, deși eu, care mă aflam chiar acolo, aproape că răgușisem tipînd „continuă, continuă!” După probă, am vrut să introducăm o contestație, abateră finlandezei fiind evidentă. Am renunțat însă, după ce ni s-a explicat că, și dacă Lindgren va fi descalificată, cursa nu se va realerga. Or finlandezele erau departe în clasament”. Un moment de uluială, necunoașterea regulamentului, ce să zicem? Am opta pentru prima variantă, fiind greu de crezut că la 27 de ani, și cu un deceniu de atletism în spate, Mihaela Pogăceanu n-ar fi cunoscut riscurile unei renunțări care va deveni, în contextul întîlnirii, fatală pentru echipă. Nici să nu dăm cu pietre, făcînd din Mihaela Pogăceanu un „caz” (vă aduceți aminte de ratarea aceluși 11 de la Tokio și de cită a avut Constantin de tras după urma lui?), dar nici să nu rămînem indiferenți. Cînd e vorba despre apărarea culorilor țării, și la Budapesta a fost, nici un efort nu e prea mare, nici un sacrificiu nu e destul. Credem că toamai aici a greșit Mihaela, pierzîndu-se cu firea, comportîndu-se ca o începătoare, după cum mai credem că o parte din vină revine, plecînd de la situația concretă petrecută pe „Nepstadion”, și antrenorilor. „Cartea de aur” a sportului românesc e plină de exemple superbe, de pilde ale unor performeri, inclusiv atleți, care au înțeles să strîngă din dinți și să-și reprime lacrimile de durere numai pentru a duce pînă la capăt, cu fruntea sus, o cursă sau o întrecere în care au pornit sau în care au ajuns, datorită nenorocului sau întîmplării, handicapați față de adversarii lor. Ivan Patzschin a devenit campion olimpic, vă mai amintiiți?, cu o pagăe zdrențuită. Mihaela Pogăceanu n-a fost la înălțime.

Revenind la Budapesta, să notăm că eșecul de la 100 m. g. a fost, din păcate, urmat repede de un altul, la fel de nescontat. La 10 000 de metri, Doina Pop a plecat ca din pușcă, anticipînd o victorie clară. Bucuria delegației noastre, era a 14-a probă, un succes ne-ar fi asigurat izbînda finală, n-a durat însă decît vreo 2 400 de metri. După 6 ture, Doina a încetinit vizibil, a fost ajunsă și depășită de pluton, terminînd cu chiu cu vai, tirînd piciorul stîng, pe locul 8! S-ar zice că, în raport cu Mihaela Pogăceanu, Doina Pop ar merita elogiată, ea refuzînd să abandoneze și aducînd pînă la urmă un punct formației. Profesorul Samungi e însă de altă părere: „Înainte de Cupa Europei, Doina n-a alergat cam o lună, suferînd de o inflamație a tendonului peronial. A declarat apoi, iar antrenorul Mărășescu și doctorița Banca au susținut-o, că e complet restabilită și poate concura. S-a angajat chiar, în scris, că va îndeplini obiectivul fixat pentru Budapesta. Acolo însă, a clacat. Dacă în locul ei am fi apelat la Elena Fidatov, care s-a „jucat” la 3 000, am fi realizat, cu siguranță, un punctaj superior echipei Franței! Dar Doina a ținut să alerge și s-a întîmplat ce s-a întîmplat”.

Într-un final dramatic, în care ștafa noastră de 4x400 m a cîștigat, cu Doina Melinte (în disperare de cauză!) în schimbul 2, meciul a fost totuși pierdut.

Pagină realizată de OVIDIU IOANIȘOIA

Zonele denuclearizate

Atita vreme cit cursa inarmărilor continuă, atita vreme cit tratativele de dezarmare, și in primul rind de dezarmare nucleară, bat pasul pe loc, se menține intact și pericolul unui război atomic. Ce ar însemna un asemenea război s-a arătat, de către oamenii de știință, in repetate rânduri, evidențiindu-se faptul că scăpare nu există pentru nimeni: dacă se poate presupune că țara care va ataca va scăpa de bombe și de radiații, ea nu va scăpa de iarna nucleară. Concluzia a fost clară — după războiul nuclear nu va mai fi nimic. Avind acestea in vedere, micșorarea și apoi înlăturarea pericolului nuclear, acțiunile in această direcție capătă o importanță vitală.

România socialistă, președintele ei s-au aflat in permanență in primele rânduri in lupta pentru evitarea catastrofei nucleare. Sint binecunoscute și larg apreciate in lume propunerile românești, făcute in acest scop, dintre care amintim: înțelegerea producției de arme nucleare, trecerea la reducerea treptată a stocurilor existente pină la lichidarea lor totală și interzicerea definitivă a tuturor armelor nucleare, ca și a celorlalte arme de distrugere in masă; oprirea amplasării de

Comentariul săptămânii

noi rachete cu rază medie de acțiune in Europa, retragerea și distrugerea rachetelor existente pe continent.

După cum este cunoscut, la 1 decembrie 1959 s-a semnat Tratatul de la Washington privind Antarctica, document prin care se stipula denuclearizarea continentului de la antipodi. In epocă, Tratatul de la Washington a fost apreciat ca un veritabil „dezgheț pe refrigeratorul globului terestru”. A urmat, la 14 februarie 1967, Tratatul de la Tlatelolco privind transformarea in zonă denuclearizată a Americii Latine. Iată că recent, la 7 august a.c., — adică tocmai in zilele cind in întreaga lume se marca împlinirea a 4 decenii de la bombardamentele de la Hiroshima și Nagasaki, împrejurare ce face ca evenimentul să capete valoare de simbol — la Rarotonga, in Insulele Cook, a fost semnat Tratatul de denuclearizare a Pacificului de Sud. Prin încheierea acestui tratat, zona de pe Pământ in care producerea, testarea și utilizarea armelor nucleare sint prohibite se extinde considerabil, ea fiind compusă in prezent din Antarctica, Oceanul Pacific la sud de Ecuator și America Centrală și de Sud.

Se depun eforturi pentru crearea de zone denuclearizate și in alte părți ale globului. Astfel, in ultima vreme, s-au intensificat acțiunile in țările scandinave pentru crearea unei zone denuclearizate in nordul Europei.

De curind, Consiliul Nordic — forum consultativ in problemele cooperării in care sint reprezentate parlamentele și guvernele din Danemarca, Finlanda, Islanda, Norvegia și Suedia —, intrunit la Reykjavik s-a ocupat cu prioritate de proiectul creării unei zone denuclearizate in nordul Europei.

Numărindu-se printre pionierii și promotorii cei mai consecvenți ai creării de zone denuclearizate in diferite regiuni ale lumii, țara noastră a avansat de-a lungul anilor propuneri privind transformarea Balcanilor intr-o zonă a păcii și colaborării, liberă de arme nucleare. In acest sens, tovarășul Nicolae Ceaușescu spunea: „România acțiunează cu toată fermitatea și este hotărâtă să facă totul pentru dezvoltarea colaborării și prieteniei cu toate statele din Balcani, pentru transformarea acestei regiuni intr-o zonă a colaborării pașnice, fără arme nucleare și fără baze militare străine”. Prin crearea zonelor denuclearizate, care deschid largi perspective de diminuare a pericolului de război și a încordării internaționale, statele pot contribui eficient la progresul dezarmării, consolidarea păcii și la colaborării in lume.

ION B. GOIA

La Universitatea Illinois din localitatea Champaign-Urbana își desfășoară activitatea unul dintre eminentii specialiști americani in istoria României, profesorul Keith Hitchins. Preocupat de mișcarea de emancipare națională a românilor din Transilvania, el a publicat numeroase studii și articole consacrate acestei probleme pe care le-a reunit, de curind, in volumul *Studies on Romanian National Consciousness*, pe a cărui copertă este reprodusă cunoscuta litografie de epocă înfățișând Adunarea de la Blaj (3/15—5/17 mai 1848). Ne vorbim cu vădită plăcere de apropiata lui vizită in țara noastră, unde urmează să vadă in curind lumina tiparului o nouă lucrare a sa, axată pe același vechi interes: mișcarea de eliberare națională a românilor transilvăneni. Amabil, ne introduce in tehnica minuirii mijloacelor computerizate de informare bibliografică; avem astfel posibilitatea să aflăm rapid că istoriografia românească este bine reprezentată in biblioteca acestei universități.

Un alt centru universitar american unde istoria României se bucură de o deosebită atenție este Universitatea Colorado din Boulder. Aici se tipăresc revista „East-European Quarterly” și marea colecție „East-European Monographs”, ambele prin grija profesorului Stephen Fischer-Galati. In amintitul periodic, trecutul românesc se reflectă intr-un șir de contribuții ai căror autori sint istorici americani și români. Dintre volumele publicate in colectia citată sint de amintit excelenta culegere de studii apărută cu semnificativul titlu *The Road to Independence*, sub redacția generalului locotenent dr. Ilie Ceaușescu și volumul Corneliu Bodea și al lui Virgil Cândea, *Transylvania in the history of the Romanians*, o sinteză de perfectă informație și obiectivitate, care oferă cititorilor ei istoria adevărată a acestui pământ românesc și spulberă falsurile pe cit de flagrante, pe atit de primejdioase puse in circulație de cercurile revizioniste și soviniște interesate să găsească audiență in publicul american.

Celălalt periodic american

consacrat Europei de Sud-Est poartă titlul „Southeastern Europe” și are ca responsabil al secției românești pe profesorul Frederick Kellogg de la Universitatea Arizona din localitatea Tucson. In anii 1978—1979 au apărut numere speciale consacrate centenarului independenței României și Marii Uniri din 1918. Profesorul Kellogg este un bun cunoscător al istoriografiei noastre și urmărește cu viu interes problemele românești. Intr-un articol

Arhivă și document

Istoria României în arhivele și bibliotecile americane

publicat recent, el a relevat însemnătatea politicii de independență promovate statornic și curajoș de țara noastră in ultimele două decenii.

La celebra „Hoover Institution on War, Revolution and Peace”, din cadrul Universității Stanford din California se păstrează cea mai bogată arhivă românească din S.U.A. Pe căi și la date diferite au ajuns aici acte, documente și memorii ale unor oameni politici și diplomați români, ce oferă date de cel mai mare interes pentru studiul istoriei contemporane a României. Este suficient să amintim că aici se păstrează o însemnată parte a documentelor lui Nicolae Titulescu (15 cutii din anii 1923—1938), dintre care unele au fost editate de is-

toricul american Walter Bacon iar altele cercetate și valorificate de istoricii români, între care este de amintit in primul rind Gh. Buzatu de la Institutul „A. D. Xenopol” din Iași. Revista „Flacăra” a publicat întinse fragmente din amintirile lui I. G. Duca, de la care se păstrează la Hoover Institution documente și însemnări din anii 1914—1926; ele oferă o măturie zguduitoare a efortului eroic al poporului român pentru a desăvârși unitatea sa

și a integrității teritoriale, împrejurările tragice ale căderii României sub dominația Reichului nazist (o subliniere pentru relatarea scenei dureroase a impunerii dictaturii fascist de la Viena), eforturile de a smulge România din orbita Berlinului, condițiile interne și internaționale ale realizării Actului revoluționar de la 23 August 1944 (între altele o relatare a arestării lui Ion Antonescu, care a marcat începutul revoluției române din august 1944).

Este regretabil că unele fonduri nu sint acum disponibile cercetătorilor: spre pildă arhiva lui Alexandru Cretzianu (1895—1979), fost secretar general al Ministerului de externe și apoi ministrul român in Turcia (1943—1946) nu va intra in circuitul public decit din anul 2020! Pină atunci sint de valorificat fondurile accesibile acum, și ele aruncă destule lumini noi asupra unor aspecte esențiale ale istoriei noastre contemporane.

Succinta prezentare încercată aici dă măsura valorii documentelor și lucrărilor privind istoria noastră, păstrate in arhivele și bibliotecile americane ca și a interesului tot mai puternic al specialiștilor din S.U.A. pentru România, pentru istoria și cultura ei. Firește, se întâmplă uneori ca anumite momente sau aspecte să nu fie corect înțelese și tocmai de aceea dialogul informat și onest este necesar pentru atingerea adevărului. In discuțiile purtate cu istorici americani am constatat că in perceperea României („perception” e un cuvint frecvent folosit in mediile universitare din S.U.A.), trăsătura definitorie este politica sa de independență. Pentru a rezuma imaginea lor despre România ni se pare potrivit să cităm succinta caracterizare dată de fostul secretar de stat, Henry Kissinger in memoriile sale: „A country as fiercely independent as Romania” (o țară atit de inversunat independentă ca România). O caracterizare corectă venită dintr-o țară, Statele Unite ale Americii, in care amintirea propriului război de independență (1775—1783) rămâne mereu vie.

ANDREI BUSUIOCANU
FLORIN CONSTANTINIU

Pagube de pe urma ajutoarelor

Nu există an in care in țările industrializate să nu se contabilizeze cu grijă „ajutoarele” oferite, intr-o formă sau alta, țărilor in curs de dezvoltare. Fenomenul nu are, in sine, nimic surprinzător. Pe de o parte, orice ajutor dat țărilor lumii a treia, cu deosebire țărilor celor mai sărace, este binevenit. Pe de altă parte, aceste țări sint cit se poate de îndreptățite să primească sprijin pentru dezvoltarea lor, avind in vedere lungile perioade cind s-au aflat sub dominație colonială și cind au fost deposedate de numeroase bogății. Condiția esențială este însă ca ajutorul să fie autentic. Or, nu de puține ori așa-numitul ajutor se dovedește a fi in cele din urmă in paguba celui ce-l primește. Așa stau lucrurile, între altele, și cu fondurile — date de unele țări bogate chipurile sub formă de ajutor — destinate pregătirii de specialiști pentru țările in curs de dezvoltare.

După cum este firesc, dezvoltarea industrială și socială a acestor țări presupune existența unor cadre naționale de specialiști, condiție indispensabilă pentru organizarea sistemului de conducere a statului, de instruire, de ocrotire a sănătății, se pune in țările in curs de dezvoltare cu toată acuitatea. Dar, după cum observa revista „Asie et Afrique aujourd'hui”, tinerele state, cu economia vlaguită mai ales datorită unor secole de stăpînire colonială,

nu dispuneau de fondurile necesare calificării specialiștilor; din aceasta cauză, au apelat la „ajutoarele” pentru învățămînt oferite de țările dezvoltate.

Nu era însă vorba de fonduri destinate pregătirii de cadre naționale in chiar țările in curs de dezvoltare, ci de primirea de studenți din aceste țări in universitățile occidentale. Acestora, odată deveniți specialiști, li se ofereau posturi in economia statelor industrializate. In decurs de 20 de ani, numai in S.U.A. au fost racolați circa 500 000 de specialiști proveniți din țările in curs de dezvoltare. Ponderea acestora in numărul total de specialiști din Statele Unite, Marea Britanie, Canada era la un moment dat de 33 la sută. In felul acesta, așa-zisele ajutoare date țărilor in curs de dezvoltare se dovedesc a fi, in realitate, fonduri destinate pregătirii de specialiști tot pentru țările dezvoltate. Altfel spus, țările industrializate califică o parte dintre specialiștii necesari economiei lor cu „ajutorul” acordat țărilor in curs de dezvoltare.

Fiind vorba, in cazul racolării de specialiști din țările in curs de dezvoltare, nu numai de false ajutoare, de ajutoare inexistente, ci de pagube dintre cele mai serioase, de prejudicii economice însemnate, se multiplică, in mod firesc, și luările de poziție împotriva unor asemenea practici.

ION CODRU

Ouă și recorduri

Cotidianul lumii afacerilor de peste ocean, Wall Street Journal, își informează cititorii despre două extrem de rentabile activități economice al căror obiect il fac ouăle de găină. In esență: două firme americane s-au specializat in prelucrarea simplă a acestor gingașe produse, care le aduce milioane. Prima este o societate de familie, „Papetti Hyg-

rade Egg Product Inc.”, înființată in 1908 și instalată in orașul New Jersey, care a devenit primul producător american de ouă sparte. In fiecare zi, 300 de angajați sparg 4 milioane de ouă, separă albușurii de gălbenușuri cu ajutorul unor masini automate și apoi umplu 16 camioane cisternă cu cele două componente ale enigmei lui Columb pe care le expediază apoi către beneficiarii din toată țara.

„Atlantic Food Inc” este cea de-a doua firmă pentru care

ouăle sint o adevărată mană cerească. Aici se produc și se livrează in fiecare săptămînă 60 000 de duzini de ouă fierte tari și descojite, activitate care reprezintă 40 la sută din cifra de afaceri anuală de 5 milioane de dolari. Firma deține și recordul decorticării cotidiene — 5 lucrători coșesc 10 000 de ouă in 8 ore. Masinile, cu toate că sint mai rapide, nu au precizia minilor experților, iar restauratorii de pe coasta de est consideră rebut orice ou ciupit sau imperfect descojit. Oricum,

piața ouălor descojite artisanal este o tentație a momentului, aprecia ziarul menționat, dar există marele risc de a avea dificultăți in recrutarea unui personal a cărui dexteritate să o poată egala pe cea a cojitorilor de elită de la Atlantic Food. Aici se află și campiona acestei „discipline” de care încă nu s-a ocupat almanahul recordurilor, capabilă să cojească 48 de ouă pe minut.

IOAN ROȘCA

Accente in lume

acest tren se poate ajunge și la muzeul Wellington. Se scotează deci pe o imbinare a plăcutului cu utilul căci organizatorii sint de părere că „o călătorie in partea de sud a Belgiei înseamnă, in același timp, o călătorie in istorie”.

O expoziție minusculă

Numele lui Nikolai Seadristsii este cunoscut in lumea întreagă datorită operelor sale de dimensiuni microscopice. Recent, in cadrul Muzeului de istorie și cultură din Kiev s-a deschis o expoziție ce cuprinde și citeva din miniaturile realizate de artist. Intreaga expoziție ocupă un loc extrem de redus. Ea ar putea fi așezată pe virful unui cuțit. Vizitatorii o pot privi doar prin lupa uriasă montată deasupra. Expoziția conține un portret al lui Iuri Gagarin executat dintr-un oscior de porumbel, un compozitor cu balalaica, sculptat intr-un bob de mac, iar pe un fir de păr sint incrustate 12 pagini de poezie ale lui Taras Sevcenko, portretul poetului și citeva copii ale desenelelor acestuia.

Părinte cu copii deosebiți

Profesorul Ichiro Kata de la Universitatea „Waseda” (Tokio) a anunțat „nașterea ultimului său născut”. Bebelusul ce-i drept cam dolofan (are greutatea de 84,5 kg și 1,44 m înălțime) și cam năzdrăvan, este un robot cu o alură similară celei a omului. Cei doi frați mai mari sint deja expuși la Expoziția tehnologică de la Tsukuba. Unul este capabil să meargă, iar celălalt vădește aptitudini pentru muzică fiind in stare să citească note muzicale și să le execute la orgă.

Pe urmele lui Marco Polo

Directiunea teatrului Scala din Milano anunță că un grup de artiști ai celebrei scene lirice italiene, vor efectua in luna august un turneu in R.P. Chineză. Printre artiști se află și cunoscuta soprana Katia Ricciarelli. Dacă acum citeva secole Marco Polo a fost incintat de arta instrumentiștilor chinezi, a venit rindul italienilor să-i desfete pe chinezi cu arta lor.

ELENA GRECESCU

ULTIMA ORĂ

● Gavril Roman, pensionar minier din Borșa, ajutat de cei trei feciori ai săi, Alexandru — minier șef de brigadă, Petru — strungar și Grigore — mecanic, a confecționat în curtea gospodăriei sale o instalație simplă dar ingenioasă, cu ajutorul căreia își taie lemnele necesare casei și asigură energia electrică pentru două locuințe. Instalația funcționează datorită unei roți hidraulice, ale cărei palete sînt puse în mișcare de apă Vișeuțului.

● În 1951, câteva tractoare executate de muncitorii brașoveni erau trimise în Franța. Pe atunci însă nimeni nu înțelegea saltul spectaculos pe care îl va înregistra, mai ales după Congresul al IX-lea al partidului, exportul tractoarelor românești. Înalte lor performanțe tehnice le-au făcut repede cunoscute în lume, cu atât mai mult cu cât, în neșumărate rânduri, ele au fost încununată cu aurul medalilor la târgurile și expozițiile internaționale. Ultima familie, cea de 85—100 CP este apreciată pretutindeni ca o realizare de vîrf la puile respective. Dacă s-ar putea pune unul lângă altul, tractoarele noastre exportate în aproape 90 de țări ale lumii de pe toate continentele ar alcătui un convoi lung de 2 000 de kilometri. Este o cifră, credem, revelatoare.

● Timp de câteva luni, o seamă de lucrări aparținînd colecției Zambaccian, au lipsit din Muzeul Colecțiilor, unele fiind împrumutate diverselor expoziții organizate în țară, altele suse unor necesare operații de restaurare. Acum, iubitorii de artă pot din nou admira în sala de artă plastică franceză a colecției Zambaccian, tablourile semnate Delacroix, Cezanne și Renoir.

● Conceput într-o arhitectonică deosebită, care alătură ingenios esteticul funcționalității, se ridică la Tirgu Jiu, între Lacul I debarcader și albia Jiului, un modern complex sportiv al tineretului. El va cuprinde un stadion de fotbal, 2 terenuri de handbal, 6 terenuri de tenis de cîmp, un hangar pentru ambarcațiuni, un bowling cu instalații mecanice și electronice, un bazin de dimensiuni olimpice, un hotel cu trei etaje și un restaurant cu 100 de locuri.

● La Caracal, luna iulie a fost o adevărată lună record în acțiunea de recuperare și valorificare a materialelor refolosibile. Exemplar organizat, ea a antrenat oameni ai muncii de la unitățile economice, organizațiile democrației și unității socialiste, comitetele de femei, pe toți locuitorii orașului. Rezultatele sînt semnificative. Au fost recuperate și valorificate: 1 202 tone oțel, 33,88 tone fontă, 4,6 tone cupru, 0,8 tone alamă, 4,8 tone bronz, 10,2 tone plumb, 1,7 tone aluminiu, 53,5 tone hirtie, 25,9 tone textile, 4,7 tone polietilenă, 51,5 tone cioburi de sticlă.

● Filiala județeană a asociației crescătorilor de păsări „Exotica” a deschis la Iași o expoziție permanentă de păsări exotice, cîntătoare și de ornament, care cuprinde diverse specii de papagai, peruși, turturele, canari și pescăruși japonezi. Micii vizitatori — și nu numai ei — se întîlnesc în sălile expoziției cu o frîntură dintr-o lume de basm plină de sunet și culoare.

● La întreprinderea „Acumulator” — București, pe standurile de verificare din laborator se află în momentul de față, în probe, prototipurile a două baterii auto (de 12 V/45 Ah și respectiv de 12 V/36 Ah). S-au produs aici numeroase tipuri de baterii și, deci, știrea prezentată astfel n-ar avea prin ea însăși nimic deosebit. Trebuie însă adăugat că, odată cu omologarea lor, se va naște o nouă generație de acumulatori: acumulatorii fără întreținere. Și acum, amănuntele beneficiarilor nu vor mai fi nevoiți să adauge apă distilată pentru completare, deoarece nivelul electrolitului nu scade; suportă, fără daune, cu costuri de supraîncălzire mari (peste 14,4 V); pot fi depozitate circa 3 luni fără a avea nevoie să fie reîncărcate; dezvoltă curenți de pornire de 5 ori capacitatea și au o durată de viață cu 30 la sută mai mare decât tipurile clasice, deoarece în construcția

CREATORI POPULARI LA MUZEUL SATULUI

● Fie că toarece caierul de lînă, țese în război, ori în tehnica arhaică „pe cos” (cu firele de urzeală întinse pe un cos de răchită), fie că realizează migăloasele cusături ale cămășilor, Maria Spiridon, din Avrig demonstrează stăpînire exemplară a unui meșteșug transmis în zona Sibiului, din generație în generație. Această talentată creatoare, îmbrăcată în frumosul costum tradițional pe care-l poartă cu mîndrie și noblețe, se bucură de cel mai viu interes din partea iubitorilor de frumos, dornici să-l cunoască neîntrecută măiestrie, să o privească lucrînd, să o asculte povestind cu har și însufletire.

Asupra celui ce urmărește pe olar modelînd la roată bulgărele de lut care devine ulcior, spectacolul exercită o adevărată fascinație. Cu atât mai mult atunci cînd mîinile care par numai că mîngieie lutul sînt cele ale lui Gheorghe Iorga din Horezu. Artist de mare sensibilitate, el dă lutului culoare și strălucire, executînd cu tradiționalele unelte — cornul și gaita — compoziții ornamentale de o inepuizabilă diversitate.

Un alt creator popular, Dumitru Vrinceanu, originar din Berzuntă, județul Bacău, este cunoscut pentru originalitatea măștilor pe care le face. Confecționate din blană de oaie, cu dinții de fasole, aceste măști se folosesc la jocurile din perioada sărbătorilor de iarnă. Duceți-vă să-i vedeți lucrînd, la Muzeul satului și de artă populară, și vă veți umple sufletul de bucurie.

lor se utilizează plăcuțe din aliaje cu rezistență sporită la coroziune. Să le urăm specialiștilor de la Acumulatorul deplin succes.

● Aflăm din ziarul „Secera și ciocanul”. Sub egida Institutului național de gerontologie și geriatrie și a Direcției sanitare județene Argeș, la Pitești a luat ființă un centru de cercetări gerontologice. El va funcționa ca „stație pilot” în cadrul Combinatului petrochimic. Planurile tematice își propun, între altele abordarea unor cercetări și studii legate de promovarea medicinei omului sănătos, prelungirea duratei active de viață, reducerea ritmului de îmbătrînire, tratamente cu Gerovital și Aslavit.

● Una din preocupările principale ale cercetătorilor din Institutul de cercetare și proiectare pentru industria lianților și azbocimentului o constituie valorificarea în industria lianților a subproduselor provenite din alte industrii. Astfel s-au pus la punct de curînd, două tehnologii de valorificare a fosfoghipsului rezultat ca subprodus la fabricarea acidului fosforic, în cantitate de cca. 2,5 milioane tone pe an. 1) Utilizarea fosfoghipsului ca înlocuitor al rocii de ghips pentru reglarea timpului de priză a cimentului. Această tehnologie este eficientă, deoarece fosfoghipsul are o puritate superioară. Astfel se valorifică un deșeu industrial de cca. 500 000 tone pe an și se elimină utilizarea rocii de ghips, material deficitar în viitor. 2) Tehnologie de obținere a liantului de anhidrit utilizat în lucrări miniere subterane, un produs nou care se folosește cu rezultate mai bune decât cimentul portland utilizat în prezent. Tehnologia prezintă o serie de avantaje cum ar fi: înlocuirea unui material energointensiv

(cimentul portland) a lemnului și metalului în lucrările miniere și valorificarea a 150 000 de tone fosfoghips pe an.

La Opera Română. Prima premieră a noii stagiuni lirice, care va fi marcată în acest an și de Centenarul Operei Române din București, va avea loc duminică 18 august, la orele 18, cu opera „Inimă de copil”, muzica aparținînd compozitoarei Carmen Petra Basacopol, iar libretul fiind semnat de Anghel Ionescu-Arbore și Constantin Ciurjan.

Sub conducerea muzicală a dirijorului Claudiu Negulescu, în regia — de debut — a lui Cristian Mihăilescu și în scenografia lui Viorel Călinescu, vor evolua printre alții, artiștii Cornelia Angelescu, Gerda Radler-Anca, Lucia Cioare Drăgan, Adriana Pop, Adina Iurașcu, Stefan Teodorescu, Adrian Ștefănescu, Ion Grigorescu, Ștefăniță Lascu, Nicolae Bratu etc., precum și valorosul ansamblu cor de copii „Vocea Primăvera”.

Coregrafia și mișcarea scenică aparțin Magdalenei Rovinescu.

● La Brașov au fost executate, de curînd, probe tehnologice ale primului jgheab electromagnetice pentru transportul aluminiului topit, conceput și construit în țară. Destinat întreprinderii de aluminiu Slatina, jgheabul va fi utilizat la gollrea cuptoarelor, la turnarea și dozarea în forme a aluminiului. Instalația prezintă multiple avantaje: debitul de metal topit poate fi reglat pe cale electrică, în funcție de nevoi, captorul nu mai trebuie să fie rabatabil pentru a evacua masa de metal, zgura și impuritățile, nefiind conductoare de electricitate, rămîn pe jgheab, aluminiul obținut fiind astfel de o puritate foarte mare. Conceput de dr. Ing. Ovidiu Peșteanu de la Universitatea din Brașov,

jgheabul a fost construit de un colectiv de oameni ai muncii de la întreprinderea „Tractorul”.

● S-a pus în circulație o nouă emisiune de mărci poștale. Ea este dedicată aniversării a 20 de ani de la proclamarea Republicii Socialiste România. Frumoase imagini grafice simbolizează dezvoltarea fără precedent a industriei, agriculturii și culturii poporului român în Epoca Nicolae Ceaușescu. Cele două mărci poștale ale emisiunii sînt dantelate, tipărite pe hirtie cromo, în patru culori, sistemul de imprimare fiind liefdruk, în coli de cîte 25 de mărci.

● Realizările mai deosebite ale concursului de creație organizat de UCECOM sînt prezentate în cadrul unei expoziții din incinta Complexului expozițional din Piața Științei. Printre ele se numără un windsurf, un cîntar de perete pentru bucătărie, care furnizează, în afară de

greutate și date privind echivalentul caloric al alimentelor, compoziția lor în glucide, lipide și proteine, un stop de bicicletă cu semnalizator, un alimentator pentru calculator care furnizează tensiuni de 3 — 4,5 — 6 — 7,5 și 9 V. Dar ceea ce atrage în mod deosebit atenția vizitatorilor este noul ansamblu de aparate electronice destinat îngrijirii tenului. Acest din urmă aparat, realizat într-o construcție modulară, poate fi folosit pentru degresarea în profunzime a pielii pentru ionizări cu substanțe hidratante și vitaminizante, tratamente cu galvanopunctură. Prin aplicarea locală a descărcărilor electrice în tuburi cu gaze la presiune redusă se pot de asemenea obține efecte antiinflamatoare și sedare. În concluzie, un aparat care, odată intrat în dotarea saloanelor cosmetice, va fi fără îndoială asaltat.

● Din paginile de mică publicitate aflăm cu uimire că se pierd foarte multe carnete de marinar. Unde le-or fi rătăcind? Pe apă sau pe uscat?

● În ziua de 31 iulie, la vagonul restaurant al rapidului 22, pe ruta Arad-București, nu te puteai răcori decît cu un pahar de vin. O fi fost el vinul „ghiurghiului” dar la +40°C parcă tot mai bună era o bere rece! Sau, hai să nu fim pretențioși, un suc de la gheață!

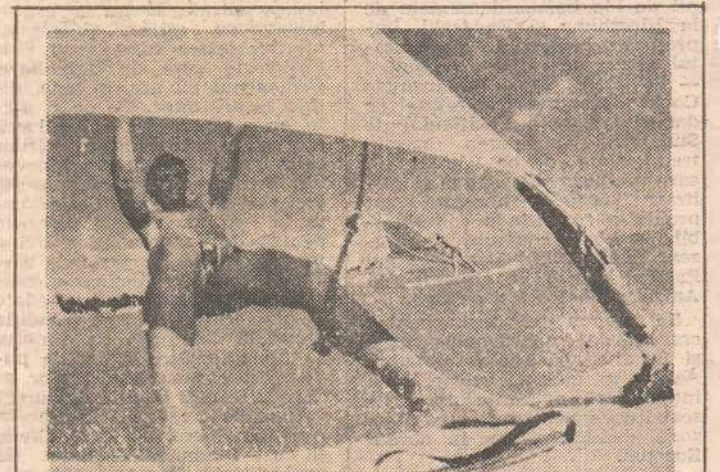
AEROIONIZAREA ȘI ALBINELE

● Despre încercările de introducere a progresului tehnicii într-o străvechi indeletnicire, apicultura, aflăm din revista Asociației crescătorilor de albine. S-a pornit de la câteva elemente empirice consemnate în literatura apicolă, după care o stupină aflată în apropierea unei linii de înaltă tensiune, dă o producție de miere mai mare decît cea obișnuită și de la faptul că, în zilele de vară, după ploaie, colonia este deosebit de vioaic. Zborurile intensificîndu-se vădit. Or, în ambele situații, densitatea ionică are cote mult mai înalte decît în mod normal și influențează în bine viața stupului. Aceste observații, l-au determinat pe inginerul electronist Mircea Aionesei să realizeze un aerionizator special pentru coloniile de albine. Aparatul miniaturizat, alcătuit numai din piese indigene și consumînd foarte puțină energie, este la ora actuală testat în stupine. Printre primele rezultate: a crescut frecvența zborurilor de eules și a sporit cantitatea nectarului recoltat. Experimentul lasă să se întrevadă faptul că ionizarea artificială dirijată, care are, lucru confirmat deja, efecte benefice asupra oamenilor, poate fi folosită cu rezultate tot atât de bune și în cazul albinelor.

● Revista „Femeia” dedică un spațiu amplu cercetărilor reputatului medic Ladislav Ludovic Elthes și ale soției sale Aristina Elthes cărora, de curînd, OSIM le-a acordat brevetul de invenție pentru medicamentul descoperit, medicament care — s-a dovedit — dă foarte bune rezultate în tratamentul bolilor he-

patice. Ne bucurăm cînd se conving și alții de adevărurile pe care le-a susținut și revista noastră.

● Știința din 14 august publică primul raport de pe șantierul de la Cernavodă, unde se ridică prima centrală nuclearo-electrică din România.

TELESCHI NAUTIC PE LAȘUL BĂNEASA

● Întreprinderea de agrement și producție industrială pentru turism a deschis recent pe lacul Băneasa o bază nautică, situată imediat după podul Băneasa, pe strada Madragalului nr. 20—40. Amatori pot urma aici, sub îndrumarea unor instructori competenți cursuri de inițiere sau perfecționare în schiul nautic și windsurfing. Baza este dotată și cu o instalație unică în Capitală: teleschiul nautic. Cel care au fost la Mamaia au avut posibilitatea să vadă o astfel de instalație care permite schiorului să se deplaseze cu 30 pînă la 80 de kilometri pe oră, în funcție de abilitatea sa, utilizînd fie două schiuri, fie, unul singur, fie acele ciudate farfurii din lemn cu diametrul de 50 de cm pe care îți poți fixa picioarele și executa figuri acrobatice.

● Zilele toride ale acestei veri pot fi estimate și după marea consum de înghețată. La cofetăria Bucur-Obor, aparținînd de marea magazin cu același nume, cei doi responsabili (Aneta Ion și Mircea Piper), prepară și oferă zilnic aproape 1 000 de înghețate profiterol, după o rețetă care constituie „secretul casei”. Dovada

că înghețata este excelentă o constituie marea afluență de la mese. Prin jurul Oborului mai sînt și alte cofetării care însă nu-ți oferă astfel de surprize plăcute. Le lipsește, credem, un pic de „căldură” față de consumatori.

Pagină realizată de ALEXANDRU ȘERBAN